The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St.,
Editor-in-Chief: ALFREDS VINČELS
Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921-7121; 368-3239
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe,
4035 Rombouts Ave, Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — D. Vallens,
648 South 23rd Ave., Bellwood, Ill., 60104, U. S. A.

SATURDAY, SEPTEMBER 25, 1965

LATVIJA AMERIKĀ

77. N-RS. SESTDIENA, 1965. GADA 25. SEPTEMBRIS 15. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFREDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368-3239 (redakcijai) un 921-7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531-4533
Nujorkas redakcijas vaditājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave, Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Tālrunis 994-7917
Čikagas redakcijas vadītāja D. VALLENA
648 South 23rd Ave, Bellwood, Ill., 60104, U. S. A
tālrunis 544-4278

Hamiltonā notikušo 2. jauniešu 6 nedēļu nogaļu kursu rīkotāji un vadītāji: no kreisās A. Smiltnieks, A. Zaķis, diriģents V. Rundāns, Māra Melbārde, Dr. V. Gulēns, L. Kalniņš, T. Dukāts un P. Steinbachs. — Uzņēmumā pa labi: ASV jaunieši pārrunā braukšanu uz drīzumā notiekošo LNJAK 11. kongresu Toronto. No kreisās — I. Zāģeris, G. Tērauds, L. Kalniņš, Rasma Ieviņa, U. Tērauds, J. Kalniņš, M. Tērauds, V. Bērziņš un T. Dukāts. Foto: J. Liģers

Pad. savienības ieroči agresijai

Jau kuro gadu skaistajā Šveices pilsētā Ženēvā laiku pa laikam kopā sanāk tā saucamā atbruņošanās konference. Acumirklī, kad pasaule, ievērojot bruņotos konfliktus Āzijā, iegājusi pilnīgi jaunā politiskā situācijā, šādai atbruņošanās konferencei nav cita uzdevuma, kā mētāties ar propagandistiskām izteikām.

Attieksmē uz demagoģiju Pad. savienība allaž atradusies vientuļigos un nepārspējamos augstumos. „Rietumvācijas bundesrepublika līdzinās badīgam vilkam, kuram paredzēts upurēt miermīļigus jērus" ar šādu apgalvojumu konferences dalībniekus vienā no pēdējām sēdēm pārsteidza „vismiermīļigākās" valsts, Pad. savienības delegāts Carapkins. Šis Carapkina apgalvojums galvenokārt vērsās pret vācu federatīvās republikas bruņoto spēku tālāku izveidošanu un stiprināšanu, bet no otras puses mēģina novērotāju uzmanību novērst no pašas Pad. savienības bruņoto spēku nepārprotami agresīvā rakstura.

Uz šo Carapkina apgalvojumu nekavējoties reaģēja Vācijas aizsardzības ministrija, piesūtīdama žurnālistiem rūpīgi sagatavotu „background" informāciju, kas ļauj spriest, ka „vilks" meklējams pavisam citos platuma grādos. No šīs informācijas izriet, ka Pad. savienība šodien zem ieročiem tur 3,8 miljonus karavīru. Šim skaitam jāpieskaita 1 miljonu vīru no tām valstīm, kas atrodas Pad. savienības tiešā iespaidā. Pavisam īsā laikā „miermīļigā" Pad. savienība var mobilizēt 20 miljonus rezervistu, tai pašā laikā satelītu valstis ap 7,2 miljonus vīru. Ik brīdi rietumu virzienā gatavi ripot 71.000 tanku, 63.000 motorizētu lielgabalu, 33.000 granātmetēju. Varšavas pakta gaisa telpu sarga 27.000 zenītlielgabalu, vairāk nekā 15.000 taktisko līdzekļu, 300 lielu un 1800 mazāku atraķešu, kā arī 500 zemūdeņu peld sarkanajos ūdeņos.

Pie šiem konvencionāliem ieročiem jāpieskaita Pad. savienības termonukleārais spēks: atombumbas, to nesējas raķetes un lidmašīnas. Pēc vācu aizsardzības ministrijas domām, Pad. savienības atomšāviņu caurmēra spēks atbilst 10 — 50 megatonnu TNT. Vienai 50 megatonnu bumbai ir 2500 reiz lielāks spēks, nekā pirmajai atombumbai, kas krita uz Hirošimu. Šo šāviņu pārvietošanai Pad. savienības rīcībā pašreiz ir 600 — 700 raķešu ar 2500 — 3000 km lielu sniedzamības radiju, kā arī 1400 līdzīgu ar līdzīgu pārvietošanās attālumu. Nedrīkst aizmirst, ka minētie ieroči galvenokārt domāti kontinenta satriekšanai. Galvenā pretinieka — ASV iedzīvošanai Pad. savienības rīcībā šobrīd ir 200 interkontinentālu raķešu un ap 200 tāllidojumu atombumbvedēju.

Šāda ieroču sadale divās galvenās grupās ļauj spriest arī par Pad. savienības stratēģiskajiem mērķiem. Ar milzīgo konvencionālo ieroču masu var īsā laikā satriekt ikvienu pretinieku Pad. savienības robežu tuvumā. Tai pašā laikā ar talšāviņu nukleāriem ieročiem var iebaidīt un aturēt ASV no eventuālas iejaukšanās kara darbībā.

Tā kā Vācijas bundesrepublikas bruņotos spēkus šodien vērtē uz 500.000 vīriem, bet šīs armijas rīcībā nav nekādu līdzekļu aizstāvēties ar nukleāriem ieročiem, tad pilnīgi skaidrs, ka Carapkina pieminētais „vilks" meklējams tur, kur šis zvērs jau no laika gala atradis patikamu piemešanās vietu — Pad. savienībā. Ja šis vilks nav vēl paguvis pa vienam saplosīt Eiropas „jērus", tad par to pateicība pienākas vienīgi NATO apvienotajiem bruņotajiem spēkiem.

P. A. S.

Pamiers traucē Pekingas plānus

Kā Indija, tā Pakistāna liekušās Apvienoto nāciju drošības padomes priekšā, soloties pārtraukt turpat 7 nedēļu ilgo kara darbību. Drošības padomē drāmatisku lomu nospēlēja Pakistānas ārlietu ministrs Butto. Apvienotās nācijas bija prasījušas, lai Indija un Pakistāna pārtrauc kaŗu ne vēlāk kā trešdienas trešā rīta stundā. Butto ieradās AN drošības padomē nepilnu pusstundu pirms minētā laika un, visiem atvieglot uzelpojot, nodeklarēja, ka pamieram piekrīt arī Pakistāna. Pulkstenis rādīja trešo rīta stundu. Indija pamieru bija akceptējusi jau agrāk.

Vai tā laimīga zīme, ka Indijas un Pakistānas pamiers sākās 20. pilnsapulces sesijas atklāšanas nedēļā? Apvienotās nācijas pieliks visas iespējamās pūles, lai pamieru pārvērstu paliekošā mierā. Viegli panākams tas tomēr nebūs. Akceptējot kaŗa darbības pārtraukšanu, Pakistānas ārlietu ministrs uzsvēra, ka šī ir AN drošības padomes pēdējā izdevība beidzot uz visiem laikiem atrisināt gadiem ilgo Kašmīras problēmu. Ja drošības padomei tas neizdosies, Pakistāna nekavējoties izstāsies no AN. Ar to jāsaprot, ka Pakistāna grib panākt Kašmīra tautas nobalsošanu pārliecībā, ka reliģiskās piederības dēļ Kašmīras iedzīvotāji izteiks vēlēšanos pieslieties Pakistānai. Ja AN par šādu nobalsošanu nespēs gādāt, Pakistāna starptautisko organizāciju atstās, protams, nepildot arī dotos solījumus. Un tas var nozīmēt vienīgi kaŗa darbības atsākšanu. Tā jau pašā sākumā redzams, ka Indijas un Pakistānas pamiers radīts uz visai nedrošiem pamatiem, cerot uz absolūtu Indijas piekāpšanos.

Tiklīdz Indijas un Pakistānas pamiers kļuva reālitāte, AN ģenerālsekretārs Utants uzsāka pamiera pārraudzības armijas formēšanu. Pēdējai būs jārauga, lai tiktu ievēroti pamiera noteikumi un abas līdz šim karojošās puses atvilktos uz pozicijām, kādās atradās pirms kaŗa sākšanās 5. augustā.

Pakistānas ārlietu ministrs Butto Apvienoto nāciju pārraudzītu nobalsošanu Kašmīrā saskata jau nākamo trīs mēnešu laikā. Ar Kašmīras problēmu AN nodarbojas jau kopš 1947. gada. Pēc militārā konflikta starp Indiju un Pakistānu AN 1949. gadā Kašmīru sadalīja, atstājot divas trešdaļas Indijas un vienu trešdaļu Pakistānas pārraudzībā. Kašmīras iedzīvotāju lielākā daļa ir moslemi, tādēļ Karači valdība arī tik pārliecināta, ka tau-

(Nobeigums 8. lpp.)

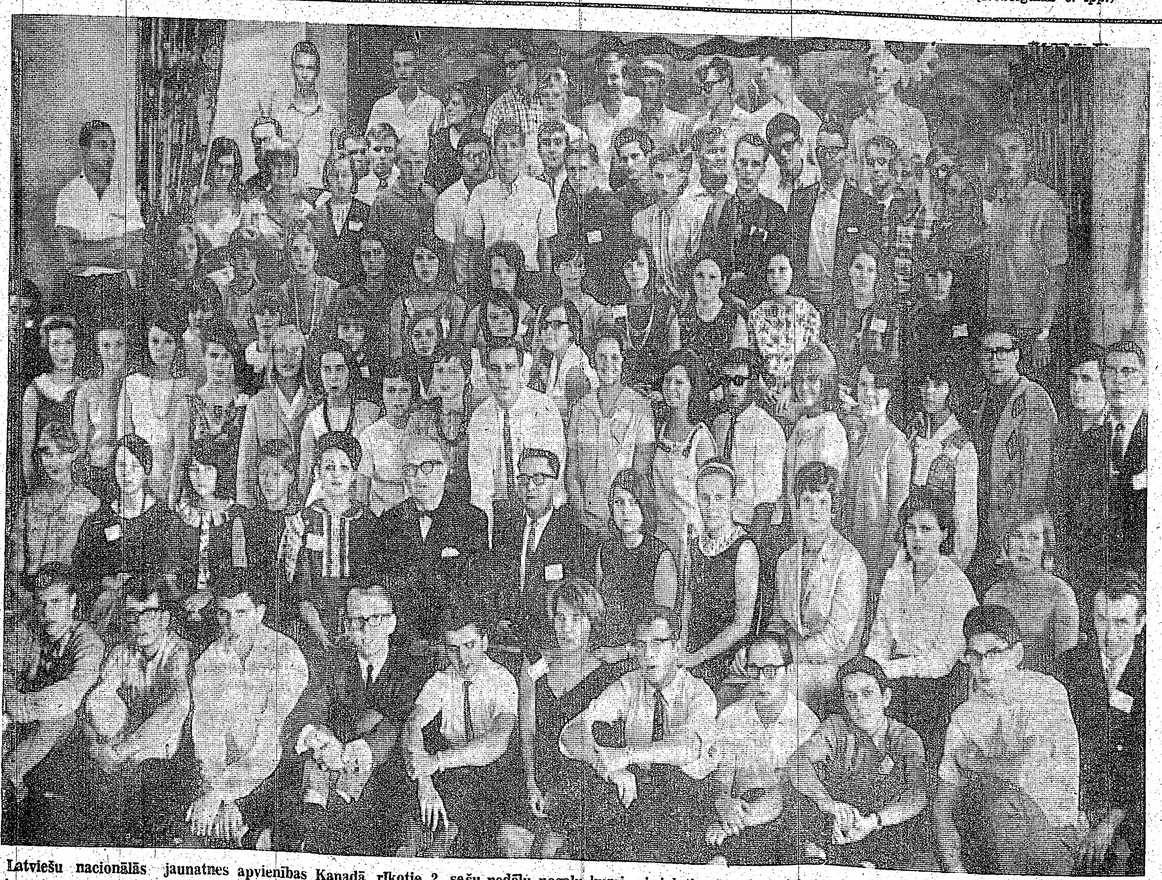

Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā rīkotie 2. sešu nedēļu nogaļu kursi, piedaloties 121 dalībniekam, notika 18. un 19. septembrī Hamiltonā vietējā jaunatnes pulciņa Rota tehniskajā izkārtojumā un Hamiltonas latviešu organizāciju un atsevišķu tautiešu atbalstā. Uzņēmumā kursantu un lektoru kopgrupa. Vidū kursu vadītājs Dr. V. Gulēns, diriģents V. Rundāns un vēstnieks T. Dukāts. Foto: J. Liģers

Aivars Runģis

Jaunās paaudzes loma un uzdevumi

(REFERĀTS ELJA KONGRESĀ LIDSĀ, ANGLIJĀ)

II

Runājot par jauno latvieti un lūkojot izprast viņa nostāju iepretī latviešu sabiedrībai, tās nacionālpolitiskajam darbam, mums jālevēro īsumā šādi faktori: 1) ģimenes ietekme; 2) apkārtnes ietekme; 3) latviešu sabiedrības nostāja iepretī jaunajam latvietim; 4) tūdaļ saredzama praktiska ieguvuma trūkums latviešu sabiedriskā darbā: 5) jauno latviešu profesionālā ievirze un garīgās enerģijas patēriņš ikdienas darbā.

Lai izprastu jaunā latvieša nostāju iepretī latviešu sabiedrībai (un ar latviešu sabiedrību es identificēju latviešu tautas daļu un visas tās aktīvitāti svešumā), mums jāzina, ka jauna latvieša izaugsmē ģimenes ietekme ir tikpat svarīga, cik liela ir svešās apkārtnes ietekme. Tikai iegūstot zināmu līdzsvaru starp abām ietekmēm, izaug apzinīgi savas tautas cilvēki.

Cits jautājums, kā latviešu sabiedrība nostājusies iepretī jaunajiem, svešumā izaugušajiem latviešiem: vai tā sagaidījusi tos atplēstām rokām, gatava uzklausīt un respektēt jauno cilvēku domas un uzskatus? Vai tā sagādājusi jaunajiem, brīvībā un demokratijā uzaugušajiem tautas locekļiem tiesību līdzrunāt, kritizēt, pat atšalties no vairākuma domām? Vai tā ar saprašanu un bez nicinājuma raudzījusies uz viņu kļūdām latviešu rakstu valodas prasānā, nepilnīgajās zināšanās vai informācijā par Latvijas valsti un latviešu tautu?

Vai latviešu sabiedrība un tās vadītāja, vecākās paaudzes daļa, ieskatījusi, ka jauno latvieti uz darbu latviešu sabiedrībā un latviešu tautas labā mūsdienu ļoti praktiskajā pasaulē nemudina nekāda praktiska ieguvuma iespējas? Pārmetumi vien par ideālisma trūkumu nav mudinājums mainīt nostāju. Tie neatklāj arī lietas cēloņus. Es domāju, ka neviens cilvēks nepiedzimst par ideālistu, bet ka par tādu cilvēku gan spēj izaugt, ja ir pareizi, ja ir, kā saka, zeme, kur augt.

Jauno latviešu nostāju iepretī latviešu sabiedrībai, savukārt, ietekmē tas, ka ļoti daudzi, iegūstot akadēmisko vai profesionālo izglītību, izveido tik izteiktu profesionālu ievirzi, ka tiem dzīvē it kā pilnīgi pietiek ar piederību kādai profesionālo grupai.

Un bieži vien tas garīgās enerģijas patēriņš, kuŗu modernais cilvēks, sevišķi ar akadēmisko vai profesionālo izglītību, velti savam ikdienas darbam, izmanto viņa enerģijas krājumu tik pilnīgi, ka darbam latviešu sabiedrībā gan vēl atliktu laiks, bet pietrūkst spēka. Tādēļ, varbūt, arī rodas jaunās paaudzes pārstāvju atkārtotas un pamatotas prasības pēc algotiem pilna darba laika darbiniekiem mūsu nacionālpolitiskās cīņas vadībā.

Visi šie un vēl daudzi citi faktori un problēmas mums jāapzinās un tām „jāskatās acīs". Vai tas ir darīts, vai arī nosebots?

Vai ir nepieciešamas maiņas, un kādas maiņas nepieciešamas latviešu sabiedrībā? Vai nepieciešamas maiņas jauno paaudžu un jaunatnes nostājā iepretī latviešu sabiedrībai? Vai nepieciešamas maiņas latviešu sabiedrības organizatoriskajā uzbūvē, lai mūsu darbs un līdzekļi tiktu racionālāk izmantoti latviešu tautas labā? Vai nepieciešamas maiņas mūsu domāšanā, mūsu laika izpratnē, mūsu pasaules notikumu analizēšanas veidā? Vai iespējama zināma renesanse jeb sabiedrības atjaunošanās, uzplaukums politiskajā darbā, kultūras darbē, vai arī latviešu sabiedrība svešumā padota tam nenovēršamajam dišanas procesam, kāds, dzīvojot cittautu vidū, turpinās jau 20 gadu un var kļūt vēl straujāks, bet ko mēs negribam atzīt un sakām: ar mums nemaz tik jauni nav? Vai šāda vēlēšanu kampaņas veida politiska uzdrikstēšanās desmitkārt nepārsniedz politisko kapitālu?

Šie ir jautājumi, kas uzmācas, rūpīgi vērojot mūsu sabiedrību un domājot par tās nākotnes perspektīvām,

No otras puses, — ko gan citu, ja ne prasību pēc maiņām, liecina mūsu lielo sanāksmju atzinumi un rezolūcijas, referāti un raksti laikrakstos un žurnālos? Ko pauž diskusijas sabiedrībā? Prominentu vietu visur ieņem aicinājumi un prasības kāpināt darbu kopējos pasākumos, uzupurēties vairāk, ziedot vairāk. Tie nav vairs tikai vērotāja jautājumi, tie ir mudinājumi, kas nenoliedzami izteicas kā prasības pēc pārmaiņām.

Latviešu sabiedrība šodien it kā sasniegusi tādu punktu, kad tā skaidri ieskata dažas kļūdas, dažas nepilnības un ieskata to, kas jādara. Bet reizē tā arī atrodas paradoksālā situācijā, kad it kā apmierinās vienīgi ar pārmaiņu nepieciešamības konstatējumu. Kas pārmaiņas izdarīs? Kā tās paveiks? Kā kāpinās kopējo darbu? Kas to kāpinās?

Ieskatīt un atzīt pārmaiņu nepieciešamību pati ir kvalitāte, bet tas vien ir par maz: pārmaiņu virzienā ir jāstrādā, pārmaiņām ir jāgatavojas.

Turpmāk mēģināšu skicēt, kā galvenos vilcienos parasti izpaužas pārmaiņas kādā sabiedrībā, tautā vai valstī.

Īsumā kopīgi pieskarsimies iespējamiem pārmaiņu veidiem, ko visi vairāk vai mazāk īsteni jau zinām.

Sabiedriskās zinātnes pazīst divus pārmaiņu veidus: revolūciju un reformas. **Revolūcija** ir apvērsums, ar varu izdarīts esošā stāvokļa pēkšņs satricinājums vai plašs pārgrozījums, it sevišķi tautu sociālā un politiskā dzīvē. Sociālā dzīvē par revolūciju sauc kāda laikmeta sabiedrisko formu pamatrakstura maiņu, piemēram, kārtu sabiedrības pārveidošanu pilsoniskā sabiedrībā. Politiskā nozīmē revolūcija ir kādas valsts iekārtas pārveidošana varas līdzekļiem pretēji otram pārmaiņu veidam, tas ir, satversmē atļautam reformas ceļam.

Politiskām revolūcijām labvēlīgi apstākļi izveidojas pakāpeniski, tos ietekmē valdnieku vai valdības nepareiza rīcība un pastāvošās iekārtas izmantošana personīgās vai sīku grupu interesēs pretēji visas tautas interesēm. Ja nemiera cēloņus laikā nenovērš ar piemērotām reformām, nemiers aug augumā, līdz beidzot izceļas revolūcija.

Reformas, atšķirībā no revolūcijas, ir valsts iekārtas vai vispārīgi publiskās vai sabiedriskās dzīves kādas noteiktas nozares **pakāpenisks** (evolūcionārs) un **plānveida** pārlabojums vai pārveidojums likumīgi atļautā ceļā.

Kas notiks ar mums? Vai mūsu sabiedrību skars, cik tālu varam lietot šos divus jēdzienus, revolūciju vai reformas, apvērsums vai pakāpeniskas, plānotas pārmaiņas?

Mūsu sabiedrības domāšanas veids ir ieslīdējis galējā konservātivismā, tāpēc dažas problēmas mūsu sabiedrībā šodien liekas tik neatrisināmas, ka tām nemaz nepieskaŗamies principiāli, bet apejam tās, lūkojot atrisinājumu rast tādējādi, ka kritizējam jau atsevišķu personu

(Turpinājums 8. lpp.)

Ko viņi zina par Baltijas valstīm?

VIII

Garāka saruna mūsu jaunās paaudzes intervētājam iznāca ar žīdu tautības matemātikas profesoru Dr. Albertu Blanku no Nujorkas universitātes Kuranta institūta. Par Baltijas valstīm un to problēmām viņš bija daudz runājis ar kādu savu kollēgu — latvieti Kolumbijas universitātē.

Jautājums: „Ko pēc jūsu domām vajadzētu darīt, lai baltiešiem palīdzētu?"

Atbilde: „Pašreizējos apstākļos liekas, ka vienīgi atomkarš varētu reāli līdzēt, bet atomkaŗa nevēlos ne es, nedz kāds cits."

Jautājums: „Vai Baltijas valstu jautājuma apspriešana AN palīdzētu?"

Atbilde: „Palīdzētu, jā. Tas atspiestu Pad. savienību morālā defensīvā. Komūnisti šajā jautājumā liekas visai jūtīgi. Tas arī palīdzētu uzturēt okupēto tautu cerības."

Jautājums: „Ko vēl emigranti pēc jūsu domām varētu darīt?"

Atbilde: „Uzturēt dzīvus sakarus ar turienes ļaudīm, lai stiprinātu viņu pretestības garu. Nedomāju, ka beigās Krievija būs ieguvēja, varmācīgi palikdama okupētajās zemēs. Var pienākt laiks, kad krievi uzskatīs par labāku dot baltiešiem vairāk politiskās brīvības, lai tikai paturētu tos savā saimnieciskajā blokā. Tur jau pašreiz norisinās zināmas pārmaiņas. Piemēram, krievu matēmatiķu jaunākā paaudze stipri atšķiras no vecākās. Kamēr agrāk uz kādu konferenci rietumos nokļuvušie matēmatiķi izvairījās pārrunāt jebkuru citu tematu, kas tiešī neskaŗ viņu zinātni, tikmēr jaunie atļaujas atklāti brīnīties, kāpēc Pad. savienība nevar un nevar panākt ASV sasniegumus visdažādākos laukos. Viņi pat atļaujas redzēt, ka arī nabadzīgiem amerikāņiem ir pašiem savs auto... — Jo vairāk saskares būs starp ļaudīm no Austrumiem un Rietumiem, jo izteiktākas šīs parādības kļūs," bija Dr. Blanka spriedums.

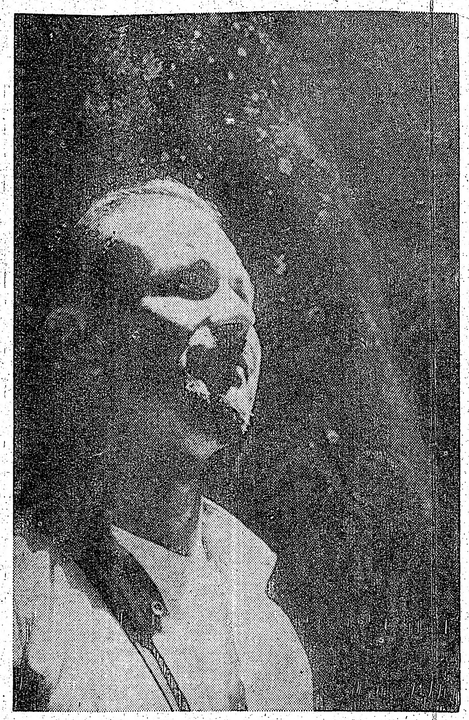

Profesors Dr. Alberts Blanks pā rdomās intervijas laikā.
Foto: BBN —ED

Par brīvību jācīnās visiem

Pirms vairākiem gadiem, 1961. gada 6. februārī, Kalifornijas pārstāvis ASV senātā Th. Kuchels iesniedza senātam rezolūciju, kuŗā aicināja ASV prezidentu ierosināt Baltijas tautu atbrīvošanu Apvienotajās nācijās. Viņam ar līdzīga satura iesniegumu Tautas vietnieku namam pievienojās G. Lipskombs. Abas rezolūcijas izraisīja vispārējas pārrunas un interesi ASV valdības pārstāvjos, un tā paša gada augustā nodibinājās komiteja Americans for Congressional Action to free the Baltic States ar priekšsēdi L. Valiuku. Komitejas vadība atrodas Losandželosā, bet tās nozares darbojas lielākajās ASV pilsētās.

Pagājušajos gados komiteja nemitīgi strādājusi, iepazīstinādama plašas amerikāņu aprindas ar Baltijas valstu likteni un aicinādama ASV kongresa un senāta locekļus iestāties par šo valstu brīvības atgūšanu. Šai nolūkā komitejas locekļi ievietojuši arī atiecīgus rakstus ASV presē. Kaut nesaņemdama nekāda ievērības cienīga atbalsta no vadošajām latviešu organizācijām ASV, komiteja guva atzīmējamu panākumu šāgada 21. jūnijā, kad ASV tautas vietnieku nams vienprātīgi nolēma virzīt 416. rezolūciju uz senāta ārlietu komiteju iedzīvināšanai. Kā jau agrāk ziņots, šai rezolūcijā uzsvērta Pad. savienības AN chartas noteikumu pārkāpšana, genocidālā agresija un līdzīgi Baltijas valstu atbrīvošanu ierosināt Apvienotajās nācijās.

Komiteja izdod biļetenu angļu valodā. Augusta numurā atrodas arī ziņas par Dr. Dz. Paegli un viņa projektēto radio kuģi Baltijas Balss, par kuŗu solīts plašāks izklāsts nākošā biļetenā. Tā kā komitejas mērķi — panākt Pad. savienības karaspēka atvilkšanu no Baltijas valstīm, brīvas vēlēšanas tajās, suverenitātes atgūšanu un pirms otra pasaules kaŗa pastāvošo robežu atjaunošanu, kā arī visu deportēto baltas vietnieku nams vienprātīgi nolēma virzīt 416. rezolūciju uz senāta ārlietu komiteju iedzīvināšanai. Kā jau agrāk ziņots, šai rezolūcijā uzsvērta Pad. savienības AN chartas noteikumu pārkāpšana, genocidālā agresija un līdzīgi Baltijas valstu atbrīvošanu ierosināt Apvienotajās nācijās.

Komiteja izdod biļetenu angļu valodā. Augusta numurā atrodas arī ziņas par Dr. Dz. Paegli un viņa projektēto radio kuģi Baltijas Balss, par kuŗu solīts plašāks izklāsts nākošā biļetenā. Tā kā komitejas mērķi — panākt Pad. savienības karaspēka atvilkšanu no Baltijas valstīm, brīvas vēlēšanas tajās, suverenitātes atgūšanu un pirms otra pasaules kaŗa pastāvošo robežu atjaunošanu, kā arī visu deportēto baltiešu atgriešanos dzimtenē, kompensācijas par okupantu nodarītajiem postījumiem un personīgo zaudējumu atlīdzinājums — prasa līdzekļu ieguldījumu, ikviens, kas savu tēvzemi grib redzēt brīvu, aicināts apzināties, ka tas nav panākams bez zināmiem upuriem. Ziedojumi piesūtāmi komitejas kasierim Mr. G. A. Petraus-kas, 3442 Madera Ave., Los Angeles, California, 90039, U.S.A.

Pēteris Aigars

Strēlnieku krustceļi

DAŽI JAUNI MATERIĀLI PAR STRĒLNIEKU NOSTĀSANOS REVOLŪCIJAS PUSĒ

Kāds Austrumeiropas rakstnieks, kas laiku nodzīvojis Maskavā studiju nolūkos, mitu ļies namā, kuŗā dzīvojot vairāku latviešu ģimenes, sarkano strēlnieku pēcteči. Paši strēlnieki tikai retais pārdzīvoja Staļina laika tīrīšanas; protams, lielākā tiesa no viņiem nolika galvas pilsoņu kaŗā pie Kachovkas vai Perikopiem. Viņu sievas atraitnes tagad esot vārgas vecenītes, bērni vēl runājot latviski ar akcentu un laiku pa laikam apmeklējot radus Latvijā, bet strēlnieku mazbērni runājot vairs tikai krieviski.

Loks ir noslēdzies. Tauta bez valsts kļūst par skaidienu, kuŗā katrs gaŗāmgājējs paņem piemērotāko šķilu. Sarkano strēlnieku gaitas būtiski vēl maz izpētītas, maz mēs zinām par lielo traģēdiju, un ja zinām, tad vērtējam to šabloniski, bez notikumu kopsakarības un vēsturnieka gaišredzības. Trimdā Uldis Ģērmanis ir uzrakstījis tagad savu doktora disertāciju Upsalas augstskolai, izmantodams materiālus par ģenerāli Jukumu Vācieti. Bet tas nav viss...

Ir tiesa, ka sarkanie strēlnieki cīnījušies par komūnistisko imperiju, bez viņu durkļu atbalsta tā nebūtu pirmajos gados noturējusies, bet mēs par strēlniekiem varam teikt daudz vairāk. Revolūcijas palus izbriduši un tiešamībā pārbaudījuši ļeņinisma svārstīgos pamatus, viņi sāka atskurbt.

1940. gadā prasīju kādam Maskavas latvietim, kādēļ gājis bojā Eidemanis un Alksnis. Viņš brīdi klusēja. „Gribēja dibināt Lielllatviju līdz Pleskavai, līdz Ilmenai", beidzot atbildēja biju šais strēlnieks, kas pats bija zaudējis brāli un radus Staļina mocību kambaŗos. Pieņemsim, ka viņi bija komūnisti, varbūt — daži pat dēkaini, bet bija latvieši. Par viņu patiesajiem nodomiem nedabūsim skaidrību arī tagadējās padomju grāmatās, kas publicētas pēc viņu rehabilitācijas. Un tomēr kaut kā arī tajās atrodams.

Viena šāda grāmata man pieejama. Tajā minēti Ringolds Bērziņš, Roberts Eidemanis un Jukums Vācietis. Grāmatā satur Staļina laikā bojā gājušo padomju kaŗavīru īsas biografijas un viņu rakstus par pilsoņu kaŗu.

Ringolds Bērziņš, 1905. gada revolūcionārs, dzimis 1888. gadā un miris 1939. gadā. Viņam pēc boļševiku revolūcijas bija dots uzdevums likvidēt Krievijas galvenā štāba mītni Mogiļevā. Bērziņš bija piekomandēts par speciālu komisāru pie Krievijas armijas virspavēlnieka. Pēc tam viņš bijis viens no sarkanās gvardes un sarkanās armijas organizētājiem. Liekas, viņš bijis arī tas, kas proponējis ģenerāli Jukumu Vācieti par pirmo sarkanās armijas komandieri. Uz pašiem krieviem nevarējuši paļauties. 1917. gada oktobrī apvērsumu tomēr izdarīja 15.000 sarkano gvardu — bruņoti strādnieki un jūrnieki.

1920. gadā Charkovā publicētās atmiņās „Sarkanās armijas izveidošanas dažādi posmi" R. Bērziņš rakstīja: „Es neredzēju štābu Muravjeva (Vācieša priekšteecis, sarkanās armijas virspavēlnieks Uralu frontē, 1918. gada 9. jūlijā gribēja visas vienības virzīt pret Maskavu, bet atmaskots un nošauts. — Ref.) laikā, bet redzēju to dažas dienas pēc tam, kad Kazaņā bija ieradies Vācietis. Es tiši painteresējos par austrumu frontes štābu, iepazinos ar visu nodaļu darbību, bet iespaids bija tāds: daudz cilvēku, jēgas maz. Štābā nevis strādāja, bet izklaidējās. Es toreiz Vācietim teicu, — jums štābs pilnīgi melns kā darva, tur atrodas baltsvardi vai nespējīgi ļaudis; ar tādu štābu tālu netiksit. — Par nožēlošanu, atbildēja Vācietis, tā ir, bet neesmu štābu organizējis; vispār, nav cilvēku... Dodiet man viņus."

Tad Bērziņš raksta: „Vācietis paņēma divus reizē ar mani atbraukušos ģenerālštāba virsniekus — Maiguru un Artinovu. Pirmais tūdaļ kļuva štāba priekšnieks. Mums, partijas biedriem, darbs štābā toreiz likās svešs un tāls. Nevarējām iedzīvināties štāba noslēpumos. Tādēļ nav nekāds brīnums, ka tas pats Kazaņas štābs, pilsētai krītot, atklāja šautenu un ložmetēju uguni uz savu pašu virspavēlnieku Vācieti, kas cīnījās latviešu strēlnieku vienību priekšgalā Kazaņas ielās."

Tāds bija Vācietis. Pats armijas virspavēlnieks, pats vadīja ielu cīņas Kazaņā, kur sarkanai armijai stāvoklis bija kļuvis kritisks.

Visas sarkanās armijas mugurkauls 1918. gadā bija latviešu strēlnieku divīzija. Pulki bija saskaldīti bataljonos un rotās, izkliedēti pa visu plašo Krieviju. Piektā gada cīnītāji atriebās Krievijas valdošajām šķirām. Latviešu vārds vien, pieminēts baltajos virsniekos, radīja pāniku. Pirmā strēlnieku pulka viens bataljons ar 4 ložmetējiem atradies Maskavā, otrs Ņižnij Novgorodā; otra pulka viens bataljons bijis nometnē Chodinkā, bet otrs, saskaldīts rotās un pusrotās, Dienvidkrievijā; trešais pulks tikko atgriezies no dienvidiem un sakarā ar Brestas miera līgumu posies demobilizācijai; ceturtais pulks atradies Krievijas austrumu frontē, kur cīnījās ar čechoslovakiem; piektais pulks — dzelzceļu mezglā Bologoje, sestais — Petrogradā un Torošinā, septītais — Veļikije Luki, astotais — Vologdā, bet devītais bijis stacionēts Kremlī. Strēlnieku divīzijas vieglās artilerijas divizions ar 8 sešcollīgiem lielgabaliem, kuŗus vilkuši traktori, atradies Maskavā. Sapieru bataljons arī bijis Maskavā, aviācijas eskadriļa Lubercos, bet divīzijas kavalerijas vienība Pavlova Posadā.

Tik izkliedēta bijusi latviešu strēlnieku divīzija tieši laikā, kad ģen. Vācietis 1918. gada 6. un 7. jūnijā Maskavā apspiedis kreiso sociālrevolūcionāru sacelšanos. Toreiz Krievijas komūnistiskajai valdībai resp. komūnistu partijas izpildkomitejai vienīgi uzticamie bija latviešu pulki. Šī uzticība, liekas, arī bijusi galvenais iegansts Vācieša izraudzīšanai par sarkanās armijas virspavēlnieku. Sekmīgā sacelšanās apspiešana arī runāja par labu Jukumam Vācietim. Taču galvenais iemesls, kādēļ latviešiem toreiz varēja uzticēties, bija apstākļis, ka Kurzeme, Vidzeme un Latgale bija Vācijas ķeizariskās armijas okupēta un Vācijas valdība plānoja Baltijas hercogīsti, kuŗas priekšgalā stātos kāds no Hohencollernu nama locekļiem.

Latviešu strēlniekiem tai laikā nebija citas izejas, kā cīnīties par Krievijas revolūciju. Tās uzvara Eiropā, likās, vienīgā varēja atvērt strēlniekiem ceļu uz mājām. Sarkano armiju tai laikā uzlūkoja ne vien par Krievijas režīma sargātāju, bet Tautas komisāru padome (padomju valdība) 1918. gada 15. janvārī izdotā dekrētā to nodēvēja par tuvojošās sociālistiskās revolūcijas Eiropā galveno balstu. Ļeņins bija pietiekami labs psichologs, lai izprastu latviešu strēlnieku bezizejas stāvokli un izmantotu latviešu naidu pret vācu monarchistiem.

Kaut gan paredzēja sarkano armiju dibināt tikai no proletāriskas izcelsmes kaŗavīriem, tomēr pats Bērziņš atzīstas, ka 1918. gadā neesot bijis gadījuma, kad kāds virsnieks būtu nodevis sarkano armiju. Gluži otrādi, esot bijis daudz gadījumu, kad cara armijas virsnieki uzticīgi kalpojuši sarkanā armijā vadošos amatos. Ringolds Bērziņš piemin pulkvedi Zdarnovski, kuŗš neilgi pēc Brestas miera līguma parakstīšanas (1918. gada 3. martā) lūdzis atļauju doties uz vāciešu okupēto Rīgu pie ģimenes, apsolot atgriezties. Maija sākumā pulkvedis atgriezies un atvedis vērtīgas ziņas par vācu karaspēka novietojumiem, pats pēc tam sakomplektējis pulku un to vadījis kaujās Ukrainas frontē. Bērziņš, liekas, te pārspīlē.

Pēc Brestas miera līguma ko-

(Nobeigums 6. lpp.)

LATVIJA

77. N-RS. SESTDIENA, 1965. GADA 25. SEPTEMBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO.

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčela, 508 Palmerston Blvd., Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 366—3339;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Noritis, 1749 Victoria Park Ave., Apt. 209, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

Ārlietu redaktors — Ints Podnieks, 26 Underhill Dr., Don Mills, Ont.; tālr. 447—6933;

Sporta redaktors — Zanis Zentiņš, 46 Lynd Ave., Toronto 8, Ont.; tālr. 535—1470.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $1.50; 3. mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00. Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.40, bet tekstā $3.30 — $6.40 par 1 collas slejas teikpu.

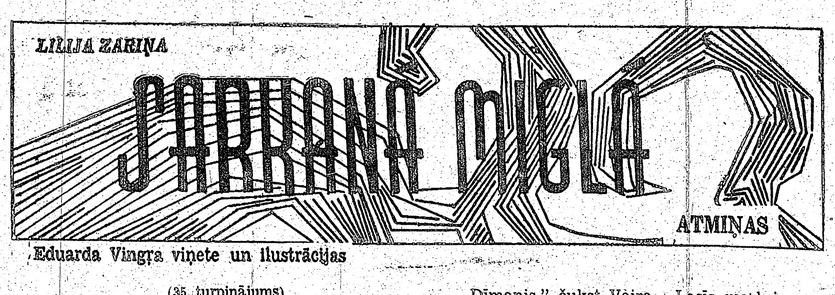

Eduarda Vingŗa vinete un ilustrācijas

(35. turpinājums)

Prof. Prīmaņa Rīgā vairs nav. Esmu dzirdējusi, ka viņš it kā devies uz Rietumiem. Laikam tādēļ Prīmaņa vārdu pieminēt arī aizliegts.

„Rīt paņemšu līdz vecus cimdus ar nogrieztiem pirkstgaliem, tad rakstīšana veiksies labāk, nesals vairs pirksti," nosaka mana blakussēdētāja Vaira, un ar to klusēšanas ledus lauzts.

Vaira ir glīta meitene. Melnās, dabiskās cirtās krītošās matu sprogas sniedzas līdz pleciem, tumšās un pabiezās uzacis saaugušas kopā, bet zem tām dzirkstī brūnu un laipnu acu pāris. Lūkojos Vairā kā skaistā gleznā un klausos viņas vārdos par augstskolu vispār, par profesoriem, par sagaidāmo mācību gaitu. Vaira daudz zina stāstīt un dara to labprāt. Viņa ir pretstats man — nedrošajai lauku meitenei, jo dzimusi un augusi Rīgā. Tā es vairāk klausos nekā pati stāstu. Šeit mani māc vēl lielāka kautrība kā citur. Bez tam Olga piekodinājusi, lai par politiku sargos runāt. Politika, kur nu politika — pat runājot par ikdienišķām lietām, var tīri nemanot izpaust savus uzskatus... Tādēļ esmu apņēmusies runāt tikai visnepieciešamāko.

Sarunas pārtrūkst. Kājas atkal švīkā grīdu. Šoreiz piedalos šajā studentu tradicijā.

Ienācis ļoti kalsens vīrs pelēkā apvalkātā uzvalkā. Žaķetes stūri spīd no pārliekas lietošanas. Plecos viņš nevērīgi uzmetis krievu kareivja šineli, bet priekšā aizsieta jauna, tikko pirkta sarkana kaklasaite.

„Dīmaņis," čukst Vaira. „Lasīs marksismu - ļeņinismu."

„Vot tak," lektors iesāk, ar visu svaru uzguldamies runātāja pultij, kas skaļi nokrakšķ. „Es jums, velns parāvis, mācīšu tos pamatus, vot tak, ko licis Markss un Engels, ko dzīvē nesis Ļeņins un lielais vadonis un skolotājs Josifs Visarionovičs Staļins! Vot tak. Jums tas ir jāzin, velns parāvis, it sevišķi tagad, velns parāvis, kad fašisma čūska vēl nav nokauta, velns parāvis, kad Kurzemē pret varonīgo sarkano armiju vēl iedrošinās savas rokas pacelt fašistu asinssuņi, velns parāvis. Bet mēs viņiem parādīsim! Mēs katram agresoram, budzim vai fašistam parādīsim! Vot tak," un runātājs sviež no pleciem norauto kaŗavīra šineli pret galdu tādā niknumā, it kā tas būtu iedomātais ienaidnieks.

Klausītavā vietām kāds klusi iespurdzas. Paraugos pa labi un kreisi. Visur tas pats — cīņa ar smiekliem. Biju gribējusi rakstīt, bet sagatavotais papīrs palicis uz galda neaizkarts. Redzu, ka arī citi nekā neraksta.

Dīmanis turpina ārdīties un lamāties. Velku pa svītrai uz baltās papīra lapas pie katra „velns parāvis," ko lektors pasaka. Runātājs pūš un elš kā pie vissmagākā darba, jo nespēj ne vārda izteikt, nepavadījis izrunāto ar atbilstošiem žestiem un grimasēm. Kaŗavīra šinelis sen jau gul uz grīdas, uz pults viņš nometis žaķeti, atsedzot sava, liekas, vairākas nedēļas nemazgātā krekla cauros elkoņus. Pašreiz viņš rausta sarkano kaklasaiti. Vai arī to nometīs? Un kas tad nāks tālāk?

„Mēs te velnu nedzenam," peceltā balsī skaidro Dīmanis. „Kas nav ar mums, tas ir pret mums! Visus kaŗa kurinātājus paņemsim kā brūtes kāzu naktī, vot tak! Katru fašistu un revolūcijas pretinieku — vot tak . . ." un, apmetis cilpā sev ap kaklu sarkano kaklasaiti, lektors demonstrē pakāršanu. „Vot tak, velns parāvis! Un ja jūs neticiet, velns parāvis, ko visu var dot padomju vara, tad skataties uz mani! Vot tak!"

Viņš sit sev pa krūtīm. Virskrekls, kuŗam trūkst pāris priekšējo pogu, pavēries vaļā, atklādams skatieniem kailas spalvainas krūtis, jo virskrekls reizē ir arī apakškšējais . . .

„Velns parāvis, skātaties uz mani! Ulmaņa laikā es biju pudeļu pūtējs, bet tagad . . . tagad — augstskolas mācības spēks! Vot tak!"

Dīmanis izslējies kā pieminekliš un stāv pie tāfeles ar vīzdegunīgu smaidu sejā. Viena roka bikšu kabatā, ar otru viņš rausta melnās spalvas krekla atvērumā . . . Viss ir pārāk komiski, gandrīz neiedomājami un neticami. Auditoriju pāršalc visu laiku ar mokām apvaldītie smiekli.

„Pūta toreiz, pūš tagad," skaidri un nepārprotami kāds nosaka pa vidu. Man liekas, ka tā ir Laimoņa balss, tomēr droša neesmu.

Iestājas pēkšņs klusums. Varam skaidri redzēt, kā pārmainās Dīmaņa sejas izteiksme. Tā piesarkst, deniņu dzīslas pietūkst, abas rokas savelkas dūrēs. Tad — vai dzirdu pareizi?

„Kuŗas bērns, fašists, velns tavu māti! . . ." kliedz lektors, un viņam aizraujas elpa.

Arī mums, studentiem, elpa aizrāvusies. Te taču būtu vajadzējis notikt akadēmiskai lekcijai, bet tās vietā jādzird pazīstamo lamu leksikonu . . . Viņi visi dīvainā kārtā lamājas ar vienlem un tiem pašiem vārdiem . . . Elpa aizrāvusies mums arī no bailēm, ne tikai pārsteigumā vien. Kas nu notiks?

Vēl brīdi Dīmanis tādā pašā garā turpina lamāties, konstatēdams, ka atbrīvotajā strādnieku - zemnieku universitātē iekļuvuši buržuāziski elementi un fašisti, kas tiks uz vietas iznīcināti . . .

Tagad neviens vairs nesmejas. Prāts uz to nemaz vairs nenesas. Un kad aizejot Dīmanis aizcērt durvis tā, ka nolīgojas auditorijas sienas, arī valodas vairs neveicas atsākt.

Saskaitu uz baltās lapiņas 74 „velns parāvis" un 92 „vot tak" tikko dzirdētajā lekcijā. Jā, ko varam sagaidīt pēc tāda iesākuma?

***

Manas dienas aizņemtas ar augstskolas pienākumiem no agra rīta līdz vēlai vakara stundai. Tā Olgu satikt iznāk reti, jo tieši vakaros viņa aizņemta — jāsagaida vīrs, jāliek bērni gulēt. Draudzeni apciemot iet negribu, vairīdamās satikt Robertu.

Gadījums ar aktīm, kā Olga pastāstījusi, Robertā izsaucis traku dusmu lēkmi. Vairākas dienas viņš esot ārdījies, lamājies un dauzījis durvis, solīdams parādīt velnu. Varbūt tomēr nav noticējis, ka saplēstie papīri ir bērnu darbs, tikai nejaušība vien. Tikai tad, kad Olga pateikusi, ka vairs neatgriezīšos, jo esmu apmetusies uz pastāvīgu dzīvi savu labo paziņu — ģenerāļa Smirnova ģimenē, kur jūtos kā savās mājās, Roberts pēkšņi mainījies. Krietni nospļāvies, esot noteicis, ka tik daudz vien tās saplēstās aktis vērtas. Viņa priekšnieks tikpat neesot zinājis, par kādiem pagastiem ziņas ienākušas. Viss taču atrodoties viņa, izmeklētāja Roberta Baltiņa, ziņā. Un kas viņam tur liels — kaudzīte vairāk vai mazāk? Tikai pāris adresītes gan esot vērtīgas bijušas . . . Viņš no šiem sarakstiem izzondējot turīgākos lauku vecus, aizbraucot pie tiem personīgi ar visām prokurātūras dienesta apliecībām, krietni paņemot budžus priekšā, tad pretimnākoši kā savam cilvēkam pasakot slepenu ziņu, ka tiks ieskaitīts „kulakos." Izeja? Jā, tādu viņš, prokurātūras izmeklētājs, varot sagādāt. Maksājot tikai 25.000 — 50.000 rubļu, lai lietu pagaidām atliktu. Un tieši šajos sarakstos bijušas tādas adresītes! Bet — vai tad galu galā tādu trūkstot, Roberts nomierinājies.

(Turpinājums sekos)

Ed. Keišs

Osvalda Lēm dārgak

Man arvien vairāk jāraud,
Kad kāda sirds atkal zūd.
Ed. K.

Ar mūsu ievērojamā baletmeistara Osvalda Lēmaņa aiziešanu aizsaulē, noslēdzies latviešu baleta mākslas visievērojamākais posms. Neatkarīgās Latvijas trīsdesmitos gados, pēc Aleksandras Fjodorovas aiziešanas, viņš latviešu baletu nostiprināja, izveidoja, apdvesa ar savu personību un piesātināja ar lielu drāmatisku impulsīvitāti. Kaut Osvalds Lēmanis bija arī izcils raksturlomu tēlotājs, lielākais un augstvērtīgākais devums bija viņa deju raksts. Viņš atstāj augstvērtīgu choreografisko mantojumu. Viņa Eiropas lieluma dārgakmeņi „Skaramušs" un „Brīnumlelles" savā laikā saviļņoja ne tikai latviešus, bet vizuļoja arī ārpus neatkarīgās Latvijas robežām. „Par latviešu baletu jūsmo visa Varšava," kādreiz jūsmīgi izteicās Polijas ārlietu ministra Beka dzīvesbiedre Latvijas sūtnim L. Ēķim. Kad Lēmaņa skatuves personību Rīgā ieraudzīja slavenā balerīna Olga Spesivceva, viņa nekavējoties steidzās pie mākslinieka un lūdza dejot kopā ar viņu uz Parīzes operas skatuves. Šis pagodinājums Lēmanim bija labākā atzinība viņa skatuves karjērā, par kādu toreiz neviens latviešu dejotājs neuzdrošinājās pat sapņot.

Ar saviem viencēlieniem „Rudens" un „Lakstīgala un roze" viņš uzcēla jau pasaules klases piemineklī ne tikai sev, bet visai latviešu baleta mākslai. Tie šobrīd nav tukši vārdi, bet gan pašu poļu un zviedru baleta kritiķu kādreizējie vērtējumi, kad ar plašāku repertuāru latviešu balets pirmoreiz viesojās ārpus valsts robežām. Par savu mākslinieciško darbu Lēmanis toreiz saņēma zviedru valdības īpašu goda medaļu. Nenoliedzami, viņš bija mūsu Fokins, pie tam ar tik plašu romantisko choreogrāfijas diapazonu, kādu grūti nākotnē sameklēt pēc Fokina. Savā laikā mūsu kritiķis Kroders rakstīja, ka Osvalds Lēmanis ar saviem baleta viencēlieniem kā no sērkociņiem uzcēlis vairākas krāšņas katedrāles laikmetā, kad neviens katedrāles necejot, bet iztiekot ar plikām četrām sienām. Viņš bija mūsu baleta ģenijs. Ja vajadzētu O. Lēmaņa mākslinie-

ciskā darba dev
ar latviešu literā
atrastos līdzās R

Kad savā laikā
jautāju, kāds ir
balets, atbilde bij
ramušs", „Bolero"
„Lakstīgala un r
ir tik dažādi savā
un uzbūvē, ka grū
no tiem labāka.
„bērns". Laikā, k
ka uzvesti uz L
lās operas skatu
priekšroku „Sk
„Bolero". Pirmai
savu mistiku, be
tisku seksapīlu. T
publika apgalvoj
letiem Lēmanis
vērtīga mākslinie
sīju. Pa daļai šis
likas iespaidā a
domāja, ka ar
miem viņam
mot vairāk apga
bas un krāsu ba
mēram, ar „Brī
nevālu", vai Sk

Vajadzēja paie
man par jaunu
baletmeistaram
vērtējumus. Kād
stītā vēstulē vi
tā vairs nedom
ietekmēts, visu
ņās un analizēj
ņas, ka katram
ja. Skaramušs
patika vairāk fa
dēļ." Ar to beid
ka O. Lēmaņa
jums latviešu
gajā attīstības
„Brīnumlelles",
„Lakstīgala un

TĀLIVALDIS DANGAVS

TIEC NU DUMJ

STĀSTS

(No krājuma „Pastardienas uvertīras")

(4. turpinājums)

Viņš sāka lasīt:

Doctor honoris causa piešķiršana g
Carolum Spencer'am Chaplinam ir
atzinība par lieliem nopelniem
bet arī atzīmēts kāds pagrieziens
ceļā uz nākotni. Jo, cik noprotu, Ok
centieni ir, ka cilvēkam jāatgriežas
kurienes viņš nācis. Tas ir, ja cilvēk
no Ādama, pie Ādama arī jāatgriež
pus Kaina (jo cilvēcei jānosarkst,
mais no sievas dzimušais cilvēks
slepkava), viņpus Ādama apgrēko
jāatgriežas Ēdenē. Būs noslēdzies lo
sācies ar meliem, ar baiļošanos, ar
viltību, ar dusmām, ar nolādēšanu
dzīšanu. Nosviežot šo nastu, var sā
nu loku pretim pilnībai, pretim L
da Vinči tipa uomo universale. Tā
jāveicina, kas ved viņpus Ādama (
ar Ādamu sapratīsim pirmcilvēku).

Stud iur. pacēla acis un jautāja:

„Vai jūs ko sapratāt?"

Draugi kratīja galvas.

„Es arī ne."

„Hahaha!" atskanēja daudzbalsīgi.

„Kāpēc tāds uomo universale vēl jārada jau? Saucas peons (melnstrādnieks), kas lop un blusas, grāvjus rok un kapus, tīra atejas lūs... Vienam cep maizi, otram mazgā suni, slauc govi un tā tālāk."

„Hahaha!"

Ed. Keišs

Osvalda Lēmaņa atstātie dārgakmeņi

Man arvien vairāk jāraud,
Kad kāda sirds atkal zūd.
Ed. K.

Ar mūsu ievērojamā baletmeistara Osvalda Lēmaņa aiziešanu aizsaulē, noslēdzies latviešu baleta mākslas visievērojamākais posms. Neatkarīgās Latvijas trisdesmitos gados, pēc Aleksandras Fjodorovas aiziešanas, viņš latviešu baletu nostiprināja, izveidoja, apdvesa ar savu personību un piesātināja ar lielu dramātisku impulsīvitāti. Kaut Osvalds Lēmanis bija arī izcils raksturlomu tēlotājs, lielākais un augstvērtīgākais devums bija viņa deju raksts. Viņš atstāj augstvērtīgu choreografisko mantojumu. Viņa Eiropas lieluma dārgakmeņi „Skaramušs" un „Brīnumlelles" savā laikā saviļņoja ne tikai latviešus, bet vizuļoja arī ārpus neatkarīgās Latvijas robežām. „Par latviešu baletu jūsmo visa Varšava," kādreiz jūsmīgi izteicās Polijas ārlietu ministra Beka dzīvesbiedre Latvijas sūtnim L. Ēķim. Kad Lēmaņa skatuves personību Rīgā ieraudzīja slavenā balerīna Olga Spesivceva, viņa nekavējoties steidzās pie mākslinieka un lūdza dejot kopā ar viņu uz Parīzes operas skatuves. Šis pagodinājums Lēmanim bija labākā atzinība viņa skatuves karjērā, par kādu toreiz neviens latviešu dejotājs neuzdrošinājās pat sapnot.

Ar saviem viencēlieniem „Rudens" un „Lakstīgala un roze" viņš uzcēla jau pasaules klases pieminekli ne tikai sev, bet visai latviešu baleta mākslai. Tie šobrīd nav tukši vārdi, bet gan pašu poļu un zviedru baleta kritiķu kādreizējie vērtējumi, kad ar plašāku repertuāru latviešu balets pirmoreiz viesojās ārpus valsts robežām. Par savu mākslinieciško darbu Lēmanis toreiz saņēma zviedru valdības īpašu goda medaļu. Nenoliedzami, viņš bija mūsu Fokins, pie tam ar tik plašu romantisko choreogrāfijas diapazonu, kādu grūti nāktos sameklēt pēc Fokina. Savā laikā mūsu kritiķis Kroders rakstīja, ka Osvalds Lēmanis ar saviem baleta viencēlieniem kā no sērkociņiem uzcēlis vairākas krāšņas katedrāles laikmetā, kad neviens katedrāles necejot, bet iztiekot ar plikām četrām sienām. Viņš bija mūsu baleta ģenijs. Ja vajadzētu O. Lēmaņa mākslinieciskā darba devumu salīdzināt ar latviešu literatūru, viņa vieta atrastos līdzās Rainim.

Kad savā laikā baletmeistaram jautāju, kāds ir viņa mīļākais balets, atbilde bija, ka viņa „Skaramušs", „Bolero", „Brīnumlelles" ir tik dažādi savā saturā, izjūtās un uzbūvē, ka grūti pateikt, kurš no tiem labākais un mīļākais „bērns". Laikā, kad šie baleti tika uzvesti uz Latvijas Nacionālās operas skatuves, daudzi deva priekšroku „Skaramušam" un „Bolero". Pirmais valdināja ar savu mistiku, bet otrs ar ekstosisku seksapīlu. Toreiz kritika un publika apgalvoja, ka ar šiem baletiem Lēmanis pierādījis augstvērtīga mākslinieka radīšanas misiju. Pa daļai šīs kritikas un publikas iespaidā arī baletmeistars domāja, ka ar šiem inscenējumiem viņam izdevies iedvesmot vairāk apgarotības un kustības un ar krāsu bagātību nekā, piemēram, ar „Brīnumlellēm", „Karnevālu", vai Skumjo vakaru".

Vajadzēja paiet 25 gadiem, kad man par jaunu radās izdevība baletmeistaram pajautāt viņa vērtējumus. Kādā 1962. gadā rakstītā vēstulē viņš saka: „Tagad tā vairs nedomāju. Neviena neietekmēts, visu pārcilāju atmiņās un analizējot nācu pie atziņas, ka katram baletam sava sejа. Skaramušs un Bolero toreiz patika vairāk fascinējošā satura dēļ." Ar to beidzot noskaidrojās, ka O. Lēmaņa izcilākais mantojums latviešu baleta 48 gadu ilgajā attīstības vēsturē ir viņa „Brīnumlelles", „Rudens" un „Lakstīgala un roze." Šie ir ļoti svarīgi atzinumi, kuri, kādreiz rakstot monogrāfiju par Osvaldu Lēmani, lieti noderēs.

Pilnīgu savu oriģinālu ietērpu Lēmanis deva lielā stila baletiem „Esmeralda", „Lavrencija", „Bachčisarajas strūklaka", iestudēja arī „Raimondu", bet tā pirmizrādi nepiedzīvoja kara apstākļu dēļ. Arī „Gulbju ezeram" viņš priekšroku deva savai inspirācijai, atstājot vienīgi M. Petipā un Ivanova karalienes variāciju un pirmā cēliena kodu. Lēmaņa iestudējumā „Gulbju ezers" bija visā ziņā daudz loģiskāks par to slavenajiem priekštečiem. To pašu Lēmanis panāca arī ar baletu „Don Kichots", kas bija šedevrs par sevi. Vēl tikai nesen par viņa „Don Kichotu" interesējās Čikagas operas baleta mākslinieciskā vadītāja, kas griezās pie manis ar lūgumu tuvāk pastāstīt par Lēmaņa darbību neatkarīgajā Latvijā un it sevišķi par „Don Kichota" panākumiem. Nebija šaubu, ka Lēmanim būtu bijis lemts šo iestudējumu par jaunu nodot amerikāņu baleta publikai, bet Dievs pāragri viņu aizsauca pie sevis.

Osvalda Lēmaņa choreogrāfijā izcilu vietu ieņēma dejotāju atbilstošā technika. Tā nekad nav bijusi forsēta, uzspiesta, bet mērķtiecīgi risināta kādā raitā aistētikas solī. Raksturīgāki valbsti ir viņa iemīļotā limeniskā līnija, kuru varam dēvēt par viņa īpatnējo stilu, ar ko tas tūlīt atšķirās no citiem. Kaut gan Osvalda Lēmaņa vadībā latviešu balets sasniedza augstu mākslinieciško līmeni un tika dēvēts par vienu no izcilākajiem Vakareiropā, latviešu kultūrpolitikā nebija vienprātības šo mākslu nodemonstrēt Eiropas kultūras centros. Mūsu balets tā arī palika rietumzemēs pilnīgi anonims, kas izjūtams vēl šobrīd. Šī pasīvā izturēšanās baletmeistaram radīja zināmu smeldzi un lieku reizi pierādīja, ka lielus talantus, kas dzimst reizi pa gadsimtiem var ruinēt šaursirdīgi vietēji apstākļi. Tikai īsi pirms otra pasaules kara latviešu baleta augsto klasi pamanīja ASV impresārijs Hūroks. Viņš nekavējās un ievadīja ar Rīgas mākslas aģentūras pārstāvjiem sarunas par mūsu baleta pilnīga sastāva viesizrādēm Parīzē un Londonā, arī eventuālu turneju pa ASV, bet neko Latvijā un it sevišķi par jaunu nodot amerikāņu baleta publikai, bet Dievs pāragri viņu aizsauca pie sevis

Osvalda Lēmaņa choreogrāfijā izcilu vietu ieņēma dejotāju atbilstošā technika. Tā nekad nav bijusi forsēta, uzspiesta, bet mērķtiecīgi risināta kādā raitā aistētikas solī. Raksturīgāki valbsti ir viņa iemīļotā limeniskā līnija, kuru varam dēvēt par viņa īpatnējo stilu, ar ko tas tūlīt atšķirās no citiem. Kaut gan Osvalda Lēmaņa vadībā latviešu baleta sasniedza augstu mākslinieciško līmeni un tika dēvēts par vienu no izcilākajiem Vakareiropā, latviešu kultūrpolitikā nebija vienprātības šo mākslu nodemonstrēt Eiropas kultūras centros. Mūsu balets tā arī palika rietumzemēs pilnīgi anonims, kas izjūtams vēl šobrīd. Šī pasīvā izturēšanās baletmeistaram radīja zināmu smeldzi un lieku reizi pierādīja, ka lielus talantus, kas dzimst reizi pa gadsimtiem var ruinēt šaursirdīgi vietēji apstākļi. Tikai īsi pirms otra pasaules kara latviešu baleta augsto klasi pamanīja ASV impresārijs Hūroks. Viņš nekavējās un ievadīja ar Rīgas mākslas aģentūras pārstāvjiem sarunas par mūsu baleta pilnīga sastāva viesizrādēm Parīzē un Londonā, arī eventuālu turneju pa ASV, bet neko Latvijā un it sevišķi par jaunu nodot amerikāņu baleta publikai, bet Dievs pāragri viņu aizsauca pie sevis

Aina Zemdega

KAS SARGĀS?

Krāsu virpuļos izjūk sienas –
kas tagad sargās,
kad lietas, sejas, vārdi,
it viss kļūst kustība,
jūklīga rinķošana,
krustu šķērsu straumes,
pieskaršanās atraujoties,
slīdēšana garām?

Viss kļuvis kustība,
kas dzimst un dzīvo
no savas bojā ejas.

Kā miklu minam
savu vārdu.

KULTŪRAS CHRONIKA

Rakstnieka Jāņa Jaunsudrabiņa atraitne Nate, slimības mākta, nolēmusi no Mēnesnīcas pārcelties uz Kērbekas ciemu. Reizē ar to radusies problēma, kur novietot rakstnieka atstātās mantas resp. viņa piemiņas mūzeju, jo Mēnesnīcu, kur Jaunsudrabiņš pavadījis trimdu, pārņems citi. Ir nodoms Jaunsudrabiņa piemiņas mūzeju iekārtot Ministeres latviešu ģimnazijā, kas būtu piemērots atrisinājums.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

Mārtiņa Zīverta traģēdija „Vara," Latviešu apvienības Austrālijā Kultūras fonda izdoto Mārtiņa Zīverta lugu 21. sējums, Šalas apgāds, 1965. gadā, 75 lpp.

Daugavas Vanagu Mēnešraksts Nr. 4, 1965. gada jūlija/augusta burtnīca, izdevums Latvijas brīvībai un labākai nākotnei, 80 lpp.

Leģendas un isteniba par Raini

OTRS RAIŅA PIEMIŅAS VAKARS NJUORKA

Sakarā ar Raiņa 100. dzimšanas dienu, Latviešu humanitāro zinātņu asociācija sadarbībā ar Latviešu preses biedrību 11. septembrī rīkoja priekšlasījumu vakaru Njuorkas Picadilly viesnīcas telpās. Noras Valteres, Jāņa Bičoļa un Elzas Drilles referāti un J. Bičoļa sarūpētā Raiņa piemiņas izstāde bija saistījusi ap 60 klausītāju.

Literātūrzinātnieks J. Bičolis vērsās pret leģendām, kas tagad radušās par Raini, kā arī pasvītroto Raiņa lomu Latvijas sociāldemokratu partijā. Tāpat kā Dantes darbi nozīmi nav zaudējuši 700 gados, tā savu vērtību nav zaudējuši Raiņa darbi. Rainis nav tikai latviešu tautas rakstnieks. Okupētajā Latvijā Raiņa jubilejā piedalās arī citu tautu pārstāvji, ieskaitot Indiju. Pie Indijas referents pakavējās ar sirsnību, jo tas ir pirmais gadījums, kad latvietis pāriet Indijas robežas. Indiju referents uzskata ne tikai latviešu garam un mentālitātei tuvu, bet arī par paraugu garīgā ziņā, jo tur filozofi ir valsts vadītāju krēslos, bet kāda Rietumu lielvalsts tikai pirms dažiem gadiem prezidenta amatā ievešanas sviņībās pieaicināja dzejnieku. (Bet šī valsts vēl šodien nav atzinusi Latvijas okupāciju, toties Indija sen deklarējusi, ka Baltijas valstis ir neatņemama padomijas sastāvdaļa. - Ref.)

Par Raini trūkst daudzu pētījumu. Mēs vēl nezinām, ko Rainis darījis kā deputāts. Nav zināms, kā Raiņa lugas ietekmējusi pasaules drāmaturģija. Bez savas ietekmes tās nevar būt, jo Rainis tulkojis Ģēti, Šekspīru u.c. Tāpat nav zināms, cik liels iespaids Raiņa nacionālismā pieskrīt Rīgas Latviešu biedrības priekšniekam Bernhardam, Dīrikim, pie kura Rainis dzīvoja ģimnazista gados. Tāpat — kāda ietekme Tautas atmodas laikmetam. Tātad, Rainis nav tikai devums, bet arī uzdevums. Rainis pieder ne tikai savām laikam, bet viņa laikmets ir daudz plašāks. Tas aptver arī mūsu laiku un nākotni. Rainis apceļoja Latgali, vākdams tautas dainas. Vēlāk, uzņemoties redaktora pienākumus, Rainis „Dienas Lapā" atvēra jaunu nodaļu — etnografisko ziņu pielikumu. Kad Rainis uzsāka Jauno strāvu, viņš to nesaprata kā veco ideālu noārdīšanu, bet gan jaunas rosmes radīšanu, tāpēc Rainis izceļas kā jaunstrāvnieks. Viņš centās sniegt latviešiem modernās idejas un moderno garīgo centienu vērtības. Rainis kļuva garīgi moderns, nevis kā tagad viens otrs, iegulties modernā gultā, iedomājas esam moderns. Rainis visas tautas vārdā cinījās pret netaisnību. Viņa dzeja, līdzīgi Rilkes, P. Valeri dzejai, daudz vairāk atģādina 20. nekā 19. gadsimtu.

Mēs bieži visu, kas ap mums notiek, saucam par modernu. Apreibināšanās nav moderna. Noass apreibinājās, izkāpjot no sava šķirsta. Tāpat dzejnieki apreibinās visos laikos.

Ap Raini tagad rodas leģendas. Viņš esot bijis dziļi ievainojams. Meklē tam dažādus iemeslus viņa bērnībā. Vai Rainis ir tik vārīgs? Meklēsim cilvēcisko Raini! Dzejnieks nebija trimdinieks tikai Šveicē. Jau 1897. gada Vasarsvētkos viņu arestēja un vadāja no cietuma uz cietumu. 1903. gadā, atgriežoties Latvijā, steidzīgi, bez naudas un dokumentiem, nācās doties uz Šveici. Cīrichē bez dokumentiem viņš varēja pavadīt tikai 3 mēnešus. Patvērumu varēja atrast tikai Lugano, italiskajā Šveices novadā. Bet tur bija ne tikai sveša valoda, bet arī darba trūkums. Cīrichē pēc 1905. gada revolūcijas saradās ap 200 latviešu. Tūlīt plānoja rakstīt latviešu revolūcijas vēsturi, bet nodoms neīstenojās. Atgriežoties Latvijā, Rainis kļuva aktīvs politiskā un kultūras dzīvē: Satversmes sapulce, Rīgas pilsētas dome, Daiļes teātris, Nacionālais teātris.

Ir ieskats, ka Rainim viss viegli padevās. Taču atstātie un atrastie manuskripti liecina, ka viņš darbus vairākkārt labojis.

Mēs Raini saistām ar sociāldemokratiem, bet Viktors Eglītis 1919. gadā viņu raksturoja par brīvās Latvijas radītāju. V. Eglītis nebija sociāldemokrats, bet iztirzāja, kāda demokratija Latvijai būtu vislabākā, ieteicot Raiņa demokratiju.

Pirmās sociālistu apspriedes, vēl pirms sociāldemokratu partijas nodibināšanas, notika turīgā Raiņa tēva mājā. Bet sociāldemokratu partijas dibinātājos Raiņa nav. Tāpat Raiņa nav sociāldemokratu kongresos un konferencēs. Raiņa nav bijis nevienā sociāldemokratu centrālkomitejā. Viņš nepiedalījās 1905. gada revolūcijas organizēšanā. Kad Rainis izceļoja uz Šveici un sociāldemokrati sašķēlās sīkās grupās, Rainis nebija vadošos amatos. Krievu uzraudzības ierēdņi Parīzē Raini raksturoja kā pasīvu LSD biedru. Iesākoties 1914. gada karam, sociāldemokratu domas dalījās: būt lojāliem pret valsti, vai nostāties pret karu un gatavoties revolūcijai? Ļeņins, P. Stučka, J. Jansons - Brauns teica, ka nav jābūt lojāliem, bet Rainis strēlnieku pulku dibināšanos apsveica. 1915. gadā latviešu emigranti nodarbojās ar jautājumu par Latvijas pašreizējo stāvokli. Laikraksts „Cīņa" apskatīja jautājumu, ko darīt latviešu tautai, kāda būs latviešu tautas nākotne. Rainis tur nekā nerakstīja. Vai viņam nebija ko teikt? Tas, ko Rainis būtu publicējis, šī izdevuma redaktoriem nebūtu pieņemams. Rainis ir gan piedalījies skolotāju, vēlāk pagastu darbinieku konferencēs, bet nav iesniedzis neviena priekšlikuma; nevienā rīcības organā nav ievēlēts.

Kad Rainis ieradās Latvijā, sociāldemokratiem bija izdevīgi viņu redzēt savās rindās. Bet vēlāk dzejnieks savā dienasgrāmatā rakstīja, ka būs no LSD jāizstājas. Rainis to nepaguva izdarīt, bet Aspazija izstājās. LSD nebija vēlēšanās saistīties ar kultūras darbiniekiem, tāpēc arī F. Cielēns rakstīja ar pseudonimu. Rainis teica, ka revolūcijai būs vajadzīgi ne tikai strādnieki, bet arī zvejnieki, lauksaimnieki — visas šķiras. T. Zeiferts atzīmē kā Raiņa panākumu, ka LSD sāka nodarboties ar kultūras jautājumiem.

Šodien radīta leģenda, ka Rainis nebija apmierināts brīvajā Latvijā un gribēja doties jaunā trimdā. Vai viņa darbs Satversmes sapulcē un Izglītības ministrijā neliecina ko citu? Arī Ulmanis nebija apmierināts un 1934. gadā viņš spēra citu soli, un Aspazija viņu apsveica.

Okupanti Rīgā saka, ka Rainis interesējies par padomijas latviešu izdevumiem. Kas tas par brīnumu? Pat autoritārajā laikmetā brīvi varēja pirkt padomju izdevumus. Rainis interesējās par dažādām dzīves problēmām.

Tagad citi cildina Raiņa sakarus ar P. Stučku, viņa svaini. Rainis sarakstījās ar savu māsu. Nekrologā Rainim P. Stučka pastāstīja, ka dzejnieku pazīstot kā neviens: kopā mācījušies ģimnazijā, kopā studējuši, bet Raiņa politisko uzskatu nekad nav varējis pieņemt. Rainis viņam darījis pāri, sabiedrodamies ar citiem sociāldemokratiem. Toties tagadējie okupanti Raini un Stučku pataisījuši par draugiem.

Dzīvojot Šveicē, Rainis mācījās, kā var sadzīvot 3—4 tautas, viena otru neasimilējot. Tur dzīvoja arī poļu, vācu un krievu sociālisti. Rainis labāk sapratās ar poļu sociāldemokratiem, kas cīnījās par nacionālisma jautājumiem. Latviešiem savas sociāldemokratu partijas tai laikā nebija. Tā bija tikai Krievijas SD Latvijas novads, kaut partijā latviešu bija vairāk nekā krievu. Rainim zeme nozīmēja valsti. Cilvēki nedzīvo pūļos, bet tautās, tādēļ jādomā par tautas progresu. Rainis vēlējās nodrošināt tautas iešanu uz priekšu. 1916.—1917. g. Bērziņš no Maskavas aicināja braukt uz Krieviju, bet Rainis 1920. gadā atgriezās brīvajā Latvijā. 1919. gadā nodibināja Lāčplēša kara ordeni, un Rainis bija tās komitejā. Viņš

(Nobeigums 6. lpp.)

TĀLIVALDIS DANGAVS

TIEC NU DUMJŠ!

STASTS

(No krājuma „Pastardienas uvertīras")

(4. turpinājums)

Viņš sāka lasīt:

> Doctor honoris causa piešķiršana ģenijam Carolum Spencer'am Chaplinam ir ne vien atzinība par lieliem nopelniem mākslā, bet arī atzīmēts kāds pagrieziens cilvēces ceļā uz nākotni. Jo, cik noprotu, Oksfordas centieni ir, ka cilvēkam jāatgriežas tur, no kurienes viņš nācis. Tas ir, ja cilvēks nācis no Ādama, pie Ādama arī jāatgriežas. Viņpus Kaina (jo cilvēcei jānosarkst, ka pirmais no sievas dzimušais cilvēks ir brāļa slepkava), viņpus Ādama apgrēkošanās,— jāatgriežas Ēdenē. Būs noslēdzies loks, kurš sācies ar meliem, ar baiļošanos, ar sieviešu viltību, ar dusmām, ar nolādēšanu un padzišanu. Nosviežot šo nastu, var sākt jaunu loku pretim pilnībai, pretim Leonarda da Vinči tipa uomo universale. Tāpēc viss jāveicina, kas ved viņpus Ādama (protams, ar Ādamu sapratīsim pirmcilvēku).

Stud. iur. pacēla acis un jautāja:

„Vai jūs ko sapratāt?"

Draugi kratīja galvas.

„Es arī ne."

„Hahaha!" atskanēja daudzbalsīgi.

„Kāpēc tāds uomo universale vēl jārada, ja ir jau? Saucas peons (mielnstrādnieks), kas lopus kauj un blusas, grāvjus rok un kapus, tīra atejas un katlus... Vienam cep maizi, otram mazgā suni, trešam slauc govi un tā tālāk."

„Hahaha!"

„Un ja nāve pārtrauc abstraktā kleķinātāja darbu pusceļā, tāds deviņu amatu pratējs var kleķa kleķināšanu turpināt."

„Hahaha!"

„Smiešanās, nudien, ir vērtīga," nu ierunājās Ogrēns, „jo sakrata pagātnes maisu. Un šis sakratīšanas dēļ atcerējos Kārļa vārdus, ka Oksfordā marksisms esot apkampies ar kristiānismu. Ievērojiet, apkam pējs — marksisms, apkamptais — kristiānisms! Tātad, pirmais jau ir valdošais. Atcerējos arī paša Marksa vārdus, ka monarchija esot dzemdinājusi buržuāziju un tā savukārt — proletariātu. Un tā ka ik sociālā šķira nobriedina savu iznīcību, tad arī proletāriāts kaut ko dzemdina."

„Un ko? Ko dzemdina proletāriāts?"

„Idiotismu."

Draugu sejās manīdams šaubas, Ogrēns jautāja:

„Vai dinozaurs bija ar mazu galvu?"

„Bija," šie atbildēja.

„Lūk, līdzīga vistas galviņa ir otram gaļas monstram—pūlim. Un ja kāds ļauj ielikt sev riņķi degunā un vadāt aiz tā, kā tas notiek ar proletariātu Padomju savienībā, tad tā jau ir absolūta dumība."

Kad klusums bija nolaidies pār visiem, stud. iur. atkal piegriezās vēstulei un sāka lasīt turpmāko:

> Ir arī tādi, kuriem šai lietā gluži personīgi ieskati. Tā tas pats ticīgais students, kurš pirmajās dienās man stāstīja par Šellija spoku, nu apgalvoja, ka Čaplina pagodināšana esot tā atriebības sekas. Jo tur, kur kopā visi mirušie angļu gari, Šellija, Bairona, varbūt arī Džonetena Svifta un Bernarda Šova spoki sabrāļojušies šī muļķīgā joka izspēlēšanai.
>
> Tamlīdzīgi noskaņoti studenti tad nu salasījās vienkop, demonstrātīvi spļāva pret universitāti un aizbrauca no Oksfordas uz neredzēšanos.

7.

Atkal pienāca vēstule no Vēža Oksfordā, tāpat ar Aischila vārdiem vienā malā kā pagājušā reizē.

„Dārgie draugi," tā sākās vēstule. Atrodos lielā domāšanā, kas līdz pamatiem var pārvērst manu dzīvi. Protiet, te tiek diskutēta šāda lieta: ja cilvēks savā gudrībā ir sasniedzis tādus kalngalus, ka sevi nepārmainītu var paciest mūžīgi, tad ir vērts ilgoties nemirstību. Bet ja tā nav, tad mūžīgā dzīvošana būtu neizsakāmi garlaicīga, neizsakāmi mocoša — lūkošanās vienā punktiņā miljardiem gadu. Kurš tādu narcismu spētu izturēt? Varbūt galīgi dumjš? Šķiet, labāk tad ir ilgoties tumsību, nezinu, iekūnoties nirvānā, atslīdēt tai pakāpē, kurā jautājumi ar atbildēm vēl ir kopā. Un vai nesaka oksfordietis Olduss Haksljs: „The pleasures of ignorance are as great, in their way, as the pleasures of knowledge"?

„Mūsu acu priekšā ir saindēšanās process," stud. med. aptvēra rakstīto. „Jo ar aplamāmidejām var saindēties tikpat labi kā ar sēnēm. Bet šai gadījumā medicīnai jānolaiž rokas. Jurisprudencei tur jārunā, saprati, Casidius (latīniski: advokāts)? — Un nu — sveiks! Man nav vairāk vaļas citu muļķībām."

„Pagaidi!" Ogrēns viņu notvēra aiz piedurknes. „Saki, kas mēdz sekot pēc saindēšanās?"

„Nāve. Vājprāts. Deģenerācija," stud. med. atbildēja, izrāvās un metās pa durvīm ārā.

Kad steidzīgais bija prom, stud. iur. griezās pie Ogrēna, sacīdams:

„Tu esi vecāks gados. Arī karojis. Bijis izmisuma dzīrēs, kā pats sacīji. Un pa to laiku liktenis mūs aijājis šī tālā kakta šūpulītī. Dabiski, tev ir plašāks skats. Ko tu domā par vēstuli?"

Ogrēns nobraucīja savu pagaŗo zodu.

„Redzi," tad viņš teica, „tie ir jautājumi, kas ikvienu var atstāt valā muti. Bet es jau sāku attapties, te apjaust kādu līdzību ar Romu, kad tā iekaroja Grieķiju un hellēnizējās. Tā arī Anglija, kundzēdamās pa Indiju, ir kļuvusi indiska, orientāla, ir centrējusi savu „ziemeļpolu" austrumos. Un domājot par to, nāk prātā tieši tas hinduisma periods, par kuru runā Manū kodeks, protiet, par dekadenci, par to, ka dēliem jāizpērk tēvu un vectēvu grēki, ka viss ir ilūzija... Kad labāk ir sēdēt nekā stāvēt, atlaisties — vēl labāk, bet mirušam būt ir vislabāk. Protams, vienu soli vēl tālāk šai aplamībā, un sākas pašnāvības reliģija — budisms. Un tāpat ir tagad: vajaga tikai vienu dumju soli — un komūnismam vara rokā."

„Tu šo lietu sarežģī vēl vairāk," draugi pārmeta.

„Neesmu vainojams. Oksforda, īstenībā Anglija, ir visa sarežģītāja. Kā salu valsts tā pa daļai pieskaitāma ūdens radījumiem. Un kā zināt, zivs sāk pūt no galvas."

Iedams mājup, Ogrēns atsāka domāt par oksfordiskajām problēmām.

Vispirms Kārlis bija rakstījis, ka oksfordieši smīnot par Dievu. Čaplina uzdoktorēšanās un marksisms tad arī iederētos smīnēšanā. Bet nupat lasītajā vēstulē jau bija par mūžīgo dzīvošanu. Kāda divkosība! Te vietā nostāsts par Aisopa mēlēm! Tāds bija arī humānists, oksfordietis Gilberts Marī, kas savos rakstos pasvītroti skeptisks, tomēr piedalījies spiritistu seansos. Bet kādi ir šāsdienas oksfordieši? Kārlis bija minējis Oldusu Haksliju.

Viņš paskatījās pulkstenī un sāka virzīties pret Laplatas dibinātāja Dardo Ročas laukumu, kur atradās universitātes bibliotēka.

Kad Ogrēns iznāca no bibliotēkas, viņa rokā bija neliels sējumiņš. Viņš atvēra to un, iekām uzkrita nakts, paguva izlasīt.—

Why are we here, men and women, eighteen hundred millions of us, on this remarkable and perhaps unique planet? To what end? Is it to go about looking for dung — cow dung, horse dung, the enormous and princely excrement of elephants? Evidently it is — for a good many of us at any rate. It seemed an inadequate reason, I thought, for our being here — immortal souls, first cousins of the angels, own brothers of Buddha and Mozart and Sir Isaac Newton.

(Turpinājums sekos)

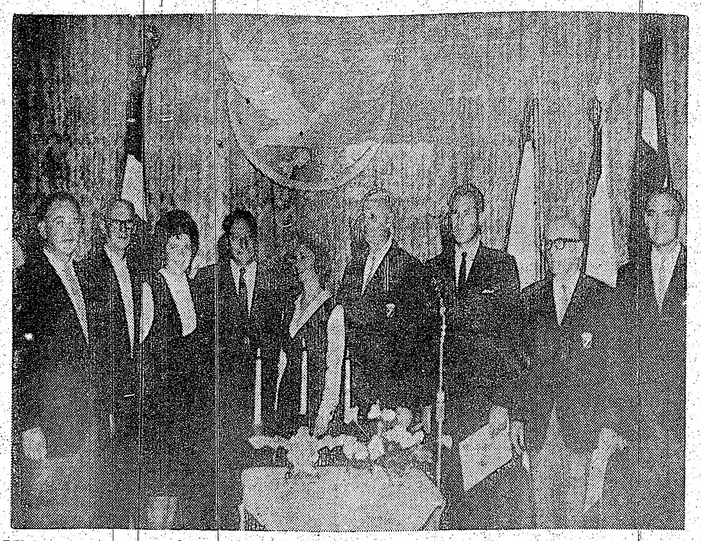

DV Hamiltonas nodaļas biedri, kas apbalvoti par izciliem veikumiem organizācijas darbā, un jubilejas vakara viesi: no kreisās — nodaļas priekšsēdis J. E. Breikšs, DV CV loceklis K. Purmals, vanadžu kopas pr-ce Nora Pulciņa (saņēma DV CV atzinības rakstu), bij. Latvijas sabiedrisko lietu ministrs A. Bērziņš, Ilga Breikša (saņēma DV zelta nozīmi), Kanadas DV pr-ks R. Epneris, E. Pulciņš (saņēma DVCV atzinības rakstu), A. Aditājs un A. Amoliņš (abi saņēma DV KV atzinības rakstu). Foto: J. Gailītis

Pretestība dzimtenē nav salauzta

UN ARĪ MŪSU CIŅAS SPARS NAV MAZINĀJIES! — TEICA BRĪVAS LATVIJAS SABIEDRISKO LIETU MINISTRS ALFRĒDS BĒRZIŅŠ

DV Hamiltonas nodaļas 15. gadasvētku sarīkojums 18. septembrī nelaimīgā kārtā sakrita ar Hamiltonā notikušajiem LNJAK rīkotajiem 6 nedēļu kursiem, bet telpu un citu apstākļu dēļ nebija maiņas iespējamas.

Svētku aktu ievadīja karogu ienešana un Kanadas himna. Sekojošā svētbrīdī māc. E. Pavasars cildināja latviešu karavīru dzīvi un nāvi un ar klusuma brīdi pieminēja un godināja kritušos karavīrus — Latvijas brīvības cīnītājus. Nodaļas pr-ks J. E. Breikšs pateicās Hamiltonas latviešu sabiedrībai par 15 gados sniegto atbalstu, kā rezultātā nodaļas darbs sekmējies. Liels darbs veikts aprūpes, kultūras un pretkomūnisma cīņas laukā. Nodaļas darbā neatsveramas palīdzes bijušas vanadzes un DV sportisti, kas godam vanagus pārstāvējuši latviešu sportā, kā arī popularizējuši Latvijas vārdu kanadiešu un starptautiskā mērogā. J. E. Breikšs solīja, ka Hamiltonas vanagi vēl jo neatlaidīgāk turpinās iesākto darbu, jo Latvijai jābūt mūsu!..

Svētku runu teica bij. brīvās Latvijas sabiedrisko lietu ministrs un ALAs viceprieksšsēdis Alfrēds Bērziņš no Nujorkas. Runā viņš pieskārās cīņas būtībai un tās jēgai mūsu tautas likteņgaitās. Kaut esam trimdā jau 20 gadu, mēs garīgi vēl neesam salauzti un nogurušī cīnoties par Latvijas brīvību. Dažkārt vienā otrā rodas jautājumi: Vai mēs nedzenamies pakaļ nereālam sapnim? Vai brīva Latvija ir iespējama? Vai ir vērts cīnīties? Vai ir kāda nozīme mūsu latviešu skolām, draudzēm, organizācijām? — Ik cīņa, kaut tā fiziski šķistu zaudēta, dod guvumu — atmaksu! Zaudē tikai tas, kas uzdod, izvairās un bēg! Neviena cīņa, ar sirdi un asins balsi cīnīta, nav veltīga! Mēs esam revolucionāru paaudze. Dievs mūs sūtījis vēstīt brīvajām tautām mūsu likteni! Mūsu cīņa būs galā tikai tad, kad brīvās pasaules tautas sadzirdēs mūsu vēsti par varmācīgi laupīto brīvību un kad tās saredzēs mūsu cīņas sparu, kas gadu gājumā jo kvēlāk dzīvo, nevis mirst... Tad būs mūsu cīņas guvums — brīva Latvija! Latviešu pretestība dzimtenē nav salauzta, un arī mūsu cīņas spars nav mazinājies, jo cīņas mērķi mēs neesam vēl zaudējuši!.. ASV tautas vietnieku nams ir pieņēmis vienbalsīgu rezolūciju par neatkarības atjaunošanu Baltijas valstīs. Šīs rezolūcijas pieņemšanā lieli nopelni baltiešu trimdas organizācijām un to darbiniekiem. Šī rezolūcija arī zināma dzimtenes latviešiem ar Amerikas Balss palīdzību, tāpat arī Kremļa varasvīriem, kas bailēs sāk gudrot jaunus melus un jaunas taisnošanās, šai gadā pirmoreiz ASV ārlietu ministrs Dīns Rasks pusstundu garā audiencē pieņēma baltiešu trimdas delegāciju, pārrunājot baltiešu neatkarības problēmas. Daugavas Vanagu un mūsu visu cīņas spēki ne brīdi nedrīkst pagurt, jo savā cīņā mēs vairs neesam vieni!..

Runas nobeigumā svētku viesi vienojās mūsu tautas lūgšanā „Dievs, svēti Latviju!" Pēc runas bij. sabiedrisko lietu ministram A. Bērziņam pasniedza sarkanas rozes, un 150 tautiešu lielā audience ilgstošiem un jūsmīgiem aplausiem suminā̆ja savu brīvvalsts ministru.

DV CV loceklis K. Purmals pēc svētku sveicienu nodošanas pasniedza CV piešķirtos apbalvojumus: DV nozīmi zeltā Ilgai Breikšai — bij. Kanadas vanadžu priekšniecei, bet atzinības rakstus Hamiltonas vanadžu pr-cei Norai Pulciņai un nodaļas pr-ka palīgam Edmundam Pulciņam. DV KV priekšsēdis R. Epneris, pateikdamies DV Hamiltonas nodaļai par 15 pastāvēšanas gados veikto darbu un cildinot Hamiltonas sabiedrības rosīgo atbalstu vanagu darbā, apbalvoja ar Kanadas valdes atzinības rakstiem nodaļas kasieri Albertu Aditāju un biedrzini Arturu Amoliņu. Svētku aktu pabeidza ar Daugavas vanagu dziesmu „Se kopā mēs, biedri..." Klavieru pavadījumu svētku ieskaņā un izskaņā izpildīja komp. Imants Sakss.

Hamiltonas DV 15 gadu jubilejā sveica Ventas gaidu vienība, Aiviekstes skautu vienība, Hamiltonas latviešu draudze, Hamiltonas Mednieku - makšķernieku klubs, Hamiltonas Latviešu biedrība, Hamiltonas Latviešu jaunatnes pulciņš, Hamiltonas latviešu skola, Kanadas vanadžu pr-ce M. Jonāne, Bramptonas, Manitobas, Londonas, Kičeneras un Toronto DV nodaļas, kā arī „Latvija Amerikā" atb. redaktors A. Vinčels. Personīgi gadasvētkos bija ieradušies vanagi un vanadzes no Montrealas ar nod. pr-ku J. Norveli, Londonas DV pr-ks T. Zandersons ar dzīvesbiedri, Sv. Katrīnu vanadzes un vanagi, Druvas DV pr-ks A. Kalniņš, kā arī DV KV locekļi Ž. Bukovskis, O. Klavenieks un P. Vītols.

Priekšnesumu daļā piedalījās DV teātŗa aktieri no Toronto ar patriotiska satura solo dziesmām un deklamācijām, kuŗas izpildīja R. Purvs, I. Purva, A. Bencone un A. Memmenis. Priekšnesuma nobeigumā bija uzveduma aina „Zvaigžņu pulku atmirdza", dekorācijas bija gatavojis A. Zobens. Programmu bija sakārtojusi I. Purva.

Turpinājumā sekoja saviesīgs vakars ar deju un vanadžu loteriju, kuŗas laimestu ieguvēju rindā bija Montrealas DV pr-ks J. Norvels, M. Millere, V. Tuklers un V. Leonovs. Sakarā ar Hamiltonas vanagu 15. gadasvētkiem, zāles dekorēšanai Zenta Pola bija darinājusi jaunu lielo DV emblēmu.

Hamiltonas DV tic, ka reiz nāks diena, kad iesniegtā rezolūcija būs „varenās" Krievijas valdībai pavēle, un tad uz pasaules skatuves roku rokā stāvēs taisnība ar brīvību, tad uzticīgais latvietis un latviešu karavīrs, dzīvais un mirušais, pāri tālumam un neskaitāmiem kapu krustiem ieraudzīs gaišu rīta ausmu Baltijas jūras pamalē un zinās: latvietis savu sūtību piepildījis!..

J. G.

ANDREJSONS
APDROŠINA.
463 — 7313

Kaut DV Hamiltonas nodaļa atzīmēja savas darbības 15 gadu jubileju, čaklās nodaļas vanadzes kopā ar draudzes un Latviešu biedrības dāmām tomēr atrada vēl laiku, lai rūpētos par jaunie-šu sešu nedēļas nogaļu kursu kuplā dalībnieku skaita paēdināšanu. Uzņēmumā no kreisās — E. Adītāja, V. Ozola, B. Pabērza, L. Lapsa, Z. Mazpole, K. Lapiņa, K. Smiltniece, E. Janovska, V. Melbārde un N. Pulciņa. Foto: J. Līgers

TORONTO ZIŅAS

Sv. Jāņa ev. lut. draudzē māc. A. Lūsis kristīja Vilmu Indru Vītolu, Alberta un Eiženijas meitu.

Kanadas latviešu skautu jendas riteņbraukšanas un šaušanas sacensības notiks 26. septembrī, plkst 11 no rīta S. Vasarāja īpašumā „Ērgļu ligzda' pie Orandžvilles. Sacensību uzvarētājiem izdalīs skautu jendas un S. Vasarāja balvas. Sacensību un nodarbību vadību uzņēmušies skautu vadītāji: E. Davidsons no Hamiltonas un A. Beitāns no Londonas.

Toronto un apkārtnes latviešu jaunieši, kas piedalījās 2x2 no metnē Lemingtonā ASV, rīko sa viem labvēļiem informāc. vakaru 25. septembrī plkst 8 vakarā Zamlovska ģimenes mājā, 40 Babypoint Cresc. Sarīkojumā jaunieši iepazīstinās ar nometnes dzīvi un apgūtajām zināšanām, ko papildinās ar krāsu diapozitīviem.

TLB inženieru un tehniķu kopas sanāksme 24. septembrī plkst. 8 vakarā Latviešu namā. Inž. O. Dzērvītis referēs par latviešu tehnisko zinātņu darbinieku kongresu Nujorkā.

Šai nedēļas nogalē, 26. septembrī plkst. 12 dienā TLMM klubs rīko tītaru šaušanas sacensības Bērzainē. Plkst. 2 dienā Latviešu filatelistu klubs atjauno kārtējās sanāksmes J. Roņa dzīvoklī, 55 Woodward Ave, Bramptonā.

LONDONA

Londonas latviešu kopa 18. septembrī atzīmēja 17. gadasvētkus ar Toronto TLTA ģimnazijas drāmatiskā pulciņa viesizrādi. Atskatoties uz aizritējušo gadu, kopas valdes pr-dis prof. A. Dreimanis minēja, ka šai gadā īpaša vērība pievērsta jaunatnei gan ar sarīkojumiem, gan ziedojumu vākšanu jaunatnes kursu atbalstam. Latviešu skola pēc vairāku gadu pārtraukuma atkal sākusi mācības īstās skolas telpās — pilsētas Lorda Simko pamatskolā. Sarīkojuma dalībnieki, kas bija pulcējušies kuplākā skaitā nekā iepriekšējos gados, dzīvi sekoja Toronto jauniešu uzvedumiem: fragmentiem no R. Blaumaņa „Pazudušā dēla" un E. Vulfa „Līnim murdā." Īpaši spraigs bija pēdējās lugas tēlojums, un aplausi vairākkārtīgi aicināja atgriezties uz skatuves jaunos aktierus. Režisoram H. Miķelsonam pasniedza ziedus. Pēc izrādes sarīkojuma dalībnieki pakavējās pārrunās dāmu ko-

Soprāns Zenta Beķere, kuŗas latviešu dziesmu vakars notiks svētdien, 26. septembrī, plkst. 8 vakarā Latviešu namā Toronto.

Uzrauga sadarbības meklētājus

Igauņu centrālās padomes locekļiem Toronto šīs nedēļas nogalē sāgādāts darbs: nevēlamu viesu aktīvitātes pārraudzīšana. Viesi ir padomju okupētajā Igaunijā radītas komitejas locekļi, kas vēlas nodibināt sakarus ar brīvās pasaules igauņiem. Protams, „kultūras" aizsegā. Bet Igauņu centrālās padomes pārstāvētie 10.000 Toronto igauņi šādus apmeklētājus nevēlas uzņemt, nedz arī domā, ka iespējams ar tiem kādus sakarus nodibināt. Kanadas laikrakstu reportieriem igauņi paskaidrojuši, ka ciemiņi jau, varbūt, ir citādi jauki cilvēki, tikai viņiem asiņainas rokas . . . Grupa ieradusies šeit kāda padomju valsts drošības komitejas apsarga T. Poniķovska pavadībā, un divi no tās locekļiem — rakstnieks Pauls Kūsbergs un Tallinas politehniskā institūta dekāns Eduards Inti — izcilā veidā figurējuši simtām eksekūcijās, padomju karaspēkam iebrūkot Igaunijā 1940. gadā. Inti, protams, vēlāk šo apsūdzību noraidījis, bet atteicies reportieriem sniegt tuvākus paskaidrojumus, jo esot grūtības angļu valodā izteikties.

Igauņu centrālā padome nolēmusi nelūgtos viesus neizlaist no acīm: „Mums zināms, ka šī komiteja ir pad. valsts drošības iestādes nozare, tādēļ mūs ļoti interesē, kuŗus cilvēkus viņi apmeklēs un kas apmeklēs viņus."

Padomijas igauņu sadarbības meklētāju grupa pēc Toronto nodomājusi meklēt laimi arī pie Vinipegas, Montrealas un Vankuveras igauņiem.

TORONTO
LATVIEŠU
KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO)
CREDIT UNION LIMITED

izdara visas parastās banku operācijas. Izsniedz aizdevumus un maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozitiem, atklātas māju hipotēkas. Birojs atvērts 6 dienas nedēļā

491 College St., Toronto 4,
LATVIEŠU NAMĀ,
tel. 924 - 2775,
no pirmd. līdz piektd. no plkst. 12—8 vak.

Kreditsabiedrības aktīvs uz 1965. g. 30. jūniju bija $1,235,600.00.

kvartāra pētīšanas kongresa (INQUA) ekskursijām, kuŗas pēdējās 3 dienas (no 16.—18. septembrim) notika Ontario. Šai ekskursijā jeb t.s. „brīvdabas konferencē," kur diskusijas notiek tieši pētniecības vietās, piedalījās 11 valstu pārstāvji, galvenokārt no Eiropas, un diskusiju valodas bieži mainījās no angļu uz vācu un franču. INQUAs 12 divnedēļu ekskursijas notika visā šai kontinentā, bet kongresa galvenās sanāksmes bija septembŗa sākumā Bolderī, Kolorado, piedaloties 900 dalībniekiem no 43 valstīm ar 500 referātiem. A. Dreimanis tur referēja par savu pētījumu rezultātiem — jaunatradumiem pēdējā leduslaikmeta vidējā posmā pirms 30.000 — 50.000 gadiem, kad Dienvidontario klimats bija tikpat vēss kā tagad Ontario ziemeļos, bet šļūdoņa sega atkāpusies uz ziemeļiem. Šai pētījumā viens no viņa līdzdalībniekiem ir Kanadas igaunis J. Terasmē. Par otru U. Vāgnera un A. Dreimaņa kopīgu pētījumu — šļūdoņu nogulumu veidošanos un to sastāva maiņām — referēja U. Vāgners. INQAs kongresā piedalījās diezgan liela Pad. savienības delegācija, bet tajā nebija neviena pārstāvja no Baltijas valstīm, kaut arī baltieši ir ļoti aktīvi leduslaikmetu pētniecībā un publicējuši īpašus pētījumu krājumus, veltītus INQUAs 7. kongresam.

Ps.

★ Augusta beigās Melburnas televīzijas raidītājs sniedza filmu ar ukraiņu tautisko paražu uzņēmumiem. Filmā uzstājās arī tenors Ernests Mārsaus.

★ Apmeklējot Melburnas latviešu namu, Austrālijas tieslietu ministrs B. Snedens interesējies par tur izstādītajiem latviešu gleznotāju darbiem. Sakarā ar to LAA prezidijs ministram uzdāvinājis Zilās Otas gleznotāju krāsainu un melnbaltu reprodukciju sējumu ar mākslinieku īsbiogrāfijām un darbu atzīmēm angļu valodā.

A. KOPMANIS PABEIDZIS PIEMINEKLI J. JĒGERAM

Tēlnieka Augusta Kopmaņa gatavotais pieminekļa gleznotājam Jūlijam Jēgeram tuvākās dienās ceļos no Toronto uz Mineapoli, ASV, kur tiks uzstādīts 1954. gadā mirušā mākslinieka atdusas vietā. Pieminekļa kalts ASV ziemeļu provinces Vermontas granītā un sastādās no divām atsevišķām daļām, kas novietotas uz pamatplāksnes. Ievērojot apstākļi, ka nelaikis J. Jēgers saves gleznās bija sevišķi iecienījis sievietes tēlus, arī kapa pieminekli A. Kopmanis izvēlējies šo motīvu. Pieminekļa vienā daļā iekalts sievietes tēls ar bērnu rokās, bet aizmugurē mitoloģisks motīvs un latviskā raksta ornamenti. Otrā daļā redzams mākslinieka J. Jēgera tēva attēls arsimbolisko Māras tēlu aizmugurē, kas svētījusi Latvijas zemes arājus. Šo darbu A. Kopmanis sācis šī gada pavasarī, bet pabeidzis tikai nesen.

Vispār, pēdējā laikā tēlnieks A. Kopmanis daudz darba un laika veltījis kapu pieminekļiem un attiecīgām skulptūrām. Latvijā šis mākslas veids bija visai iecienīts, kā izteicās A. Kopmanis, tā dodot kapu veidojumiem mākslinieciskū vērtību. Turpreti šeit tas ir samērā jauns veids: pagaidām tikai trim latviešu kapiem uzstādītas skulptūras, kuŗas pasūtinājušas Priverta, Čubes un Štālberga ģimenes.

A. Kopmaņa bronzas skulptūru „Sēdošā figūra" šai gadā uzņemta arī The Art Institute of Ontario, kas ir jauna veida mākslas pasākums. Institūts pieņēmis dažādu mākslinieku darbus un par tiem izdevis atsevišķu katalogu, ar kuŗu vadoties, mākslas izstāžu rīkotāji Ontario provincē var pieprasīt sev vēlamo mākslinieku darbus. Šī institūta izdotajā katalogā atrodams arī vēl otrs latvietis — gleznotājs Dainis Miezājs, tā pārstāvot arī latviešu glezniecību.

K. N.

Tēlnieks A. Kopmanis (pa labi) ar palīgu A. Aldermani darbā, gatavojot kapa pieminekli gleznotājam Jūlijam Jēgeram. Foto: JAK

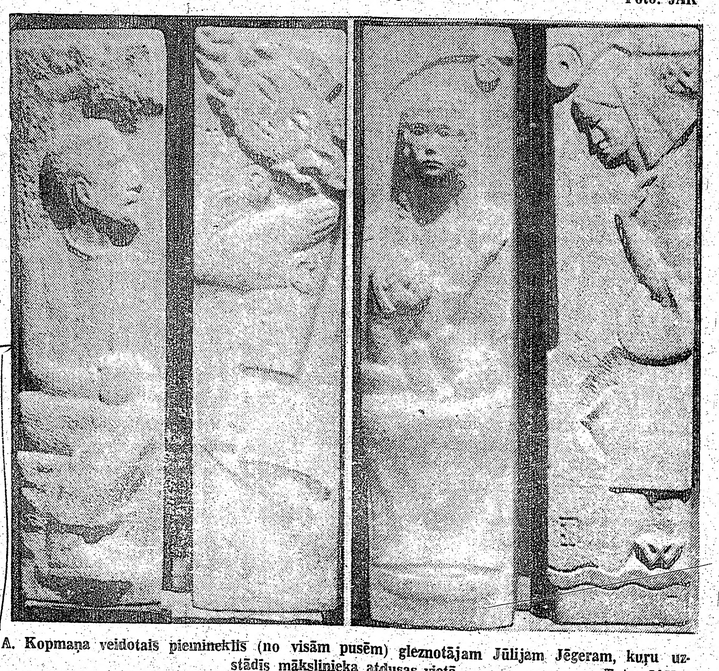

A. Kopmaņa veidotais piemineklis (no visām pusēm) gleznotājam Jūlijam Jēgeram, kuŗu uzstādīs mākslinieka atdusas vietā. Foto: JAK

PAPLAŠINĀS LAT KREDITSABIEDRĪBAS

Toronto latviešu kreditsabiedrība turpn sonīgos aizdevumos līdz 4000 dol. līdzšinējo hipotēkāros aizdevumos līdz 12.000 dol. vietā.

Latviešu kreditsabiedrības valdes priekšsēdim J. Grīslim bija izdevība apmeklēt Ontario provinces valdības kreditsabiedrību daļas vaditāju Džeimsu (L. K. James) un personīgās pārrunās izkārtot vairākus svarīgus jautājumus. Cita vidū tika pārrunāti arī valdes ierosinātie un pēdējā pilnsapulcē pieņemtie statūtu grozījumi. Tie paredzēja personīgo aizdevumu paaugstināšanu no 3000 uz 4000 dol. un hipotekāriem (morgidžu) aizdevumiem no 10.000 uz 12.000 dol.

Līdz šim latviešu organizācijas kreditsabiedrībā noguldījumus varēja izdarīt vienīgi depozītu kontā, tādēļ ierosinātajos statūtu grozījumos bija paredzēts inkorporētās organizācijas pielīdzināt pilntiesīgiem biedriem kā fiziskas personas. Tas nozīmē, ka inkorporētās organizācijas var izdarīt dažādus aizņēmumus, iepirkt kreditsabiedrības pajas jeb šēras un nauda noguldīt arī krāšanas kontā, kas savukārt dod lielākus noguldījuma procentus.

Provinces valdības kreditsabiedrību daļas vadītājs šiem statūtu grozījumiem piekritis un to rakstiski apliecinājis. Reizē ar to šie statūtu grozījumi stājušies spēkā. Inkorporēto organizāciju tiesības kļūt par pilntiesīgiem kreditsabiedrības biedriem, kas pilnsapulcēs baudīs arī balss tiesības, kā zināms, varēs izmantot draudzes, DV organizācija, akciju sabiedrība Latviešu nams Toronto un TLMM klubs.

Kreditsa darbā pie lielākā da nekustamu un pašreiz stas ap valdības p dējais pie ditsabiedri vumos vari bilances s nodrošināt šāda veida apmierinoš nāms, pašv vērojami p

Savas vi viešu kre priekšsēdis aicinājumu kreditsabi jam L. K. mūsu kre kas iekā Valdības pieņēma u kreditsabi bību, bet da dibināja citās pilsē telpās. L. tes izteicā Latviešu bu, tā arī pār. Šāda jami pali starpēji la provinces nekavējās pazities ar ribas biroj rojā tal brī valdes prie ta lietas k priekšsēdis I. Jente un deciems.

Tiksimies rakstnieku dienās

Čikagas - Milvoku preses kopa skaita ziņā ir visai vērā liekama vienība: ja grib, var saskaitīt tuvu pie 30 galviņu. Visus reizē redzēt gan izdodas reti, — kā jau radoši laudis, tie ir individuālisti, kādēļ kopas darbība parasti aprobežojas ar internām sanāksmēm un pāris lokālu apmēru kultūrāliem sarīkojumiem gadā. Bet pa reizei tie sasparojas, sadūšina cits citu un tad arī sariko pa vēsturiskam notikumam. Par tādu, liekas, kļūs arī gaidāmās rakstnieku dienas 23. un 24. oktobrī, kas notiks Čikagas Latviešu namā Viestura zālē. Viesus — autorus pašreiz lūdz no tuvienes un tālienes; pagaidām vēl nav nosakāms, cik un kuŗi šim ar entuziasmu un sirsnību iecerētajam izteiktajam aicinājumam atsauksies, bet rīkotāji cer sagaidīt kā visjaunākos jaungaitniekus, tā arī tos, kas vēl atceras krievu - japāņu karu; kā iemījotus bērnu grāmatu autorus, tā cienījamus filozofus; gan sapņainus dzejdaŗus, gan atskabargainus prozistus; gan mēļotājus, gan strupos; gan jokdaŗus, gan tos, kas visu redz caur vismelnākajām pesimisma brillēm.

Rakstniek atklāt 23. ar simpozi nieks un Programmē jautājumu publikas p pas briža, k ties ar kaf plkst. 6—8 rakstnieku jaunāko ga dalīšanos. dienā notik liens ar pa servātīvākie starpbrīža, pas viesa p rāts, kas te vanagu aici kojumos snera referā sarīkojumā ieeja brīva.

Lai iegūtu toru ceļa n loteriju, ku dainu" sējum na paredzēta ceklīem. Pal mā apsolīji latviešu jau

Darbu sācis TLTA organizētais pirmais latv mi uzņēmumā. Pirmā rindā vidū — lektore nozares vadītājs J. Mežaks. Seminārā piete Staško, Zigurds Miezītis, Solveiga Miezīte, Hugo Miķelsons, Irma Ķeniņa, Ilja Dzintar

...as meklētājus

...gauņu centrālā padome nolē...si nelūgtos viesus neizlaist no ...m: „Mums zināms, ka šī ko...eja ir pad. valsts drošības ie...des nozare, tādēļ mūs ļoti in...esē, kuŗus cilvēkus viņi ap...klēs un kas apmeklēs viņus." ...ādomijas igauņu sadarbības ...klētāju grupa pēc Toronto no...nājusi meklēt laimi arī pie ...ipegas, Montrealas un Vanku...as igauņiem.

TORONTO
LATVIEŠU
REDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO)
REDIT UNION LIMITED

...ra visas parastās banku ope...jas. Izsniedz aizdevumus un ...sā 4% gadā par noguldīju...n un 3½% par depozitiem, ...ātas māju hipotēkas. Birojs ...rts 6 dienas nedēļā
...91 College St., Toronto 4,
LATVIEŠU NAMĀ,
tel. 924 - 2775,
...no pirmd. līdz piektd. no
plkst. 12—8 vak.
...reditsabiedrības aktīvs uz
...g. 30. jūniju bija $1,235,600.00.

...umu — šļūdoņu nogulumu ...šanos un to sastāva mai... — referēja U. Vāgners. IN...congresā piedalījās diezgan ...Pad. savienības delegācija, ...jā nebija neviena pārstāv... Baltijas valstīm, kaut arī ...si ir ļoti aktīvi ledusalkā...pētniecībā un publicējuši ...pētījumu krājumus, vel...INQUAs 7. kongresam.

Fs.

...gusta beigās Melburnas ...ijas raidītājs sniedza filmu ...raiņu tautisko parażu uz...niem. Filmā uzstājās arī Ernests Mārsaus.
...meklējot Melburnas lat...namu, Austrālijas tiesliešistrs B. Snedens interesē...ar tur izstādītajiem latvie...ņu mākslinieku darbiem. Sakarā ...LAA prezidijs ministram ...nājis Zilās Otas gleznotā...sainu un melnbaltu repro...u sējumu ar māksliniekiem ...rafijām un darbu atzīmēm ...valodā.

...t kapa pieminekli glez...
Foto: JAK

...n Jēgeram, kuŗu uz...
Foto: JAK

PAPLAŠINĀS LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBAS DARBĪBU

Toronto latviešu kreditsabiedrība turpmāk varēs izsniegt personīgos aizdevumos līdz 4000 dol. līdzšinējo 3000 dol. vietā, bet hipotēkāros aizdevumos līdz 12.000 dol. līdzšinējo 10.000 dol. vietā.

Latviešu kreditsabiedrības valdes priekšsēdim J. Grīslim bija izdevība apmeklēt Ontario provinces valdības kreditsabiedrību daļas vadītāju Džeimsu (L. K. James) un personīgās pārrunās izkārtot vairākus svarīgus jautājumus. Cita vidū tika pārrunāti arī valdes ierosinātie un pēdējā pilnsapulcē pieņemtie statūtu grozījumi. Tie paredzēja personīgo aizdevumu paaugstināšanu no 3000 uz 4000 dol. un hipotekāriem (morgidžu) aizdevumiem no 10.000 uz 12.000 dol.

Līdz šim latviešu organizācijas kreditsabiedrībā noguldījumus varēja izdarīt vienīgi depozītu kontā, tādēļ ierosinātajos statūtu grozījumos bija paredzēts inkorporētās organizācijas pielīdzināt pilntiesīgiem biedriem kā fiziskas personas. Tas nozīmē, ka inkorporētās organizācijas var izdarīt dažādus aizņēmumus, iepirkt kreditsabiedrības pajas jeb šēras un naudu noguldīt arī krāšanas kontā, kas savukārt dod lielākus noguldījuma procentus.

Provinces valdības kreditsabiedrību daļas vadītājs šiem statūtu grozījumiem piekritis un to rakstiski apliecinājis. Reizē ar to šie statūtu grozījumi stājušies spēkā. Inkorporēto organizāciju tiesības kļūt par pilntiesīgiem kreditsabiedrības biedriem, kas pilnsapulcēs baudīs arī balss tiesības, kā zināms, varēs izmantot draudzes, DV organizācija, akciju sabiedrība Latviešu nams Toronto un TLMM deciems.

Kreditsabiedrības līdzšinējā darbā pierādījies, ka aizdevumu lielāka daļa izsniegta tieši pret nekustamu īpašumu hipotēkām, un pašreiz šie aizdevumi svārstas ap 600.000 dol. Saruņā ar valdības pilnvaroto pārstāvi pēdējais piekrita, ka latviešu kreditsabiedrība hipotekāros aizdevumos var izsniegt līdz 50 proc. no bilances summām. Reizē ar to nodrošināta iespēja arī turpmāk šāda veida aizdevumus izsniegt apmierinošā skaitā, jo, kā zināms, pašreizējā bilance jau ievērojami pārsniedz 1.250.000 dol.

Savas vizītes nobeigumā Latviešu kreditsabiedrības valdes priekšsēdis J. Grīslis nodeva aicinājumu Tieslietu ministrijas kreditsabiedrību daļas vadītājam L. K. Džeimsam apmeklēt mūsu kreditsabiedrības biroju, kas iekārtots Latviešu namā. Valdības pārstāvis šo ielūgumu pieņēma un iepazinās ne tikai ar kreditsabiedrības biroju un darbību, bet iegriezās arī DV apgādā birojā un grāmatnīcā, kā arī citās pieejamās Latviešu nama telpās. L. K. Džeimss pēc apskates izteicās ļoti atzinīgi kā par Latviešu kreditsabiedrības darbu, tā arī par latviešu rosību vispār. Šāda veida kontakts ievērojami palīdzējis nodibināt savstarpēji labākas attieksmes ar provinces valdības pārstāvi, kas nekavējās izmantot izdevību iepazīties ar latviešu kreditsabiedrības biroja darbu uz vietas. Birojā tai brīdī bez darbiniekiem un valdes priekšsēža J. Grīšļa, amata lietas kārtojot, vēl bija vicepriekšsēdis A. Rāviņš, sekretārs I. Jente un kasiera palīgs E. Munieks.

R. N.

Tiksimies rakstnieku dienās Čikagā!

Čikagas - Milvoku preses kopa skaita ziņā ir visai vērā liekama vienība: ja grib, var saskaitīt tuvu pie 30 gaiviņu. Visus reizē redzēt gan izdodas reti, — kā jau radoši laudis, tie ir individuālisti, kādēļ kopas darbība parasti aprobežojas ar internām sanāksmēm un pāris lokālu apmēru kultūrāliem sarīkojumiem gadā. Bet pa reizei tie sasparojas, sadūšina cits citu un tad arī sariko pa vēsturiskam notikumam. Par tādu, liekas, kļūs arī gaidāmās rakstnieku dienas 23. un 24. oktobrī, kas notiks Čikagas Latviešu nama Viestura zālē. Viesus — autorus pašreiz lūdz no tuvienes un tālienes; pagaidām vēl nav nosakāms, cik un kuŗi šim ar entuziasmu un sirsnību iecerētajam izteiktajam aicinājumam atsauksies, bet rīkotāji cer sagaidīt kā visjaunākos jaungaitniekus, tā arī tos, kas vēl atceras krievu - japāņu karu; kā iemīļotus bērnu grāmatu autorus, tā cienījamus filozofus; gan sapņainus dzejdaŗus, gan atskabargainus prozistus; gan mēļotājus, gan strupos; gan jokdaŗus, gan tos, kas visu redz caur vismelnākajām pesimisma brillēm.

Rakstnieku dienas paredzēts atklāt 23. oktobrī, plkst. 2 dienā ar simpoziju par tematu „Rakstnieks un tauta," vai ko līdzīgu. Programmas beigās paredzēta arī jautājumu un atbilžu sesija ar publikas piedalīšanos. Pēc atelpas brīža, kuŗā varēs atspirdzināties ar kafiju un piedevām, no plkst. 6—8 vakarā būs formāls rakstnieku cēliens ar apm. 10 jaunāko gada gājumu autoru piedalīšanos. 24. oktobrī, plkst. 2 dienā notiks otrs rakstnieku cēliens ar pazīstamākiem un konservātīvākiem autoriem. Pēc īsa starpbrīža, plkst. 4, sekos Eiropas viesa plkv. A. Plensnera referāts, kas te ciemosies, Daugavas vanagu aicināts. Ieeja visos sarīkojumos (ieskaitot plkv. Plensnera referātu) — $4., atsevišķā sarīkojumā — $2.. Skolniekiem ieeja brīva.

Lai iegūtu līdzekļus daļējai autoru ceļa naudu segšanai, rīkos loteriju, kuŗā izlozēs 12 „Latvju dainu" sējumu. Viesu izmitināšana paredzēta pie Preses kopas locekļiem. Palīdzīgu roku sarīkojumā apsolījis sniegt arī Čikagas latviešu jaunatnes pulciņš.

D. V.

DV šāvēji Gaŗezerā

Trīs DV apvienību — Detroitas, Kalamazū un Grand Rapidu — gadskārtējās šaušanas sacīkstēs Gaŗezera provizoriski iekārtotajā šautuvē sacentās 33 dalībnieki, no tiem 17 zēnu un jauniešu klasēs.

Komandu sacensībā uzvarēja grandrapidieši ar 578 punktiem, iegūstot ceļojošo balvu — bronzas strēlnieka figuru. Otrā vietā palika detroitieši ar 573 punktiem, trešā — Kalamazū šāvēji ar 512 punktiem. Individuālajā sacensībā pirmās vietas ieguva V. Lenšs (Detroita) — 133 p., U. Kalējs (Grand Rapidi) — 132 p. un J. Kovaļenko (Detroita) — 130 p. Jauniešu klasē (14—18 g. v.) uzvarēja M. Priedītis (84 p.), K. Daukšs (62 p.) un M. Cirulis (59 p.).

Visai kupls dalībnieku skaits bija zēnu klasē (jaunāki par 14 g.) Viena daļa tās dalībnieku bija vingrinājušies šaušanā Beverīnas nometnes interešu stundās. Teicamo rezultātu dēļ sacīkšu rīkotāji godalgoja pirmo 7 vietu ieguvējus: Ivaru Lenšu (96 punkti no iespējamiem 100), Uldi Kalēju (94), Pēteri Daukšu (93), Gunti Kalēju (94), Māri Lenšu (89), Jāni Sarmu (81) un Andri Lindi (80). — Beigu posmā 22 dalībnieki sacentās neklātienes sacīkstēm ASV mērogā.

Šaušanas sporta entuziasts — DV ASV revizijas komisijas loceklis R. Jankavs priecājās par jaunās maiņas slavējamo sniegumu: „Šis ir pirmās šaušanas sacīkstes ar tik daudziem gados jauniem dalībniekiem. Pie tam viņi var lepoties ar tiešām izciliem rezultātiem. Lai pulcējamies nākamgad atkal Gaŗezerā — pilnīgāk izveidotā šautuvē ar vēl lielāku dalībnieku skaitu!" Pastāvīgo šautuvi iekārtos turpat Ziemeļmežā, kur šaušana notika šogad, bet patālāk no ceļa — ieplakā starp trim pakalniem.

Pirms sacīkstēm māc. V. Vārsbergs īsā uzrunā izteica atzinību DV organizācijas dalībniekiem, kas atbalstījuši Gaŗezera iegādi un izveidošanu, aicinādams tos arī nākotnē plānot savas nodarbības šajā latviešu centrā. Gaŗezera akcijas šai vasarā iegādājušās DV Klīvlendas, Kalamazū un Detroitas apvienības.

Rīkotāju vārdā šaušanas sacīkstes atklāja DV Kalamazū apvienības pr-ks A. Minka, ar klusuma brīdi pieminot nesen aizsaulē aizgājušo DV Detroitas apvienības darbinieku Juri Skrīveri, kas bijis šo trīs apvienību sacensību iniciātors un galvenais tiesnesis visās iepriekšējās sacīkstēs.

Sacensības vadīja A. Minka, protokolēja E. Krasts un par tiesnešiem darbojās R. Zaķis, J. Ritums, E. Krasts, A. Linde un A. Vīgriezis. Par saimniecisko pusi gādāja Elfrīda Ozole un Zigmunds Bērziņš, atelpas brīžos mielodami šāvējus ar desiņām un skābiem kāpostiem.

az

LPB DARBS

Latviešu preses biedrības valdes sēdē 19. septembrī sekretāra L. Rumaka mājā Hemstedē, Longailendā, apsprieda piemineklja iespējas rakstniekam Jānim Jaunsudrabiņam Projektu gatavojis tēlnieks A. Brastiņš, nosūtot pieminekļa attēlus rakstnieka piederīgajiem uz Vāciju, lai tie varētu izšķirties par meta īstenošanu vai labojumiem. Pieminekļa atklāšana domāta 1967. gada augustā, kad rakstniekam būs 90 gadu jubileja. Jaunsudrabiņa ģimene atstāj Mēnesnīcu Vācijā, pārejot uz dzīvi citur. Nav vēl zināms pārcelšanās laiks un vieta. Ir iespējams, ka pa ziemu piederīgie vēl paliks Mēnesnīcā. Preses biedrība rūpējas par rakstnieka archīva novietošanu.

Nolēma Ņujorkā rīkot M. Kovaļevskas gleznu izstādi un O. Akmentiņa sakārtoto preses izstādi vienā laikā, iespējams — novembŗa beigās, ja ne, tad decembŗa sākumā. Janvārī vai februārī Ņujorkā rīkos rakstnieku un dzejnieku sarīkojumu kultūras dienu ietvaros, kuŗā lasīs tikai jaundarbus.

Nolēma arī aicināt jaunos rakstniekus tulkot Raiņa darbus angliski un mēģināt tos iespiest amerikāņu literārajos žurnālos. Šis būtu Preses biedrības devums Raiņa gadā.

Preses biedrības līdzšinējai valdei šogad izbeidzas pilnvaras. Reizē ar to rīkojamas jaunas vēlēšanas globālā apjomā, piedalīties visām kopām. Vēlēšanu komisijā par priekšsēdi darbosies prof. P. Starcs, locekļi A. Millere un E. Kalme. Uz valdes amatiem kandidē visi bijušie valdes locekļi: E. Raisters, K. Dāle, V. Tāja, Irbe, L. Rumaks, H. Moors, Z. Liepa un T. Zeltiņš; no jauna Rita Gāle un Kārlis Pētersons. Revizijas komisijā N. Kalniņš, A. Millere un K. Zāle.

Par LPB pārstāvi pie ALAs kultūras biroja izraudzīja Karolu Dāli.

vi

KALAMAZŪ

● „Lugas saturā bijām iedomājušies ko vairāk, toties tēlotāji ir apbrīnojami labi un labprāt tos skatītu biežāk," bija vairāku apmeklētāju vienprātīgs atzinums pēc „Joks ir nopietna lieta" izrādes. Tāpat viņš valdzināja neparastās tehnikas I. Freivaldes dekorādijās un jaunās aktrises Andas Uršteinas sniegums.

● Kreditsabiedrības nodaļa maināju darba laiku. Sākot ar 29. septembri, bankas operācijas kārto trešdienās no pl. 5—7 vakarā. Latviešu b-bas nama telpās, 2319 Amherst ielā. Kas kavēts ierasties šai laikā, lūgts sazināties ar kasieri V. Kaņepu, tālr. FI 5-1989.

● „Kaut izstāde notika Kalamazū, lielā daļa no apmeklētājiem bija no Grand Rapidiem — vietas, kur gleznotājs dzīvo; kādēļ apgāžams atzinums, ka pravietis paša mājās netiek cienīts," — pēc A. Lapsiņa gleznu izstādes slēgšanas 19. septembrī izteicās Latviešu b-bas vicepriekšsēdis O. Reinvalds.

● Kalamazū latviešu ev.-lut. draudzes pr-ku Jāni Salnu viņa 75 gadu dzimšanas dienā 16. septembrī sveica draudzes mācītājs A. Piebalgs, draudzes valde un dāmu komiteja, tāpat citi cienīgumu: „Šis ir pirmās šaušanas sacīkstes ar tik daudziem gados jauniem dalībniekiem. Pie tam viņi var lepoties ar tiešām izciliem rezultātiem. Lai pulcējamies nākamgad atkal Gaŗezerā — pilnīgāk izveidotā šautuvē ar vēl lielāku dalībnieku skaitu!" Pastāvīgo šautuvi iekārtos turpat Ziemeļmežā, kur šaušana notika šogad, bet patālāk no ceļa — ieplakā starp trim pakalniem.

Pirms sacīkstēm māc. V. Vārsbergs īsā uzrunā izteica atzinību DV organizācijas dalībniekiem, kas atbalstījuši Gaŗezera iegādi un izveidošanu, aicinādams tos arī nākotnē plānot savas nodarbības šajā latviešu centrā. Gaŗezera akcijas šai vasarā iegādājušās DV Klīvlendas, Kalamazū un Detroitas apvienības.

Rīkotāju vārdā šaušanas sacīkstes atklāja DV Kalamazū apvienības pr-ks A. Minka, ar klusuma brīdi pieminot nesen aizsaulē aizgājušo DV Detroitas apvienības darbinieku Juri Skrīveri, kas bijis šo trīs apvienību sacensību iniciātors un galvenais tiesnesis visās iepriekšējās sacīkstēs.

Sacensības vadīja A. Minka, protokolēja E. Krasts un par tiesnešiem darbojās R. Zaķis, J. Ritums, E. Krasts, A. Linde un A. Vīgriezis. Par saimniecisko pusi gādāja Elfrīda Ozole un Zigmunds Bērziņš, atelpas brīžos mielodami šāvējus ar desiņām un skābiem kāpostiem.

az

Čikagas un Kalamazū vanadzes apvienotā ansamblī

Čikagas un Kalamazū apvienotais vanadžu ansamblis; vidū diriģenti J. Zuika un T. Ozoliņš.
Foto: K. Briģis.

„Ja loterija nebūtu ienesusi sītāju vēlēšanos vairākas dziesmu tiešām izcili rezultātiem. Lai pulcējamies nākamgad atkal Gaŗezerā — pilnīgāk izveidotā šautuvē ar vēl lielāku dalībnieku skaitu!" Pastāvīgo šautuvi iekārtos turpat Ziemeļmežā, kur šaušana notika šogad, bet patālāk no ceļa — ieplakā starp trim pakalniem.

Pirms sacīkstēm māc. V. Vārsbergs īsā uzrunā izteica atzinību DV organizācijas dalībniekiem, kas atbalstījuši Gaŗezera iegādi un izveidošanu, aicinādams tos arī nākotnē plānot savas nodarbības šajā latviešu centrā. Gaŗezera akcijas šai vasarā iegādājušās DV Klīvlendas, Kalamazū un Detroitas apvienības.

Rīkotāju vārdā šaušanas sacīkstes atklāja DV Kalamazū apvienības pr-ks A. Minka, ar klusuma brīdi pieminot nesen aizsaulē aizgājušo DV Detroitas apvienības darbinieku Juri Skrīveri, kas bijis šo trīs apvienību sacensību iniciātors un galvenais tiesnesis visās iepriekšējās sacīkstēs.

Sacensības vadīja A. Minka, protokolēja E. Krasts un par tiesnešiem darbojās R. Zaķis, J. Ritums, E. Krasts, A. Linde un A. Vīgriezis. Par saimniecisko pusi gādāja Elfrīda Ozole un Zigmunds Bērziņš, atelpas brīžos mielodami šāvējus ar desiņām un skābiem kāpostiem.

az

LPB DARBS

Latviešu preses biedrības valdes sēdē 19. septembrī sekretāra L. Rumaka mājā Hemstedē, Longailendā, apsprieda piemineklja iespējas rakstniekam Jānim Jaunsudrabiņam Projektu gatavojis tēlnieks A. Brastiņš, nosūtot pieminekļa attēlus rakstnieka piederīgajiem uz Vāciju, lai tie varētu izšķirties par meta īstenošanu vai labojumiem. Pieminekļa atklāšana domāta 1967. gada augustā, kad rakstniekam būs 90 gadu jubileja. Jaunsudrabiņa ģimene atstāj Mēnesnīcu Vācijā, pārejot uz dzīvi citur. Nav vēl zināms pārcelšanās laiks un vieta. Ir iespējams, ka pa ziemu piederīgie vēl paliks Mēnesnīcā. Preses biedrība rūpējas par rakstnieka archīva novietošanu.

Nolēma Ņujorkā rīkot M. Kovaļevskas gleznu izstādi un O. Akmentiņa sakārtoto preses izstādi vienā laikā, iespējams — novembŗa beigās, ja ne, tad decembŗa sākumā. Janvārī vai februārī Ņujorkā rīkos rakstnieku un dzejnieku sarīkojumu kultūras dienu ietvaros, kuŗā lasīs tikai jaundarbus.

Nolēma arī aicināt jaunos rakstniekus tulkot Raiņa darbus angliski un mēģināt tos iespiest amerikāņu literārajos žurnālos. Šis būtu Preses biedrības devums Raiņa gadā.

Preses biedrības līdzšinējai valdei šogad izbeidzas pilnvaras. Reizē ar to rīkojamas jaunas vēlēšanas globālā apjomā, piedalīties visām kopām. Vēlēšanu komisijā par priekšsēdi darbosies prof. P. Starcs, locekļi A. Millere un E. Kalme. Uz valdes amatiem kandidē visi bijušie valdes locekļi: E. Raisters, K. Dāle, V. Tāja, Irbe, L. Rumaks, H. Moors, Z. Liepa un T. Zeltiņš; no jauna Rita Gāle un Kārlis Pētersons. Revizijas komisijā N. Kalniņš, A. Millere un K. Zāle.

Par LPB pārstāvi pie ALAs kultūras biroja izraudzīja Karolu Dāli.

vi

KALAMAZŪ

● „Lugas saturā bijām iedomājušies ko vairāk, toties tēlotāji ir apbrīnojami labi un labprāt tos skatītu biežāk," bija vairāku apmeklētāju vienprātīgs atzinums pēc „Joks ir nopietna lieta" izrādes. Tāpat viņš valdzināja neparastās tehnikas I. Freivaldes dekorādijās un jaunās aktrises Andas Uršteinas sniegums.

● Kreditsabiedrības nodaļa maināju darba laiku. Sākot ar 29. septembri, bankas operācijas kārto trešdienās no pl. 5—7 vakarā. Latviešu b-bas nama telpās, 2319 Amherst ielā. Kas kavēts ierasties šai laikā, lūgts sazināties ar kasieri V. Kaņepu, tālr. FI 5-1989.

● „Kaut izstāde notika Kalamazū, lielā daļa no apmeklētājiem bija no Grand Rapidiem — vietas, kur gleznotājs dzīvo; kādēļ apgāžams atzinums, ka pravietis paša mājās netiek cienīts," — pēc A. Lapsiņa gleznu izstādes slēgšanas 19. septembrī izteicās Latviešu b-bas vicepriekšsēdis O. Reinvalds.

● Kalamazū latviešu ev.-lut. draudzes pr-ku Jāni Salnu viņa 75 gadu dzimšanas dienā 16. septembrī sveica draudzes mācītājs A. Piebalgs, draudzes valde un dāmu komiteja, tāpat citi cienīgumu: „Šis ir pirmās šaušanas sacīkstes ar tik daudziem gados jauniem dalībniekiem. Pie tam viņi var lepoties ar tiešām izciliem rezultātiem. Lai pulcējamies nākamgad atkal Gaŗezerā — pilnīgāk izveidotā šautuvē ar vēl lielāku dalībnieku skaitu!" Pastāvīgo šautuvi iekārtos turpat Ziemeļmežā, kur šaušana notika šogad, bet patālāk no ceļa — ieplakā starp trim pakalniem.

Pirms sacīkstēm māc. V. Vārsbergs īsā uzrunā izteica atzinību DV organizācijas dalībniekiem, kas atbalstījuši Gaŗezera iegādi un izveidošanu, aicinādams tos arī nākotnē plānot savas nodarbības šajā latviešu centrā. Gaŗezera akcijas šai vasarā iegādājušās DV Klīvlendas, Kalamazū un Detroitas apvienības.

Rīkotāju vārdā šaušanas sacīkstes atklāja DV Kalamazū apvienības pr-ks A. Minka, ar klusuma brīdi pieminot nesen aizsaulē aizgājušo DV Detroitas apvienības darbinieku Juri Skrīveri, kas bijis šo trīs apvienību sacensību iniciātors un galvenais tiesnesis visās iepriekšējās sacīkstēs.

Sacensības vadīja A. Minka, protokolēja E. Krasts un par tiesnešiem darbojās R. Zaķis, J. Ritums, E. Krasts, A. Linde un A. Vīgriezis. Par saimniecisko pusi gādāja Elfrīda Ozole un Zigmunds Bērziņš, atelpas brīžos mielodami šāvējus ar desiņām un skābiem kāpostiem.

az

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

● Mēģinājumus atsācis Ņujorkas draudzes koris diriģenta Br. Skultes vadībā draudzes namā Bruklinā. Arī Ņujorkas draudzes Bronksas koris atsācis mēģinājumus diriģentes R. Pētersones vadībā Jonkeru baznīcas telpās. Abi koŗi aicina pieteikties jaunus dziedātājus.

● Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes Dāmaikas rajona dievkalpojumi tagad notiek citā baznīcā, jo dažu domstarpību dēļ ar līdzšinējās amerikāņu baznīcas vadību bija jāmeklē cita dievkalpojumu vieta. Dievkalpojumi un svētdienas skola tagad notiek Presbiteriāņu baznīcā 179. ielas un Džamaikas avenijas stūrī.

● Ņujorkas Latviešu biedrības 18. septembŗa sanāksmē lēma par Teo Krūma uzņemtās filmas izrādīšanu. Krūms filmu uzņēmis pēdējā okupētās Latvijas apmeklējuma laikā, un tā rāda dziesmu svētkus. Ap 400 krāsu diapozitīvos viņš uzņēmis arī latviešu dzīvi Rīgā un ārpus tās. Nobalsojumā 16 izteicās par, 8— pret un 16 atturējās. Pirms balsošanas bija karstas debates par un pret filmas izrādīšanu. Sanāksmi beidza ar sabiedrisku vakaru.

● Pie Ņujorkas DV apvienības iegādātā nama lielie būvdarbi pabeigti, bet nepieciešamas vēl sīkākas pārbūves un labojumi, ko prasa pilsētas inspektori. Nav vēl formālas atļaujas namu izlietot sabiedriskām vajadzībām. Jaunajā namā notiek DV apvienības valdes sēdes un vanadžu sanāksmes, bet nevar notikt apvienības sanāksmes, arī telpas izīrēt nevar. Veicamo darbu turpināšanai saņemts apvienības biedra K. A. Liepiņa 1000 dol. bezprocentu aizdevums. Ires maksu noteikumus izstrādā un telpu izīrēšanu pārzinās apvienības priekšnieks J. Lācis. Apvienība iespiedīs īpašu pārskatu par nama iegūšanu ar pilnīgu ziedotāju un talcinieku sarakstu. Talciniekos ir vairāki desmiti vanagu, vanadžu un daži nebiedri. Nama iesvētīšanas un atklāšanas diena atkarīga no tā, kad pilsētas inspektori atzīs namu par piemērotu sanāksmēm. Šai dienā paredzēta gleznu izstādes atklāšana, kuŗā aicināti piedalīties tie Ņujorkas gleznotāji, kas savus darbus dāvinājuši apvienības vispārējiem vai aprūpes mērķiem, sevišķi katru gadu notiekošajām 14. jūnija atceres ziedojumu akcijām. Izstādes iekārtošanas darbus uzņēmies mākslinieks J. Audriņš.

● Latviešu laikmetīgās mūzikas reprezentācijas koncerts 9. oktobrī pl. 5.30 p.p. Ņujorkas Town Hall telpās, kur apmēram 1500 vietu. Atskaņos četru latviešu komponistu darbus: Jāņa Mediņa, Tālivalža Ķeniņa, Volfganga Dārziņa un Arnolda Šturma. Visi komponisti ir Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda laureāti. Programmu izpildīs vijolniece Norma Auziņa, soprāns Irma Kurme, pianisti Vera Leinvebere un Roberts Silvermans, altists Francis Tursi un čellists Ronalds Leonards. Rīkotāji AL-As kultūras birojs un Ņujorkas latviešu organizāciju padome — vēlas parādīt amerikāņiem latviešu laikmetīgo mūziku. Rīkotāji norāda, ka atskaņojamie darbi nav moderni vārda tiešajā nozīmē, nav eksperimentālā mūzika, bet tajos jūtams mūsdienu mūzikas gars, ar nacionālās mūzikas iekrāsojumu un latviska dvēsele. Ieejas kartes iepriekš dabūjamas pie K. Kitnera, 2415 Clarendon Rd., Brooklyn, N.Y., 11226, tālr. IN 9-3564.

BAFALO

● Pēc vairāku gadu pārtraukuma darbību atkal atjaunojis Bafalo latviešu jaunatnes pulciņš skolotāja Jura Kāposta vadībā.

● Pēc 7 nedēļu ilga ceļojuma pa Rietumvāciju un Franciju, iepriecināta par gūtajiem iespaidiem, Bafalo atgriezusies nelaika prof. Oļģerta Zīversa dzīvesbiedre Meta. Viņa pastāsta, kā grūti pazīt kādreiz sagrauto Vāciju, kādu to atstājām, izceļojot uz Ameriku, tomēr dzīves dārdzība arī tur diezgan liela, ja cenas salīdzina ar mūsu cenām.

ROČESTRA

● Svētdienas skolas bērnu vecāku un skolotāju kopējā apspriedē pārrunāja nākošā mācību gada plānus, kā arī izraudzīja skolas padomei jaunus locekļus — Ariju Aistrautu, Ireni Rozenbergu un Igoru Līderi, bet no līdzšinējiem paliek Imants Timrots. Pēc skolas pārzines A. Vilkas pārskata, skolas materiālais stāvoklis labs, kas dos iespēju iegādāties vairāk mācības līdzekļu. Ienākumus dod nelielā mācības maksa, skolotāju un organizāciju ziedojumi. Ar niecīgiem izņēmumiem visi skolotāji strādājuši bez atlīdzības, tā pierādot savu ideālismu jaunatnes latviskā audzināšanā. Šogad skolā par audzinātājiem darbosies māc. T. Zīraks, A. Niedols, N. Krēsliņa, V. Līdere, J. Zariņa I. Timrots, A. Īzaka un skolas pārzine A. Vilka. Nāk. gadā paredzēta 28. janvāŗa Draudzīgā aicinājuma atcere, tāpat skolas iesaistīšana 18. novembŗa atzīmēšanā. Bez tam skolas darba talkā referātu ciklu veidā piedalīšanos apsolījusi vēstures skolotāja H. Eimane un dziedāšanā A. Liepiņa.

KLĪVLENDA

● DV apvienības mītnē 16. septembrī pulcējās latviešu pensionāru grupa savas apvienības dibināšanai. Sanāksme sākās ar māc. K. Brieža kristīgu uzrunu. Sapulces vadībā ievēlēja V. Rubovski un J. Hermani. Apspriežot dienas kārtību, radās ļoti dzīvas pārrunas. Iniciātoru grupa piepēma 11 punktu darbības plānu, pie kuŗa turpmākā darbā pieturēties. Pagaidu valdē ievēlēja V. Rubovski, J. Hermani, K. Briedi, H. Mielēnu un J. Ezergaili; revīzijas komisijā — J. Paulsonu, M. Dambergu un K. Juriķu.

● Savu tuvāko draugu un radu pulkā uz 50 kopējā dzīves ceļā pavadītiem gadiem atskatījās Rūdolfs Lemke ar dzīvesbiedri Mildu. Latvijā R. Lemke darbojās Zemes ierīcības departamentā par vecāko inženieri, bet kundze slimo kasu ambulancē par zobārsti. Klīvlendā abi dzīvo znota Otaņķa ģimenē. Gavilnieki ir moži garā un var priecāties par labu veselību.

DEMOINA

● DV apvienības gadskārtējās internajās šaušanas sacensībās ar 22 kal. šautenēm uzvarēja Imants Upenieks ar 124 no iespējamiem 150 p., 2. Indis Vilks 121 un 3. O. Papēdis 109. Sieviešu klasē 1. Ruta Krūmiņa ar 92 no iespējamiem 100 p., 2. Velga Evaltoviča 73 p. Šaušanā ar 22 kal. pistoli pārākais bija Andris Ķirsis ar 78 no iespējamiem 100 p., 2. Emilis Vaisvilas 76 un 3. Ojārs Papēdis 60 p. Ar 22 kal. šauteni jauniešu klasē uzvarēja Jānis Ievalts ar 89 punktiem (iesp. 100), 2. Ilze Ievalte 81 p.

Vakarā notika apvienības Rudens balle ar godalgu izdalīšanu šāvējiem. Sarīkojumu atklāja apv-bas sekretārs Jānis Kļaviņš ar īsu uzrunu, cildinot apv-bas priekšnieku Voldemāru Palku sakarā ar viņam piešķirto DV zelta nozīmi. Apbalvojumu V. Palkam pasniedza vanadžu pr-ce Velta Zubure. Vakars noritēja labā saskaņā, dodot labus ienākumus. Par balles karalieni ievēlēja Viju Simsoni, par viņas galma dāmām — Astridi Vītoli un Velgu Evaltoviču.

Sk.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSĀJIET VELTI IRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPERCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: 8 istabu dubultķieģeļu māja, eļļas apkure, 2 virtuves, 2 vannas istabas. Kopējā cena $15.500.-, iemaksa $2.000.-. Atlikums uz vienu atlikātu obligāciju.

Danforth — Woodbine: Atsevišķa divstāvu 9 istabu dubultķieģeļu māja, ūdens eļļas apkure, 2 virtuves, 2 vannas istabas. Iemaksa $6.000.-, atlikums uz vienu atlikātu 10 gadīgu obligāciju.

Kingston Rd. — Brimley: Atsevišķs 5 istabu dubultķieģeļu bungalovs, moderna apkure, privāts iebraucamais ceļš. Kopējā cena $14.900.-, iemaksa $2.000.-. Atlikums uz vienu atlikātu obligāciju.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLE VISĀ PILSĒTĀ.

KANADAS BAZNICAS

Lūdzu klausaities latviešu garīgo raidījumu „Brītiņš ar Dievu" savā 10. gada gājumā — katru svētdienu no pl. 10.45 — pl. 11 rītā. Vilnis 1350 — Ošavas raidītājs. Tālrunis 261 — 4218.

Lūdzu klausaities latviešu reidījumu uz viļņiem 1270 Niagaras raidītājā. Katru svētdienu no plkst. 2.45 līdz plkst. 3 p.p. Lūdz rakstīt „Sauciens no Golgatas", P.O. B. 265, Station „K", Toronto.

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto. Ont., tel. OX 9 - 3331 Toronto Sv. Andreja baznīcā 26. septembrī, plkst. 11 dievkalpojums Svētdienas skola.

Jauniešu grupai, sākot ar pilniem 12 gadiem, sanāksmes un mācības sākšies 10. oktobrī, plkst. 12.30. Mācības notiks divas reizes mēnesī.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6 - 2510.

Sv. Jāņa draudze tel. 921 -3327. 200 Balmoral Avenue, Toronto 7.

26. septembrī, plkst. 11 rītā dievkalpojums un svētdienas skolas darba atsākšana.

Māc. A. Briedis, Marilyn Cr., Toronto 16, tel. PL 7 - 2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

26. septembrī, plkst. 2 p. p. Pļaujas svētku dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā. Tūlit pēc dievkalpojuma, apm. plkst. 3 p. p. draudzes vakars baznīcas augšas zālē.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev. - lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., South.

26. septembrī, plkst. 5. p. p. dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma draudzes svētdienas skola aicina vecākus un interesentus uz pārrunu vakaru. Kristīts Atis Aigars Alksnis, Modriņa un Vijolītes dēliņš.

Kas vēlētos iesvētīties nākošajā vasarā, lūdzu pieteikties pie mācītāja līdz š. g. 1. oktobrim.

NORANDA

26. septembrī, pl. 4 p. p. lievkalpojums United Church baznīcā. Prāv. A. Skrodelis.

SV. KATARĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev. - lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

17. oktobrī, pl. 3 p. p. māc. J. Prauliņa 25 amata gadu un draudzes 15 gadu pastāvēšanas dievkalpojums. Māc. V. Sēfers no Montreālas un draudzes māc. J. Prauliņš. Dievkalpojumā dziedās brīvmākslinieces prof. Elfrīda Karlsone-Bērziņa; dziesmu lapiņas.

LONDONA

Māc. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont., tel MU 5 - 5098.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzes Trisvienības lut. baznīcā,

26. septembrī, pl. 1.30 p. p. dievkalpojums.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzes angļikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

3. oktobrī, pl. 2 p. p. Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu.

VANKUVERA

Māc. K. Kampe, 1975 Alma St., Vancuver 8, B. C., tel. 224 - 9395.

Vankuveras latviešu ev. - lut. draudze.

Sestdien, 2. oktobrī, plkst. 6. vakarā Pļaujas svētku dievkalpojums Kitsilano baznīcā. Pēc dievkalpojuma baz ācas zālē dāmu komitejas rīkotais gadskārtējais bazārs.

MONTREĀLA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q. Tel. HU 9 - 3224.

Montreālas latviešu ev. - lut Trisvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

26. septembrī, plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums; pēc tā Bībeles stundas.

ASV BAZNICAS

ŅUJORKA

Betlemes baznīcā 26. septembrī pl. 2. dievkalpojums; māc. R.Zariņš. Jonkeros 26. septembrī dievkalpojuma nebūs. Longailendā 26. septembrī, pl. 2 dievkalpojums, māc. O. Gulbis. Portvašingtonā katra mēneša pirmajā svētdienā pl. 2 dievkalpojums, māc. O. Gulbis.

AURORA

420 Downers Place. Mūsu Pestītāja baznīcā.

ČIKĀGA

Latvijas ev. - lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1648 So. 11th Ave., Meivudā. Mācītājs Pāvils Kirsons. Tel. FI 3 - 2420.

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

DETROITA

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 12.30 Holy Trinity ev. - lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda tel. WA 2 - 2248. Māc. V. Līventāls, tālr. WE 3 - 9326.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā, 1368 Pauline Blvd.

OKLANDE

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

LOSANDŽELOSA, KAL.

Losandželosā, Dienvidkalifornijas latviešu ev. - lut. draudze, 2450 Griffin Ave., L. A. Mācītāja telefons PO 6 - 1191.

LOSANDŽELOSA

26. septembrī,plkst. 11 dievkalpojums; māc. E. Caune, ērģeles Velta Barviks.

3. oktobrī, plkst. 11 Pļaujas svētku dievkalpojums; māc. E. Caune, V. Barviks.

KLIVLENDA

Klivlendas latviešu ev. - lut Miera draudzes dievkalpojumi Zion luterāņu baznīcā, 2062 E. 30. ielas un Prospect Ave. krustojumā. Mācītājs K. Sautiņš, 3625 W. 214th St. Fairview Park, Ohio, 44126.

BURLINGEMA, KAL.

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

SAKRAMENTO

Sakramento, Sv. Krusta ev. - lut. baznīcā, 45 un H ielā. Santa Rosā, Bētelmes baznīcā, Tupper ielā 733.

MEKLĒ
vecāku kundzi

3 gadu veca bērna uzraudzīšanai 2—3 dienas nedēļā.

Zvanīt pa dienu līdz 5 vakarā RO 7—6860, Toronto

MŪSU LAIKRAKSTA atsevišķi numuri dabūjami Toronto latviešu veikalos.

3. oktobrī, plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma iesvētību mācību stunda.

Māc. Viesturs Sēfers, 471 C-olbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Tel. 484 - 3394. Sv. Pāvila ev. - lut. latviešu draudze Montreālā.

26. septembrī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums Presbiteriāņu baznīcā.

OTAVA

Otavas latviešu ev. - lut. Miera draudze; māc. Erg. Lange, 360 Pleasant Park Road. Tel.: RE 3 - 2960.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones mācītājs dievkalpojumi notiek katru svētdienās plkst. 3 vakarā — 100 Bee Road baznīcas ēkās.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Wanless Road baznīcas ēkās.

Strēlnieku krustceļi

(Pārnesums no 2. lpp.)

mūnistiskās valdības stāvoklis bijis bezcerīgs. Nemieri sekojuši nemieriem, pēc sacelšanās nākušas jaunas sazvērestības. Krievijas centrālā izpildkomiteja 1918. gada 2. septembrī publicējusi uzsaukumu, kurā apstākļi notēloti, kādi tie bijuši: „Raugoties acīs imperiālistu plēsoņām, kas pūlas nožņaugt padomju republiku un tās līķi sacirst gabalos, strādnieku, zemnieku, sarkanarmiešu un kazaku deputātu izpildkomiteja nolemj visu republiku pārvērst par kara nometni. Visu frontes un kara operāciju priekšgalā izvirza kara padomi ar vienu virspavēlnieku..."

Šis virspavēlnieks kluva Jukums Vācietis. Jaunās sarkanās armijas virspavēlnieks pirmajā pavēlē visām sarkanās armijas vienībām 1918. gada 7. septembrī rakstīja: „Paklausot Krievijas centrālās izpildkomitejas lēmumam, esmu uzņēmies virspavēlniecību par visiem Krievijas republikas bruņotajiem spēkiem. Solos likt lietā visu, lai aizsargātu mūsu zemi, kuru lenc ienaidnieks. Katram saprotams, ka esmu uzņēmies ārkārtīgi sarežģītu un grūtu pienākumu, Bet tai pašā laikā esmu pārliecināts, ka, palīdzot strādnieku un zemnieku sarkanai armijai, man izdosies godīgi veikt doto uzdevumu, sakaut nekaunīgo pretinieku un patiesi nodrošināt nabaga zemnieku un strādnieku tiesības."

Tad Vācietis aplūkoja sarkanās armijas virsnieku nostāju, kuri, pretēji Bērziņa ieskatiem, vēl neesot izpratuši savu uzdevumu kalpot lielajai idejai. Daži vienību komandieri nevis iedvesot padotajos kaŗavīros ciņas garu, bet kļūstot glēvi, izšķirošā brīdī pazaudējot galvu. Pienākot telegrammas, kuŗās lielāko vienību komandieri noliekot atbildību par uzticēto vienību. Ļoti bieži virsnieki atsakoties no pienākumiem, kad neesot neviena cita, kam tos uzticēt. Par biedinājumu mazdūšīgajiem Jukums Vācietis rakstīja: „Atmetiet izklaidību, vadiet jums uzticētās vienības, iedvesiet viņu rindās revolūcionāro garu, metieties virsū ienaidniekam ar ciešu pārliecību uzvarēt, un uzvara būs mūsu pusē! Atceraties, ka revolūcija atalgo tikai drošsirdīgos un slavas cienīgos, bet mazdūšīgos bez žēlastības izmīcina."

Tālākā pavēlē Vācietis tēloja ieguvumus, kuŗus darba ļaudīm dos revolūcija. Viņš nevēlējās aizstāvēt padomju pilsoņus, bet savus tuvākos. Viņš nerunāja kā marksists, bet kā humānists, gandrīz Poruka un Apsīšu Jēkaba stilā. Pavēli bez Vācieša vēl parakstījuši revolūcionārās kara padomes locekļi Daniševskis un Smirnovs un ģenerālštāba priekšnieks Maigurs. No četriem parakstītājiem trīs bija latvieši.

Taču jāievēro, ka tas notika 1918. gada āgrā rudenī, kad nevienam nebija ne jausmas par Latvijas neatkarību, kad neviens skaidri nezināja, kas uzvarēs rietumu frontē — vācieši vai sabiedrotie. Kad nodibinājās Latvijas valdība un proklamēja Latvijas neatkarību, P. Stučka Ļenina uzdevumā nekavējoties dibināja Latvijas padomju valdību (1918. gada 22. decembris deklarēts par Latvijas neatkarības atzīšanu) un virzīja sarkano strēlnieku pulkus uz Latviju. Pagaidu valdībai tai laikā nebija ne armijas, ne administratīva aparāta, lai īsā laikā armiju uzstādītu.

Strēlnieki vēl arvien cīnījās padomju armijas rindās, bet vairs nebaudīja komūnistu partijas nedalītu uzticību. Jau 1919. gada vasarā Jukumu Vācieti „iecēla" par kara vēstures profesoru sarkanās armijas ģenerālštāba akadēmijā. Vācieša un latviešu sarkano strēlnieku noriets bija sācies. Viss, kas notika vēlāk, bija tikai tiešas sekas tam, kas sāka risināties jau 1919. gadā, kad latviešu sarkanie strēlnieki bija daļēji atskārtuši, ka nevis padomju Krievija, bet nacionālā Latvijas valsts viņu upuŗu cienīga.

Protams, padomju propaganda bija laidusi strēlniekos dziļas saknes. Neatkarīga valsts vienam otram likās neiespējama ilūzija. Citi domāja, ka to var nodrošināt tikai Krievija. Piemēram, Krievijas centrālkomitejas vārdā 1918. gada 3. aprīlī apsveicot strēlniekus pēc visu pulku iekļaušanas sarkanajā armijā, tūrkļāt ar visām privilēģijām, centrālkomītejas loceklis V. Volodārskis teicis 6. Tukuma pulka strēlniekiem: „....es dodu svinīgu solījumu un svinīgu zvērestu, ka mēs nesamierināsimies, kamēr kopā ar jums agri vai vēlu, — tāls šis laiks vai tuvs, — cīnoties plecu pie pleca, nebūsim atsvabinājuši jūsu dzimto zemi no vācu imperiālistiem, baroniem; varmākām un nodibinājuši tur brīvu Latviju, brīvu zemi, kuŗā noteicēji būs vienīgi latviešu strēlnieki un latviešu darba tautas masas. Mums ir viens pienākums, no kuŗa nevaram atteikties, — pienākums kādreiz kopējā cīņā plecu pie pleca ar jums atmaksāt par tiem pakalpojumiem, kādus jūs esat snieguši Krievijas revolūcijai, snieguši mums, sākot ar pirmo revolūcijas dienu un beidzot ar šodienu.... Paldies, biedri latviešu strēlnieki, par jūsu iegūtajām sekmēm revolūcionārajā darbā. Atļaujiet izteikt pārliecību, ka nav tālu tas brīdis, kal atdzinuši revolūcionārā Krievija, jaunveidotā revolūcionārās Krievijas sarkanā armija kopā ar jums atšvabinās arī jūsu zemi no varmākām..." Ko vairāk vēl var pateikt nacionāla sentimenta kairināšanai?

No visa augšā teiktā izejot, jāsecina, ka latv. sarkanie strēlnieki Krievijas revolūcijas palos bija ierauti, neapjaušot īsti šīs revolūcijas tālākos mērķus un pārvērtējot krievu politiķu dotos solījumus par neatkarīgu un brīvu Latvijas valsti. Volodarskis kārdināja latviešu strēlniekus nevis ar pasaules vai Eiropas revolūciju, bet ar brīvu Latviju, brīvu zemi. Boļševiki arvien bijuši meistari citu tautu nacionālo centienu izmantošanā savā labā, un šai politiskajai divkosībai par upuri krituši arī latviešu strēlnieki pirmā pasaules kaŗa pēclaikā.

Legendas...

(Pārnesums no 8. lpp.)

zināja, ka ordeņus nepiešķir tikai par cīņām pret vāciešiem, bet arī par cīņām pret sarkanarmiešiem. Kad nodibināja Trijzvaigžņu ordeni, tad lielkrusta ordeni piešķīra J. Čakstem, Z. A. Meierovicam, J. Rainim un K. Ulmanim. Rainis neteica, ka negrib būt kopā ar Čakstu un Ulmani.

Kad J. Goldmanis Krievijas domē Latviju saistīja ar caru, Rainis deklarēja, ka nepietiek ar caru, vajadzīga sava valsts.

Rainis ar visām cilvēciskajām jūtām saistīts ar latviešu tautu un cīnījās savas tautas labā. Tāpat kā Dante 700 gadus saistīja Eiropu, Rainis ir mūsu tautas tulks un cīnītājs.

Nora Valtere savā referātā pieskārās Raiņa darbu analizei, bet Elza Drille — literāro darbu valodai. Līdzīgi R. Blaumanim, Rainis lietoja daudz vienzilbju vārdu, tā valodu padarot raitāku.

Retumiem bagātā Raiņa skatē bija daudz neredzētu uzņēmumu, 1921. g. fotoattēli, Slobodskas trimdas vēstules ar Raiņa zīmējumiem. Paskaidrojumus sniedza J. Bičolis. Daudzos uzņēmumos figurē arī Aspazija, kuŗas nozīmi noklusē tagadējie okupanti, tāpat kā noklusēts Rainis kā izglītības ministrs. Lai atceramies, ka Aspazija Raini pārliecināja, ka dzejot nav kauns. J. Jansons - Brauns un P. Stučka smējās — pasaule varot iztikt bez dzejas. Viņi arī nopēla „Uguni un nakti," kaut tajā 100 izrādēs Lāčplēsi tēloja Ād. Kaktiņš, pēc tam Ed. Smilģis. Aspazija Rainim sniedza ne tikai morālo, bet arī materiālo atbalstu un bija viņa rosinātāja. Skatē bija redzama arī 1905. g. revolūcija un tā laika sociāldemokratu izdevumi. Skatāmi bija Raiņa dzejoļu krājuma „Tālas noskaņas zilā vakarā" abi pirmizdevumi. Viens no tiem nav pat reģistrēts J. Misiņa bibliografiskajā rādītājā. Tālāk — skati no trimdas Kastaņolā, „Gals un sākums," „Indulis un Ārija" pirmizdevumi. (Okupanti runā par Raiņa darbiem plaši, bet „Galam un sākumam" veltīti tikai 2—3 lappuses). Redzami brīvās Latvijas pirmie laikraksti. Informācijas biroja izdevumi, Raiņa pirmā dzejoļu grāmata Latvijā — „Sveika, brīvā Latvija," kā arī citu Raiņa darbu izlase.

Ir

Viegli zaudēt braukšanas atļauju un apdrošināšanu

Ja pēc satiksmes negadījuma neapstādina mašīnu tik tuvu nelaimes vietai, cik iespējams, viegli zaudēt braukšanas atļauju un arī apdrošinājumu. Jāizvairās no strīdiem par vainu, — pēc negadījuma, sadarbībā ar policiju un apdrošināšanas firmu, to var noskaidrot, ievērojot visus faktus un sameklējot lieciniekus. Nelaimes gadījumā cietušajiem jāsniedz palīdzība, vislabāk izsaucot ambulanci, bet atstājot tiešās rūpes par ievainotiem tiem, kas šim nolūkam speciāli apmācīti. Katrs gadījums, kuŗā zaudējumi pārsniedz, pēc vērtējuma uz vietas, 100 dol., vai arī kāds ievainots, tūliņ jāziņo policijai. Jāiegūst nepieciešamā informācija, paņemot otra braucēja licences numuru, adresi, telefonu, viņa apdrošināšanas sabiedrības nosaukumu un polises numuru, bet nav otram braucējam jāsaka, kādā veidā pats apdrošināts un par kādām summām. Arī citi braucēji otrā automobilī būtu jāapskata un to vārdi jāpieraksta. Gadījums pēc iespējas drīz būtu jāpārrunā ar apdrošināšanas aģentu un sabiedrībai jāziņo fakts ar visiem sīkumiem, ieskaitot policijas ierēdņa vārdu vai numuru. Ja pastāv aizdomas, ka otrs braucējs dzēris, jāpieprasa, lai policija to pārbauda. Pēc negadījuma nedoţ nekādu informāciju nevienam citam, kā vienīgi paša apdrošināšanas aģentam, paša apdrošināšanas sabiedrībai vai paša advokātam, ja tāds būtu nepieciešams, kā, piemēram, prasībām pret otru braucēju par sāpēm, ciešanām un izdevumiem. Nav jāatzīst vaina ne policijai, ne kādam citam, vienīgi jāapstiprina fakti policijas ziņojumā un jāuzrāda attiecīgie personības dokumenti un t. s. Liability kartīte, nekā cita nav jāparaksta, izņemot policijas ziņojumu, ja tajā ir attiecīgie fakti. Nav jāatzīstas, arī apzinoties vainu, bet apcietināšanas gadījumā var atteikties atbildēt uz visiem jautājumiem, pieprasot sazināšanos ar savu advokātu. Var gadīties, ka ievainojumu nejūt, tādēļ nav ieteicams apstiprināt, ka ievainojuma nav, — to izšķirs ārsts pēc konsultācijas.

Īsumā: ja notiek jaunākais, jābūt pieklājīgam, parādot vēlēšanos sadarboties, un prātīgam, bet nekādā gadījumā — naīvam.

Tā kā pēc katra negadījuma cilvēki ir satraukti un dažkārt nespēj uz vietas izdomāt, kā rīkoties, ieteicams visu apsvērt jau priekšlaicīgi un pārdomāt, ko darīt iespējamas nelaimes gadījumā. Ieteicams arī turēt mazu izvilkumu ar norādījumiem automobilī (varbūt šī raksta izgriezumu).

Ilmars Andrejsons

PĀRSŪTAM
naudu uz LATVIJU
US. $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14-21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAINISU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

LASĪTĀJU vēstules

KALNIEM NAV GALOTNES?

Negribu piedalīties strīdā par E. Zirnīša dzejas kvalitāti, jo man nav bijis izdevības to lasīt. Mani gan pārsteidz A. Apses paspaziņa, sākot dzejniekam piekļertīties pie vārdiem un mācīt latviešu valodu! Kalniem neesot galotnes! A. Apse ir drusku nosebojies, jo turpat pirms pusgadsimta Jānis Jaunsudrabiņš jau dzejoja par sniegiem kalnu galotnēs! Tāpat paskaidrojums par kvēpiem ir vienreizējs! Ja nu viņš rāks var kvēpt (izdvest smaržīgus dūmus), kāpēc, ar dzejnieka acīm skatoties, to nevarētu darīt arī āboliņa lauks saules tveicē? Un ja kvēpt nozīmētu to pašu ko smaržot, kāpēc nevarētu teikt: Nu smaržodams smaržo dābols sarkanbalts? Rainis teica: Tu mirdams nemirsi. Runājot par saliktenīem, atkal Apse ir „piedzimis par vēlu", jo viņam savu latviešu valodas īso kursu būtu vajadzējis pasniegt Vilim Plūdonim, nelabojamajam salikteņu darinātājam.

Ja mēdz teikt, ka dzejnieks piedzimst par dzejnieku, tad to pašu gan nevar teikt ne par vienu kritiķi. Kritiķis par tādu var kļūt tikai grūtā pašmācības ceļā, piesavinoties tautas valodu, dzeju un kultūru. Liekas, ka šai ziņā mūsu kritiķim ir vēl daudz garāks ceļš ejams nekā dzejniekam, kuŗu viņš vēlas kritizēt.

Valdemārs Bebris, Toronto

Kas grib Latvijai palīdzēt, tas to popularizē. Vai Jūs esat saviem draugiem uzdāvinājuši prof. A. Eubuļa „Latvian Literature?"

RATAS OPTIK
169 Danforth Ave., Toronto HO. 5-6251
Mēs izpildām pieprasījumus no Latvijas saskaņā ar ārstu parakstiem. Muita un sūtīšanas izdevumi ir zemi.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

26. septembrī — pl. 12 dienā Bērzainē Toronto Latviešu mednieku un makšķernieku klubs rīko tītaru šaušanu.

26. septembrī — pl. 8 vak. Latviešu namā Latviešu dziesmu vakars — Zenta Beķeris.

1. oktobrī — pl. 7.30 vak. Latviešu namā Studentu balle — rīko Studentu kopa.

2. oktobrī — ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde.

3. oktobrī — pl. 5 pēcp. Latvijas universitātes dibināšanas atceres akts un koncerts Latviešu namā.

8. oktobrī — plkst. 8.15 gadskārtējā latviešu inženieŗu balle Kanadas japāņu kultūras centra auditorijā, 123 Wynford Dr., Don Mills.

9. oktobrī — plkst. 6 Latviešu namā Latviešu strēlniekru 50 g. jubileja.

No 9. līdz 11. oktobrim—LNJAK 11. kongress Latviešu namā.

10. oktobrī — plkst. 3 p.p. Latviešu namā TLB rīko E. Virzas pēcpusdienu.

10. oktobrī — pl. 7 vak. Latviešu namā dievvārdu sapulce un priekšnesumi — Sauciens no Golgatas vadībā.

16. oktobrī — Latviešu Nams A/S rīko savā namā Pļaujas svētku balli — bazāru.

14. oktobrī — plkst. 8.30 vak. operdziedātājas Renātes Gūtmanes (no Vācijas) dziesmu un āriju vakars Latviešu nama zālē. Toronto latviešu koncertapvienības sarīkojums.

22. oktobrī — pl. 8 vak. Sv. Andreja b-cas zālē Losandželosas latv. ceļojošā teātŗa viesizrāde T. Viljama IGUĀNAS NAKTS — A. Tipāna režijā.

23. oktobrī — Latviešu namā Toronto Latviešu mednieku un makšķernieku kluba medību sezonas atklāšanas balle.

24. okt. pl. 6.30 — Sv. Andreja b-cas zālē Losandželosas latv. ceļojošā teātŗa viesizrāde T. Viljama IGUĀNAS NAKTS —A. Tipāna režijā.

28. oktobrī, plkst. 8 vak. Latviešu namā reliģiski - ētisku pārdomu vakars Māc. R. Ekšteins.

30. oktobrī — pl. 8 Latviešu namā Krizantēmu balle.

30. oktobrī — pl. 7.30 Latviešu kaŗa inv. apvienības balle ar bazāru Latviešu namā.

31. oktobrī — pl. 5 p.p. Latviešu namā komponista A. Okolo - Kulaka 25 gadu mūziķa gaitu jubilejas koncerts. Piedalās: Mirdza Bogdanovičs - Nāruna, Ksenija Brante, Dz. Treimanis.

6. novembrī — TLB un DV Toronto nodaļa Latviešu namā rīko Mārtiņvakaru.

6. novembrī — Studenšu korporāciju kopas gadskārtējais tējas vakars Igauņu namā.

13. novembrī — Lāčplēšu svētki Saulainē.

14. novembrī — pl. 6 vak. Latviešu namā J. Raiņa 100 g. dzimšanas pieminas vakars — LPB Kanadas kopa.

20. novembrī — pl. 11 Latviešu skolas Latvijas valsts svētku atceres akts.

24. novembrī, pl. 8 vak. Latviešu namā reliģiski - ētisku pārdomu vakars. Māc. R. Ekšteins.

25. novembrī — plkst. 8.30 vak. pianista Ugas Granta (no ASV) klavieŗu vakars Latviešu nama zālē. Toronto latviešu koncertapvienības sarīkojums.

26. novembrī — plkst. 8 vak. DV TK 15 gadu jubilejas izrāde J. Raiņa „Zelta zirgs" North Toronto Collegiate Institute, 17 Broadway Ave.

27. novembrī — plkst. 7 vak. DV TK un DV Toronto nodaļas 15 gadu atceres akts. Plkst. 8 vak. J. Raiņa „Zelta zirgs" izrāde North Toronto Institute, 17 Broadway Ave.

4. un 5. decembrī — Kanadas Daugavas Vanagu tradicionālais Ziemassvētku tirdziņš Latviešu namā.

11. decembrī — pl. 8 vak. Čiksgas Piecīšu koncerts Igauņu namā, 958 Broadview Ave.

30. decembrī, pl. 8 vak. Latviešu namā Reliģiski - ētisku pārdomu vakars. Māc. R. Ekšteins.

1966. g.

2. janvārī — Latviešu skolas Eglītes vakars.

29. janvārī, — Latviešu namā Preses Balle — LPB Kanadas kopa.

HAMILTONA, ONT.

2. oktobrī — pl. 7.00 HLB dāmu komitejas Miķeļa tirgus HLB namā, 16 Queen St. W.

16. oktobrī — pl. 7.30 HLMMK sezonas noslēguma balle Rainbow zālē, Sanford un King ielu krustojumā.

22. janvārī — pl. 7.30 HLMMK balle „Sale zaļais mežs" Rainbow zālē, Sanford un King ielu krustojumā.

Zentas
LATVIEŠU D
svētdien, 26. S
LATVIEŠU NAMĀ — 4
Programmā: *Vitol*
Pie klav
Ieeja $1.00

Lotus
FLORIST • GIFT SHOP • 802 BATHURST STREET • TORONTO 3 • PHONE 5

• PUĶES • LATVIEŠU GRĀMATAS •
DZINTARS • KRISTALLS • PORCE
KANADAS LATVIEŠU DAILAMATNI
SALONS
Kaut vasara uz galu,
Par agru gaidīt salu;
Vēl rudens krāšņā briedumā,
Tev sveicienu ar ziedu māj.
A r v

AUSTRA ŠM
DĀMU FRIZIERSAL
737 Bloor St., W., pie Grace, Toro

A. EGLITIS—
RADIO un TELEVĪZIJAS veik
Ierīko TV antenas. Atvērts no pl. 1 līdz
no pl. 1 līdz 6 vakarā.
• IZIRE TV par $ 8,- MĒNE
161A Roncesvalles Ave., Toronto,

VALUTE
LATVISKAS
DIMANTI - P
Z e l t k
A. KIVLENIEKA
VEIKALĀ UN DARBNĪCA 964½ Bloor
Ont., 533—2837 T a u t i e š i

Venus
Piegādā Lielt
pārsūta uz vi
jā pasaulē. 23
tālr. LE 4—
darba LE 3—

Šārudens jaunās
Latvju Grāme
Pēdējā vēl dzīvā Latvijas ziedu laiku
KĀRĻA IEVIŅA jaunais ro
Saules dārz
Cena $5.60. Liela formāta, dubultsleju, trī
sagatavojumā. Dāvanu grāma
LATVIEŠU TAUTAS TEIKU UN PASAKU 5
Dabūjami pilni I. — V. sēj. kom
Pasūtinājumiem ar samaksu šī sludinājuma
Latvju grāmatu nedēļa — līdz
Šinī periodā Jūs varat iegādāties latviešu v
izdevumus ar vienreizēju izdev
Aspazijas RAKSTI, 3 lieli sējumi, pāri par 1
DRĀMA — LIRIKA — PROZA, cena a
R. Blaumaņa — DRĀMA UN KOMĒDIJA, 11
100 gadu piemiņas izdevums, visi drāmas da
R. Blaumaņa — KOPOTI RAKSTI, 12 sēj. pā
jauns papildus izdevums, kopcena
G. Štāla — LATVIEŠU BALETS
vienīgais trimdas izdevums ar gleznojumie
Pasūtinot šos lielos latviešu kapitālizdarbu
laikā kā prēmijas par tādu pašu kopsummu p
jebkuŗas citas grāmatas pēc mūsu jaunā cen
izpārdotas. Iespējamā veidā arī citu apgādu
Grāmatas dodam arī uz nomaksu.
Informējiet draugus un paziņas, ar to
mūsu literātūras labā.
Sagatavošanā lielākais darbs par Latvi
jebkad bijis latviešu un angļu valodās, ar tri
cētu ilustrātīvo materiālu
LATVIJA 50 GADOS — LATVIA I
Paredzamā cena $16.— līdz 18.—. Ar pasūt
maksu tagad to varēs saņemt par $10.00
LATVJU GRĀMATA, P. O. Bo
Waverly, Iowa.

SAVUS IPAŠUMUS!

Atsevišķs 5 istabu dubultna apkure, privāts iebrauu $14.900.-, iemaksa $2.000.- obligāciju.

UZ 6 GADIEM UZ ĒLE VISĀ PILSĒTĀ.

AJU
tulos

savu latviešu valodas iso rsu būtu vajadzējis pasniegt im Plūdonim, nelabojamaa salikteņu darinātājam. a mēdz teikt, ka dzejnieks pienst par dzejnieku, tad to pagan nevar teikt ne par vienu tiķi. Kritiķis par tādu var kļūt i grūtā pašmācības ceļā, pienoties tautas valodu, dzeju kultūru. Liekas, ka šai ziņā su kritiķim ir vēl daudz gas ceļš ejams nekā dzejniekam, kuru viņš vēlas kritizēt.
Valdemārs Bebris, Toronto

as grib Latvijai palīdzēt, s to popularizē. Vai Jūs at saviem draugiem uzdāmājuši prof. A. Rubuļa Latvian Literature?"

PTIK
nto HO. 5-6251
nus no Latvijas
Muita un sūtīšanas mi.

endārs

ktobrī — pl. 5 p.p. Latviešu ā komponista A. Okolo aka 25 gadu mūzika galīta lejas koncerts. Piedalās: dza Bogdanovičs - Nāruns, nija Brante, Dz. Treimanis.
vembrī — TLB un DV Toto nodaļa Latviešu namā rīMārtiņvakaru.
embrī — Studenšu korporākopas gadskārtējais tējas rs Igauņu namā.
vembrī — Lāčplēšu svētki ainē.
embrī — pl. 6 vak. Latvieamā J. Raiņa 100 g. dzimšapieminas vakars — LPB ādās kopa.
vembrī — pl. 11 Latviešu s Latvijas valsts svētku atakts.
vembrī, pl. 8 vak. Latviešu religiski - ētisku pārdovakars. Māc. R. Ekšteins.
vembrī — plkst. 8.30 vak. sta Ugas Granta (no ASV) ru vakars Latviešu nama Toronto latviešu koncertnības sarīkojuma.
embrī — plkst. 8 vak. DV gad jubilejas izrāde J „Zelta zirgs" North Tocollegiate Institute, 17 way Ave.
embrī — plkst. 7 vak. DV DV Toronto nodaļas 15 atceres akts. Plkst. 8 vak. ina „Zelta zirgs" izrāde Toronto Institute, 17 way Ave.
decembrī — Kanadas vas Vanagu tradicionāemassvētku tirdziņš Latnamā.
mbrī — pl. 8 vak. Čikiecīšu koncerts Igauņu 958 Broadview Ave.
mbrī, pl. 8 vak. Latviešu Reliģiski - ētisku pārdovakars. Māc. R. Ekšteins.

— Latviešu skolas Eglkars.
ārī, — Latviešu namā Balle — LPB Kanadas

AMILTONA, ONT.

ī — pl. 7.00 HLB dāmu jas Miķeļa tirgus HLB 16 Queen St. W.
ārī — pl. 7.30 HLMMK noslēguma balle Rainlē, Sanford un King iestojumā.
ārī — pl. 7.30 HLMMK Salc zaļais mežs" Rainlē, Sanford un King ie-

---

Zentas Beķeres – soprāns

LATVIEŠU DZIESMU VAKARS

svētdien, 26. SEPTEMBRĪ, pl. 8 vak.
LATVIEŠU NAMĀ — 491 COLLEGE STREET, TORONTO.

Programmā: *Vītols, Dārziņš, Medinš un Zilinskis*

Pie klavierēm: *Phillis Leith*

Ieeja $1.00 Bērniem ieeja brīva.

Lotus
FLORIST • GIFT SHOP • 802 BATHURST STREET • TORONTO • PHONE 583-3681

792 BATHURST ST.
(pie Bloor St.)
LE 3-3884

PUĶES ○ LATVIEŠU GRĀMATAS ○ SKAŅU PLATES ○ DZINTARS ○ KRISTALLS ○ PORCELĀNS ○ KERAMIKA
KANADAS LATVIEŠU DAIĻAMATNIEKU SAVIENĪBAS SALONS

Kaut vasara uz galu,
Par agru gaidīt salu;
Vēl rudens krāšņā briedumā,
Tev sveicienu ar ziedu māj.

Arvids Tīrums

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

A. EGLĪTIS—
RADIO un TELEVĪZIJAS veikals - darbnīca
Ieņēmu TV antenas. Atvērts no pl. 1 līdz 9 vak., sestdienās no pl. 1 līdz 6 vakarā.
○ IZĪRE TV par $ 8,- MĒNESĪ. ○
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

VALDE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI - PULKSTEŅI
Zeltkaļa
A. KIVLENIEKA, G. J.
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W., Toronto 4., Ont., 533—2837
Tautiešiem atlaide

Venus

PUKU VEIKALS

Ziedi un ziedu sakārtojumi visām vajadzībām

Piegādā Lielotoronto robežās un pārsūta uz visām pilsētām brīvajā pasaulē. 231 Roncesvalles Ave., tālr. LE 4—4645, Toronto, pēc darba LE 3—4087.

A. PUTNIŅS

Šārudens jaunās

Latvju Grāmatas

Pēdējā vēl dzīvā Latvijas ziedu laiku lielā rakstniece
KĀRLA IEVIŅA jaunais romāns

Saules dārzā

Cena $5.60. Liela formāta, dubultsleju, trimdā vēl nebijušā sagatavojumā. Dāvanu grāmata.

LATVIEŠU TAUTAS TEIKU UN PASAKU 5. sēj. $7.80
Dabūjami pilni I. — V. sēj. komplekti.
Pasūtinājumiem ar samaksu šī sludinājuma laikā 25% atlaide.

Latvju grāmatu nedēļa — līdz 1. oktobrim

Šinī periodā Jūs varat iegādāties latviešu visievērojamākos izdevumus ar vienreizēju izdevību.

Aspazijas RAKSTI, 3 lieli sējumi, pāri par 1800 lapp.
DRĀMA — LIRIKA — PROZA, cena a $6.00

R. Blaumaņa — DRĀMA UN KOMĒDIJA, 1120 lapp. $11.20
100 gadu piemiņas izdevums, visi drāmas darbi kopsējumā.

R. Blaumaņa — KOPOTI RAKSTI, 12 sēj. pāri par 3360 lapp.
jauns papildus izdevums, kopcena $42.30

G. Štāla — LATVIEŠU BALETS $9.60
vienīgais trimdas izdevums ar gleznojumiem oriģinālkrāsās.

Pasūtinot šos lielos latviešu kapitāldarbus, šī sludinājuma laikā kā prēmijas par tādu pašu kopsummu par brīvu saņemat jebkuras citas grāmatas pēc mūsu jaunā cenraža, kas vēl nav izpārdotas. Iespējamā veidā arī citu apgādu grāmatas.

Grāmatas dodam arī uz nomaksu.

Informējiet draugus un paziņas, ar to daudz palīdzēsit mūsu literatūras labā.

Sagatavošanā lielākais darbs par Latviju, kāds mums jebkad bijis latviešu un angļu valodās, ar trimdā vēl nepublicētu ilustrātivo materiālu

LATVIJA 50 GADOS — LATVIA IN 50 YEARS

Paredzamā cena $16.— līdz 18.—. Ar pasūtinājumu un iemaksu tagad to varēs saņemt par $10.00

LATVJU GRĀMATA, P. O. Box 332, Waverly, Iowa.

NOTARS
OSKARS PERRO
pieņem klientus ikatrā laikā, iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555. Toronto.

Ir liela starpība apdrošināšanā

VALD. BEBRIS
Pazīst visus apdrošināšanas veidus
PL 9-0266.

Madame Zaharae
PAREGO NĀKOTNI un dod padomus

Lasa nākotni smiltīs un rokās. Dod padomus visās dzīves nozarēs. Nenokavējiet griezties pie viņas! Madame Zaharae izdarīs brīnumus jūsu acu priekšā. Nekas nav jāmaksā. Pieņem ziedojumu, ja klients apmierināts.

Iepriekš piezvanīt 531—5860, Toronto.

Atvērts no plkst. 9—9 vakarā.

Vajadzīgi DARBINIEKI

AUTO NOVIETNU KĀRTOŠANAI,
garderobes uzraudzīšanai, telpu tīrīšanai, trauku mazgāšanai.

Lūdzu pieteikties ar rakstu:
LATVIEŠU NAMS
TORONTO A/S
491 College St., Toronto 4, Ont.

LATVIEŠU NAMS
izīrē telpas

sarīkojumiem un viesībām. Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak. Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.

TELEFONS 922—2931
491 College St. Toronto.

BLOOR — SPADINA
izīrējama
MĒBELĒTA ISTABA
ar virtuves lietošanu, vēlams studentēm.

Zvanīt pēc pl. 5 vakarā, tel. WA 5—7389

F. Rozay
FUNERAL DIRECTOR

APBEDĪŠANAS BIROJS
467 Sherbourne St., Toronto.
Tel. WA 4-1408.

☆

Rūpīga un smalkjūtīga apbedīšanas ceremoniju izkārtošana

Toronto Window MFC Co. Ltd.
165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.
Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnija logus un durvis.
Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.
Nesaistošai informācijai zvanīt
Edvardam vai Aldonai SPROĢIS
darbā 285-1471, mājās BA 5-5314.

Izbeidzu savus izdoto NOŠU krājumus un piedāvāju tās par IZŅĒMUMA CENĀM:
Em. Dārziņa „Melancholiskais valsis" ā 50 centi, J. Mediņa „Daina" ā 50 centi, J. Mediņa „Ārija" ā $1.-, J. Vītola „Parafrazes" ā $1.-.
Visas klavierēm. Starptautiskā formātā. Sūtījumam pielikt 10 centus.
OTTO KROLLS, 12 Harrison St., Oak Park, Illinois, 60304, U.S.A.

SKAŅOJU KLAVIERES
lietojot elektronisku skaņotāju. Izdaru arī nepieciešamos labojumus.
K. RANGA Zvanīt pēc pl. 7 vak. HO 3-9613, Toronto.

VIESĪBĀM, KOMERŠIEM
sagatavoju un piegādāju mājās auksto galdu, piemērotu katram gadījumam: salātus, putnus, zivis, vēžus — sākot ar $3.50 no personas.
E. BĒRZIŅŠ — 1413 Bloor St. W. tel. 536—0657, Toronto.

MAGNETOVANAS tuvumā
PĀRDODAMA ATPŪTAS MĀJA
ar 9 istabām uz 90 akru zemes platības. 700 pēdas skaists ezera krasts. Iemaksa $2.500.- Zvanīt 267—5106, Toronto.

Ar šo darām zināmu, ka sākot ar 1. oktobri atkal būs iespējams sūtīt pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām tieši no Dānijas. Jaunie cenrāži būs dabūjami ar 28. septembri.

BALTIC EXPORTING CO.
849 College Street, Toronto 4, Ont.
tel. LE 1—3098.

KRĀŠŅUMA DĀRZU izplānošana un ierīkošana.
Koki, krūmi un citi materiāli dārzu vajadzībām

Aleksandrs Gailītis
79 Pegasus Trail, Scarboro, Ont., tālr. 284—6715

ALFREDS STIKUTS
REALTOR
2889 Dufferin Street
tel. 789—1585, Toronto 19

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS un NOTARS
12 Richmond Street East, Toronto 1, Ontario,
Tel. EM 6-5946.
Suite 107
RO 6-8354 (mājās).

Izdaru visāda veida APMETUMU DARBUS
iekšpusē un ārpusē.
Lieku grīdu plates (tiles).
Darbs garantēts.
BRUNO LIELBĀRDIS
769-8280, Toronto.

Madame ZINA

zīlē un dod padomus mīlestībā, laulībā, nelaimē. Apmeklējiet viņu, pirmā vizīte jūs pārliecinās. Zīlēšana konfidenciāla. Runā vairākas valodas. Bez maksas, — pieņem ziedojumus. Atvērts 7 dienas nedēļā no plkst. 9 rītā — 10 vakarā. Tel. 531—1678, Toronto.

Turner & Porter

APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 3-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-3153
Parkošana abās bēru mājās.

GRĀMATAS LATVIEŠU SKOLĀM

J. Mežaks — GADSKĀRTA LATVJU DAINAS	$2.25
E. Klaustiņa — BĒRNU DĀRZS	1.00
J. Ezeriņš — VALODIŅA	1.00
D. Roga — ĀBECE	1.60
A. Šilmane — MANA TĒVU VALODA, 3. kl.	1.50
A. Kaugurs — MANA TĒVU VALODA, 4. kl.	1.50
A. Kaugurs — MANA TĒVU VALODA, 5. kl.	1.50
A. Dravnieka — MANA TĒVU VALODA, 6. kl.	1.80
H. Kreicers — MANA TĒVU VALODA, 7. un 8. kl.	3.20
M. Gaide — TĒVU VALODAS MĀCĪBA, gramat.	1.60
V. Bērziņa - Baltiņa — LATV. VAL. GRAMATIKA	3.00
F. Kurats — LATVIJAS ĢEOGRAFIJA	2.20
P. Dreimanis — LATVJU TAUTAS VĒSTURE	3.90
A. Andersone — AUGSIM LATVIJAI, dz.	1.50
TAUTAS DZIESMAS SKOLĒNU KORIEM	0.00
Dr. M. Lutera — MAZAIS KATECHISMS	0.50
A. Voitkus — TICĪBAS MĀCĪBA 5. kl.	1.50
A. Ozols — VIŅA VĀRDI BIJA VARENI	2.50
Edg. Lange — BAZNĪCAS VĒSTURE II d.	1.35
K. Valters — VECĀS DERĪBAS STASTI	3.25
BURTNICAS	0.10

DV. GRĀMATNĪCĀ, 491 College ST., TORONTO 4, ONT.

Amerikas latviešu teātra
Vašingtonas ansamblis
uzvedīs Mārtiņa Zīverta komēdiju trīs cēlienos

Joks ir nopietna lieta

Izrādē piedalās: Hilda Prince, Helga Gobzinė, Anda Ūršteina, Valda Lindberga, Osvalds Ūrštеins, Olģerts Parņickis.
Režisors: Osvalds Ūrštеins.
Skatuves gleznotāja: Ilze Freivalde - Loxley.

HAMILTONĀ, Ont.:
Piektdien, 1. oktobrī, pl. 7.30 vak., Dalewood School Auditorium, Main Street West and Haddon Street South stūrī. Biļetes $3.00 un $2.50, skolēniem $1.00, iepriekšpārdošanā pie E. Gulbes, 136 Emerson St., Hamilton, Ont. Tel. JA 9—2414.

TORONTO, Ont.:
Sestdien, 2. oktobrī, pl. 8.00 vakarā Central Technikuma auditorijā Lippincott un Harbord ielu stūrī. Biļetes iepriekšpārdošanā „LOTUS" puķu veikalā, 792 Bathurst St. Tel.: LE 3-3884 un izrādes dienā stundu pirms izrādes pie ieejas. Biļetes: $3.00; $2.50; $2.00. Skolēniem puscenas.

ROČESTRĀ, N. Y.:
Svētdien, 3. oktobrī, pl. 3.00 p.p., YMCAs zālē, 175 Clinton Avenue. Biļetes: $3.00 un $2.50, un skolēniem $1.50 iepriekšpārdošanā pie J. Reiča, 1245 Genesee Street, Rochester, N. Y. Tel. BE 5-5290.

Latviešu puķu veikals
un mākslas salons CALLA
727 DANFORTH AVE., TORONTO 6, ONT.
TEL. 466—9911 (arī pēc darba)
Piedāvājam: ★ *Svaigi grieztus ziedus.*
★ *Podu puķes.* ★ *Zaļuma stādus.*
★ *Tautiski izstrādājumi.*
Piegādājam mājās. Lūdzam pasūtinājumus nodot laikus.
Milda Kļaviņš.

KAS? KUR? KO? TORONTO

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6 - 5152
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

BĒRZIŅŠ Realty Ltd. Arnolds Bērziņš
316 Harbord St. LE 4-8447
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvību.
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

OK TRAVEL TOURS
CEĻOJUMU BIROJS
World Wide Travel Service
O. K JOHNSON & CO. LIMITED
697 Bay Street, Toronto 2 *EMpire 6—9488*

Everlast Heating Co. LE 1-1101
62 GEAREY AVE. Gāzes un eļļas apkures ierīces.
Īpašn. A. RASA. Tālr. mājās HO 5-5317

CREST FLORISTS HU 7-0491
567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)
Ziedi katrai vajadzībai. A. Nuliša un V. Reinholda gleznas
Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS

DCS
Drapery Contract Services
IMANTS E. KRŪZE
521 OAKWOOD AVE.
Tel. 789-2211 783-4455. Mājās BA 5-9292
Nesaistoša informācija un lietpratēja padomi jūsu mājas iekšienes izdaiļošanai. Aizkari, grīdsegas, drapērijas u.c.

BOUCK, HETHERINGTON, FALLIS, TRIVETT & PARK
BARRISTERS and SOLICITORS
365 Bay Street,
tel. 362—4451 Toronto 1

8
KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
attīstīšana palielinājumi duplikāti
citi darbi izcilus kvalitāte atlaide
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board Ont. Association of Real Estate Boards.
KONST. KĀRKLIŅŠ.
Pārstāvis
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO1-1114 mājās 425-4162

Danforth Rd. — St. Clair: 5 istabu dubultķieģeļu atsevišķs bungalovs ar privātu iebraucamo ceļu, moderna virtuve, apkure, un vannas istaba. Izbūvēta atpūtas telpa pagrabā. Īpašums labā stāvoklī. Cena $15.800.-, iemaksa $2.900.- un atlikumā viena il gadīga obligācija. Mānešmaks ājumi $95.-.

St. Clair — Atlas: 6 istabu dubultķieģeļu māja ar jaunu apkures sistēmu, moderna virtuve, vannas istaba, garāžas iespējas. Iemaksa $2.500.-.

Cosburne — Coxwell: 6 istabu dubultķieģeļu māja ar modernu virtuvi, vannas istabu. Īpašums labi uzturēts. Cena $9.500.-, iemaksa pēc vienošanās.

SAGĀDĀJAM AIZDEVUMUS IEMAKSĀM KĀ ARĪ IZKĀRTOJAM OBLIGĀCIJAS BEZ ATLIDZĪBAS

SPORTS

DESMITCIŅAS MEISTARSACĪKSTES

Desmitcīņa ir viena no visgrūtākajām, bet arī skaistākajām vieglatlētikas disciplīnām, kādēļ teicamus tās pārstāvjus mēdzam dēvēt par atlētu atlētiem. Dzimtenē bijām lepni uz Jāni Dimzu un vairākiem citiem mūsu daudzciņniekiem, trimdas sākuma gados bieži rīkoja desmitcīņas sacīkstes, bet pēdējos 10 gados šī disciplīna mūsu sacensību programmās bijusi tikai Sietlā, ASV, KL SA mēģinājums „restaurēt" desmitcīņu, rīkojot meistarsacīkstes un ziedojot skaistu celojošu balvu, ir apsveicams, taču nāca pēkšņi un impulsīvi, atvēlot dalībniekiem maz sagatavošanās laika. Grūti tādēļ gāja ar kārtslēkšanu, barjērām un desmitcīņnieku parasto „sāpju bērnu" — 1500 m skrējienu. Visi 4 sācēji tomēr dūšīgi izturēja līdz galam un sasniedza šādu punktu kopsummu: Zvaigznīte — 5391, Zivtiņš — 5072, Smilga — 3154 un Pavasars — 3036.

Ivars Zvaigznīte savā pirmajā desmitcīņā sasniedza tiešām teicamu punktu kopsummu, kas trimdas ranga tabulā viņu ierindo tūlīt aiz Cīles olimpieša J. Laipenieka, Modra Pētersona un Jāņa Plīša, bet vēl pirms Hakela, Priednieka, Tetera, Mežaraupa u. c. „mazās Latvijas" laika slavenībām. Sacensību gaitā Ivars iespēja personiskos rekordus diskā un augstlēkšanā, krietni turējās lodē, tāllēkšanā, arī šķēpā, bet visās pārējās disciplīnās nācās startēt pirmo reizi, kādēļ 400 m skrējienā „nolūza". Uzlabojot rezultātus skriešanā un kārti, kas, šķiet, nenāktos visai grūti, 6000 punktu jau nākošajā vasarā vairs nebūs problēma. Zvaigznītem ir daudzciņnieka talants un pateicīgs augums. Atsevišķie rezultāti: 12.0 — 6.23 — 14.08 — 1.72 — 58.4 — 21.2 — 44.05 — 2.30 — 54.66 — 5:43.7.

Arī Juris Zivtiņš pārspēja pēdējo no kādreiz daudzajiem Anša Bergvalda Kanadas latviešu rekordiem un „salasīja" 5072 punktus IAAF tabulu vērtējumā. Kājas savainojuma dēļ otavietis krietni atpalika aiz parastajiem sasniegumiem lēkšanās un skriešanās, kamēr mešanas nekad nav bijusas viņa stiprā puse. Pie pēdējās gan pieder talants sprintā un tāllēkšanā, i uzņēmība un džentlmenisks sacensību gars. Viņa rezultāti: 11.5 — 6.64 — 9.18 — 1.55 — 53.6 — 17.6 — 25.20 — 2.60 — 39.63 — 5:25.0.

Distanču skrējējs Māris Smilga un kādreizējais ātrslidotājs un sprinteris Kārlis Pavasars, kas nu jau sen senioru klasē, sacensību sāka, labi zinādami, ka kalnus negāzis un kausus neiegūs, tā sakot sporta un kompānijas pēc. Iesāka, izturēja un pabeidza, — labs piemērs dažam jaunajam.

No citiem vīriešu rezultātiem atzīmējami Virkava varējumi 400 un 1500 m skrējienā — 56.6 sek. un 4:46.4 min.

Sacīkšu otrā dienā, 19. septembrī, notika arī sieviešu sacensības. Par jauniem Kanadas latviešu rekordiem atkal gādāja Kaiva Ceļdoma. Ar pirmo lēcienu — 4.97 m — viņa rekordu atkārtoja, otrs mēģinājums deva mūsu apstākļiem lielisku 5.14 m rezultātu, par 10 cm pārspējot Tālbergas neseno varējumu. 100 m Kaiva noskrēja apaļās 13 sekundēs pēc sīvas cīņas ar Guntu Gūtmani pie pašas mērķa lentes, kas līdzšinējo Āboltiņas rekordu atkārtoja (13.2). Krietni arī Ceļdomas rezultāti augstlēkšanā — 1.46 un šķēpā — 25.27 m.

Savu šī rūdens stabilitāti atkal pierādīja Velta Viškere, metot disku 30.21 m un grūžot lodi 9.92 m.

No jaunākajām dalībniecēm Vija Bruniņa piedalījās visās (!) disciplīnās un sasniedza šādus rezultātus: 100 m — 15.0; 200 m — 34.5; 80 m barj. — 16.3; augstlēkšanā — 1.25; tāllēkšanā — 4.15; lodē — 6.99; diskā 21.95; šķēpā — 19.74. Sieviešu piecciņā tas dotu 2278 punktu.

K. Sališa lēca augstumā 1.25 m, tālumā 3.49, barjēras veica 18. sek. Dz Bruniņa lēca augstumā 1.05 m.

Šīs sezonas nobeiguma sacīkstes vieglatlētikā paredzētas svētdien, 3. oktobrī, pl. 11 Stofvillē. Programmā visas populārās disciplīnas.

A. Z.

MĀRA GRASE 5. VIETA ASV PELDĒTAJU KLASIFIKĀCIJAS SARAKSTĀ

Pēdējos gados atzīstami aktīva kļuvusi latviešu peldētāju saime ASV. Latviešu un baltiešu sporta spēlēs tā iepriecinājusi ar labiem rezultātiem, kas no sacīkstes uz sacīksti kļūst labāki. Kuplāka kļuvusi arī aktīvo peldētāju saime. Pirmos panākumus Ziemeļamerikas kontinentā savā laikā guva peldētājs Ozolcelms, kas reizi bija arī Kanadas rekordista godā; kādu laiku „kanadiete" Sevele peldēja tiešām labi, bet, diemžēl, pārāk ātri peldēšanu uzdeva. Šiem pirmajiem latviešu peldētājiem, kas bija spējuši iekļūt Kanadas labāko peldētāju vidū, sekotāju nebija; dažiem tāpēc, ka trūka īstas vadības peldēšanas nozarē.

Daudz labākā stāvoklī pašreiz ir latviešu peldēšanas sports ASV, kur atradies enerģisks un spējīgs peldēšanas sporta organizētājs — ASV vidējo valstu peldēšanas sporta vadītājs inž. Augusts Grasis. Sevišķa vērība veltīta pašai jaunākai audzei, un darbs vainagojies ar panākumiem. ASV mēnešrakstā „Swimming World" labāko peldētāju klasifikācijas sarakstā pa vecuma grupām pirmo reizi lasāms arī latviešu meitenes vārds. Māra Grase 11—12 gadu vecuma grupā 100 metru distancē uz krūtīm ar laiku 1:27.5 min. ierindojusies 5. vietā. Šo rezultātu jaunā peldētāja sasniegusi Vičitā, Kanzasā, AAU apgabala meistarsacīkstēs. Labs ir arī Māras laiks 200 m peldējumā uz krūtīm — 3.06.3 min., bet 200 m dažādos stilos viņa velkusi 3:05.6 min., ierindojoties sava vecuma grupas labāko ASV peldētāju sarakstā 6. vietā. Jāatzīmē, ka pašreiz labākais rezultāts dzimtenē šai distancē pieder Mārai Ūdrei — 3:07.4 min.

Graša ģimene pārcēlusies no Čikagas uz Kanzassitiju. Tas aktivizējis turienes latviešu peldētājus, kas ar divkāršu enerģiju sākuši trenēties. Vairāki latviešu jaunie peldētāji jau gūst labas sekmes dažādos amerikāņu klubos. Arī Benita Buša izraudzīta par savas grupas reprezentanti AAU pārbaudes sacīkstēm, kurās guva labas sekmes. Tāpat Māras Grases brālis Augusts nopietni trenējas un startē no Kanzassitijas sporta kluba. No citiem klubiem startē vēl latviešu jaunieši Andris Tontegode, Jānis, Inta, Guna un Ilgvars Buss.

Ž. Ž.

EXPRESS PĀRTIKAS SAIŅI UZ LATVIJU
Labākie amerikāņu produkti.
Ātra piegāde. Pilnīga garantija. Zemākās cenas.

20 mārc. kviešu miltu US	$14.90
40 mārc. kviešu miltu	$22.80
20 mārc. cukura	$17.70
20 mārc. rīsu	$17.70
20 mārc. tauku	$25.80
10 mārc. žāvēta bekona	$21.60
T—411	$36.75

1 mārc. kafijas, 1 mārc. kakao, 1 mārc. šokolādes, 2 mārc. cepamās eļļas, 2 mārc. cukura, 2 mārc. rīsu, 1 mārc. siera, 2 mārc. bekona, 2 mārc. šķiņķa, 2 mārc. jauktu žāvētu augļu.

Mājturības sainis	$43.50

20 mārc. kviešu miltu, 5 mārc. žāvētu augļu, 5 mārc. nūdeļu, 5 mārc. rīsu, 3 mārc. cūku tauki, 2 mārc. margarīns, 1 mārc. kakao, 1 mārc. kafija, 1 mārc. piena pulvera.
Visas cenas ASV dolaros. Pieprasiet mūsu jaunāko cenrādi ar lielu dažādību produktu izvēlē.
Naudu uz Latviju. Pilnīga garantija. Piegāde divu nedēļu laikā. Bez atvilkumiem. Paraksti par saņemšanu. Pēc kursa 9 rubļi — $10.00 US. Nodevas līdz $20.00 — $2.75, virs $20.00 10%
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23 rd. Street, New York, N. Y. 10010, U.S.A.

Pamiers traucē Pekingas plānus

(Pārnesums no 1. lpp.)

tas nobalsošanā hindu Indijai nāksies palikt zaudētājai.

✯

ASV sūtnis AN Goldbergs Indijas un Pakistānas pamieru apzīmē par Apvienoto nāciju triumfu. Kara darbība starp divām valstīm ar 600 milj. iedzīvotāju kopskaitu ir pārtraukta. Tagad atliek vajcāt, kur šis fakts atstāj komūnistu Ķīnu. Pēdējā nokavējusi izdevību iebrukt Indijā, lai palīdzētu Pakistānai. Ja AN gādās par pamiera pārraudzību, Indija varēs atļauties savu spēku koncentrēšanu pret komūnistu Ķīnu.

Indijas un Pakistānas konflikts, kura sākšanos Jaundēli uztver stiprā mērā veicinājusi komūnistu Ķīna, Pekingai savā labā nav izdevies izmantot. Dodot indiešiem divreizējo trīs dienu ultimātu, komūnisti zaudēja daudz dārga laika. Bez tam notika vēl divas neparedzētas lietas. Pakistāna piekrita pamieram, kamēr Indija novāca savas militārās ierīces pie Sikimas un komūnistu Ķīnas robežas.

Komūnistu Ķīna mēģināja pierādīt, ka Indijai ir militāras ieceres otrpus Sikimas robežas — ķīniešu territorijā un ka, paklausot ultimātam, indieši tās nojaukuši. Par šādu absurdu Indijas valdība tikai smejas: lai neeksistējošās ierīces novāktu, indiešiem būtu jāpāriet komūnistu Ķīnas robeža... Ja kādas militāras ierīces komūnistu Ķīnas territorijā patiešām novāktas, pagaidām Indija, tad to izdarījuši ķīnieši paši, beidzot saskatīdami sava argumenta aplamību.

Uz komūnistu meliem balstītās Indijas provokācijas pret Ķīnu kara sākšanai vairs nepalīdz. Ķīniešiem atliek vienīgi divas iejas — atvilkties atpakaļ vai sākt nepamatotu agresiju. Pašreiz Pekinga vēl nav izšķīrusies. Vairākos gadījumos ķīnieši pārgājuši Indijas robežu, uzbrūkot pēdējās sargposteņiem. Indijas ministru prezidents Šastri šiem uzbrukumiem atbildējis ar deklarāciju, ka Indijas armijai dota pavēle pādzīt iefiltrētos ķīniešu spēkus no Indijas territorijas un pretoties katram komūnistu Ķīnas uzbrukuma mēģinājumam.

✯

Kanadai piekritīs ievērojama loma Indijas un Pakistānas pamiera pārraudzībā. AN ģenerālsekretārs Utants domā, ka sākumam pietiek ar 205 pārraugiem un 8 lidmašīnām. Bet rēķinoties ar pārraugāmās pamiera līnijas garumu — 500 jūdžu Kašmīras frontē un 1000 jūdžu no Kašmīras līdz jūrai — pamiera pārraugu skaits būs jāpalielina. Kanada solījusi dot zināmu skaitu pamiera pārraugu, kā arī visas Utanta prasītās 8 lidmašīnas. Pamiera pārraudzība pirmo trīs mēnešu periodā izmaksāšot apm. 1.645.000 dolaru.

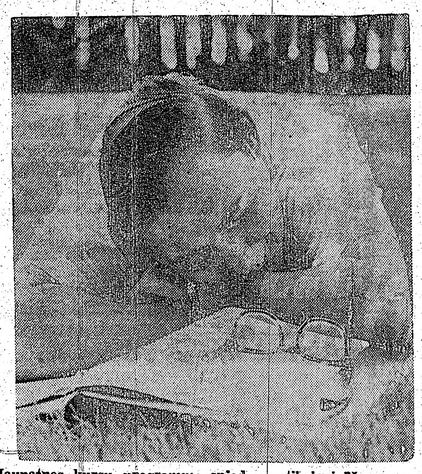

Jaunatnes kursu programma sniedz ne tikai zināšanas un prieku, bet arī gurdina: Hamiltonas sešu nedēļu nogaļu kursos otrā dienā pēc balles un rīta dziedāšanas „mazu mirkliti norauj" montrealietis Juris Agrums. Pēc abu dienu nodarbēm nogurums, kā liekas, bijis pat nepārvarams, kas arī izskaidro LNJAK informācijas nozares nosebošanos iesūtīt mūsu laikrakstam kursu norises aprakstu.
Foto: J. Ligers

Jaunās paaudzes . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

pat atsevišķus izteicienus, vārdus. Tāpēc uzskatu atšķirības izaug par nelikvidējamām kontroversijām un atklātiem konfliktiem. Piemēram, atbildīgas vadītājas personas demonstratīvi atstāj sanāksmju telpas, ja jautnās paaudzes referents skar jautnus, neparastus tematus; atbildīgās sanāksmēs jaunās paaudzes runātājiem „piesola žagarus"; kongresos katru jaunu ierosinājumu, katru uzlabojumu vai pārmaiņu meklējumu klasificē ar apvainojošu „pieņemšanu zināšanai".

Katrs, kas izprot atšķirības starp revolūciju un reformu, starp revolucionāru un reformātoru, atzīst, ka šādas situācijas turpināšanās var radīt mūsu sabiedrībā zināmas revolūcijas izcelšanos, kad pārmaiņu meklētāji mēģinātu ar apvērsumu radīt jaunu stāvokli.

Bet revolucijām un revolucionāriem mēdz būt dažas īpašības, kas mūs situācijā var izvērsties par kaitīgām un liktenīgām visai mūsu sabiedrībai. Pati revolūcija jau ir ass konflikts, kā rezultātā tiek daudz kas iznīcināts. Kaut arī mūsu sabiedrībā iespējamā revolūcijā netiktu iznīcinātas personas fiziski, tad savu cilvēku garīgu iznīcināšanu, t. i., nostumšanu malā mēs nevaram atļauties, jo mums nepieciešami visi cilvēki.

Ieskatot atšķirības starp revolūcionāru un reformātoru, redzam, cik nevēlams mūsu situācijā būtu katrs ar revolūcionāra tieksmēm. Proti, revolūcionārs **mēģina aizkavēt** katru uzlabojumu tik ilgi, kamēr konflikts sasniedz tādu kāpinājumu, kad sabiedrības vadība var tikt nomainīta ar revolūcionāra iecerēto atrisinājumu. Turpretī reformātors cenšas jauno vērst labā, uzlabot nepilnīgo, papildināt, atjaunot, vai labot, lai tuvotos mērķim, kas visiem pieņemams, vēlams.

Revolūcionārs padziļina atšķirības, paplašina problēmas, dažādi aizkavē atrisinājuma meklēšanu, līdz iestājas revolūcija. Turpretī reformātors meklē ceļus, kā savest dažādo uzskatu puses kopā un kā mazināt atšķirības, kā miermīlīgi virzīties pretī kopēji pieņemamam atrisinājumam. Tātad, revolūcionārs biežī konfliktu padziļina un atrisinājumu meklē tikai sev, ne visiem vēlamā virzienā.

Ko mūsu sabiedrībā gatavo atbildīgi darbinieki, kas demonstratīvi nicina jaunus, atšķirīgus uzskatus, atstādami sanāksmju telpas, solīdami „žagarus"; dēvēdami to izteicējus par „kverplijem" un tā joprojām? Viņi, labākā gadījumā, audzē revolūcionārus; briedina revolūciju; slikākā gadījumā — ar varu dzen emigrāciju pretī tās nenovēršamam liktenim.

Mūsu sabiedrībā patiešām vērojama nevēlēšanās pārbaudīt jaunus, citādus ieskatus, jau iepriekš pieņemot, ka tie nevajadzīgi un nevēlami. Ja pārmaiņu prasītāji ir jaunās paaudzes cilvēki un debatēs tie iesaista notikumus, kas šodien jau pieder pie vēstures, tad bieži gadās, ka tos noraida ar vienkāršāko pamācību — jūs tur toreiz nebijāt, jūs par to nevarat runāt! Kur te vairs loģika! Šāds nostatījums tačū iznīcina visu vēstures zinātni! Bet mūsu prese pārāk bieži šādi turpina argumentēt.

(Turpinājums sekos)

Politiskais apskats

Kamēr atklātam karam pret Indiju komūnistu Ķīna vēl nevar sadūšoties, tās ārlietu ministrs licis saprast, ka Pekinga organizē nacionālas atbrīvošanas karu Taizemē. Pēdējā robežojas ar komūnistu aktīvo Laosu un Kambodžu. Tai pašā laikā Taizeme ir viena no lojālākajiem ASV sabiedrotajiem Dienvidaustrumāzijā. Taizeme saņēmusi un turpina saņemt ievērojamu amerikāņu militāro palīdzību. Tur stacionēti ASV gaisa spēki, un Vašingtona, tāpat Taizemes valdība cenšas darīt iespējamo, lai tā neizvērstos jaunā Vietnamā. Kamēr amerikāņi turpina sargāt Dienvidvietnamu, plaša apmēra komūnistu darbība Taizemē nav gaidāma, bet atsevišķās vietās komūnistu partizānu aktivitāte tomēr jau sākusies. Tas jo sevišķi sakāms par valsts ziemeļaustrumiem, Laosas robežas tuvumā.

✯

Kanadas ministru prezidents Pīrsons šīs nedēļas vidū oficiāli atklāja savu vēlēšanu kampaņu, uzrunājot galvaspilsētas liberāļus. Ministru prezidents uzsvēra vairākuma valdības nepieciešamību kā vienīgo reālo veidu dažādu svarīgu lēmumu pieņemšanā — saimnieciskai ekspansijai, sociālās drošības uzlabošanai un vienādu izdevību došanai visiem pilsoņiem. Pīrsons vēlēšanu kampaņu balsta uz vairākiem populāriem solījumiem, piemēram — medicīniskas aprūpes noorganizēšanu ne vēlāk par 1967. gadu, federālu palīdzību izglītības veicināšanai un pārskološanās programmu bezdarbniekiem.

✯

Nesen amerikāņi atklāja, ka viņu Dienvidvietnamā stacionēto karavīru skaits pārsniedz 125.000. Līdz 1965. gada beigām šis skaits pieaugs uz 200.000. Savā laikā apgalvoja, ka, pēc ASV militāro lietpratēju domām, komūnistu padzīšanai no Dienvidvietnamas (runa nebija par iznīcināšanu) amerikāņu karavīru skaits jāpalielina uz 300.000. Tas nozīmē, ka katram komūnistu partizānam pretī stāvētu trīs dienvidvietnamieši un divi amerikāņi! Sagaida, ka Taizemē un Filipīnās līdz gada beigām atradīsies 30.000 amerikāņu karavīru.

Vašingtona pagaidām vēl nav izšķīrusies, vai Vietnamas karš prasīs rezervistu iesaukšanu, jeb vai pietiks ar obligātā kara dienestā iesaucamo skaita palielināšanu. Vietnamas kara dēļ amerikāņi negrib mazināt kaujas gatavībā esošo diviziju skaitu ASV, Eiropā un citur. Neoficiālas ziņas no Vašingtonas liecina, ka, lai cik nepatīkami, neliela rezervistu iesaukšana var izrādīties nepieciešama.

Meklē pieredzējušu
stikla griezēju
un alumīnija logu taisītāju.
Alga $2—$2.10 stundā.
Pastāvīgs darbs.
Zvanīt Toronto Window Manufacturing Co. Ltd. 889—1471 vai vakaros BA 5—5314

✝
ELIZABETE ŠTARKS,
dzim. STEINHARTS
dzimusi 1880. gada 1. novembrī Rīgā,
mirusi 1965. gada 7. septembrī Toronto
Sv. Andreja ev.-lut. latviešu draudzes palīdzības fonds Toronto.

✝
Jūlija Pētersons
dzimusi 1873. gada 10. februārī Kosas pag.,
mirusi 1965. gada 14. septembrī Toronto.
Sv. Andreja ev.-lut. latviešu draudzes palīdzības fonds Toronto.

Latvieši trimdas kaleidoskopā

★Mācītājs Leons Čuibe nesen pārkāpa pusmūža slieksnim Upsalā, Zviedrijā, kur ir vietējās latviešu draudzes gans. L. Čuibe pieder pie tiem latviešu mācītājiem, kuŗi aktīvi vērsušies pret komūnismu gan savā mācībā, gan rakstos, gan darbos. Viņš sarakstījis grāmatu „The Lutheran Church of Latvia behind the Iron Curtain", arī brošūru „The Church of Latvia in Chains", kuru izplatīja vispasaules mācītāju konferencē 1963. gadā Helsinkos. L. Čuibe ieguvis arī filozofijas licenciāta gradu Upsalas universitātē.

★Melburnas DV iepirkuši savu dārzsaimniecību 35 jūdzes no pilsētas Dandenongas kalnos. Tas ir pirmais vanagu īpašums Austrālijā un 13. latviešu sabiedriskais objekts vispār.

★Komponists Jānis Mediņš, kuŗš pagājušo vasaru pavadījis Rīgas Jūrmalā komp. Jāņa Zālīša atraitnei atsavinātajā vasarnīcā, kas tagad pieder padomju komponistu apvienībai, atgriezies Stokholmā. Latvijā dzīvodams, viņš komponējis 8 dziesmas ar Mirdzas Ķempes tekstu.

Jūs esat vienmēr gaidīti pie
Robertson
CHEV — OLDS
1515 DANFORTH
Mūsu klientu un draugu rīcībā ir mūsu latviešu pārstāvis

Hans Plaude
HO 6 - 1131
Nevilcinieties piezvanīt Plaudes kungam gadījumā, ja jums rodas problēmas jauna vai lietota automobiļa pirkšanā vai tā finansēšanā.
Robertson
Chevrolet
Oldsmobile
25 gadus vienā vietā
1515
Danforth
HO 6—1131
AĢENTŪRA, KAS GADĀ PĀRDOD VAIRĀK KĀ 8000 SATIKSMES LĪDZEKĻU
1965. GADA MODEĻU IZPĀRDOŠANA
Noteikti iegriežaties pie HANŠA PLAUDES
Ar 7. oktobri pārdošanā 1966. gada Chevrolet un Oldsmobile modeļi.